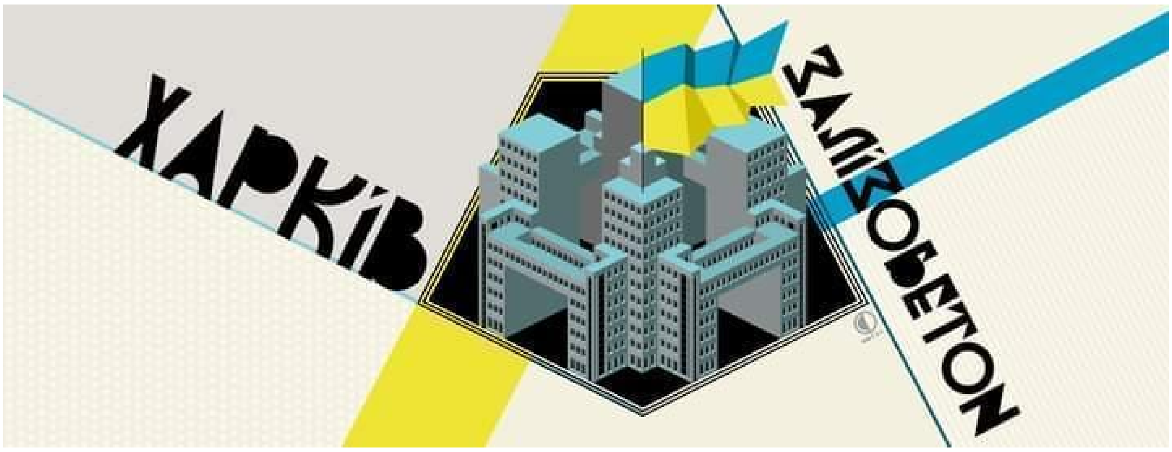
Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка
Харківське обласне відділення (філія)
ВГО Українська бібліотечна асоціація

Реалізується на знак підтримки маніфесту
«Культурна консолідація задля перемоги»

БІБЛІОТЕКИ ХАРКІВЩИНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:

OSINT-розвідка на основі відкритих джерел

Випуск 1: зима-весна, частина 1

Picture Patrick Cassanelli. URL: https://tinyurl.com/2ex3dxjt

Харків

2023

УДК [02:355.01(477.54)]-044.9]:004.9
Б 59

Затверджено до друку вченою радою
Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка
(протокол № 1 від 17.02.2023 р.)

Автор-упорядник І. А. Карнаух

Дизайн, верстка віртуального проєкту К. М. Вірютіна.

Редактор С. М. Миценко

Відповідальні за випуск: Н. В. Петренко, Л. В. Глазунова

Б 59 **Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану**: OSINT-розвідка на основі відкритих джерел. Випуск 1: зима-весна, частина 1 [Електронний ресурс] : / Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка, Харківське обласне відділення (філія) ВГО Українська бібліотечна асоціація ; [автор-укладач І. А. Карнаух ; дизайн, верстка віртуального проєкту К. М. Вірютіна; редактор С. М. Миценко ; відповідальні за випуск: Н. В. Петренко, Л. В. Глазунова]. – Харків, 2023. – 129 с. : іл. ; фот. – Реалізується на знак підтримки маніфесту «Культурна консолідація задля перемоги». – Назва з екрана.

Електронне видання підготовлене в межах регіонального дослідження «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» та є невід'ємною частиною мультиплатформного проєкту «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану». OSINT-розвідку на основі відкритих джерел з інтернету розпочато відразу після повномасштабного вторгнення російських військ в Україну та планується завершити протягом року після припинення дії режиму воєнного стану. Збір та аналіз інформації виконувався дослідниками Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка в партнерстві з членами Харківського обласного відділення (філія) ВГО Українська бібліотечна асоціація. Публікується на знак підтримки маніфесту діячів культури та мистецтва «Культурна консолідація задля перемоги».

Видання розраховане на бібліотекарів, краєзнавців, викладачів, аспірантів, студентів - усіх, кому не байдужа доля української культури.

УДК [02:355.01(477.54)]-044.9]:004.9

ЗМІСТ ВИПУСКУ[1]

[1]Зміст може поповнюватися через збільшення обсягу матеріалу.

3.2.2 Барвінківська міська територіальна громада

3.2.3 Борівська селищна територіальна громада

3.2.4 Донецька селищна територіальна громада

3.2.5 Ізюмська міська територіальна громада

3.2.6 Куньєвська сільська територіальна громада

3.2.7 Оскільська сільська територіальна громада

3.2.8 Савинська селищна територіальна громада

3.3 Красноградський район (з адміністративним центром у місті Красноград)

3.3.1 Зачепилівська селищна територіальна громада

3.3.2 Кегичівська селищна територіальна громада

3.3.3 Красноградська міська територіальна громада

3.3.4 Наталинська сільська територіальна громада

3.3.5 Сахновщинська селищна територіальна громада

3.3.6 Старовірівська сільська територіальна громада

3.4 Куп'янський район (з адміністративним центром у місті Куп’янськ)

3.4.1 Великобурлуцька селищна територіальна громада

3.4.2 Вільхуватська сільська територіальна громада

3.4.3 Дворічанська селищна територіальна громада

3.4.4 Кіндрашівська сільська територіальна громада

3.4.5 Куп’янська міська територіальна громада

3.4.6 Курилівська сільська територіальна громада

3.4.7 Петропавлівська сільська територіальна громада

3.4.8 Шевченківська селищна територіальна громада

3.5 Лозівський район (з адміністративним центром у місті Лозова)

3.5.1 Біляївська сільська територіальна громада

3.5.2 Близнюківська селищна територіальна громада

3.5.3 Лозівська міська територіальна громада

3.5.4 Олексіївська сільська територіальна громада

3.5.5 Первомайська міська територіальна громада

3.6 Харківський район (з адміністративним центром у місті Харків) (окрім м. Харкова)

3.6.1 Безлюдівська селищна територіальна громада

3.6.2 Височанська селищна територіальна громада

3.6.3 Вільхівська сільська територіальна громада

3.6.4 Дергачівська міська територіальна громада

3.6.5 Липецька сільська територіальна громада

3.6.6 Люботинська міська територіальна громада

3.6.7 Малоданилівська селищна територіальна громада

3.6.8 Мереф'янська міська територіальна громада

3.6.9 Нововодолазька селищна територіальна громада

3.6.10 Південноміська міська територіальна громада

3.6.11 Пісочинська селищна територіальна громада

3.6.12 Роганська селищна територіальна громада

3.6.13 Солоницівська селищна територіальна громада

3.6.14 Циркунівської сільська територіальна громада

3.7 Чугуївський район (з адміністративним центром у місті Чугуїв)

3.7.1 Вовчанської міська територіальна громада

3.7.2 Зміївська міська територіальна громада

3.7.3 Малинівська селищна територіальна громада

3.7.4 Новопокровська селищна територіальна

ЗМІСТ ЧАСТИНИ 1[2]

[2] Зміст відображає заголовки випуску 1, частини 1.

ПЕРЕДМОВА

Видання «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану : OSINT-розвідка на основі відкритих джерел» реалізується фахівцями Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка (ХДНБ ім. В. Г. Короленка) в партнерстві з Харківським обласним відділенням (філія) ВГО Українська бібліотечна асоціація (ХОВ УБА) на знак підтримки маніфесту «Культурна консолідація задля перемоги»[3]. Основні напрями культурної політики під час війни, задекларовані в документі, сформулювали та підписали представники Міністерства культури та інформаційної політики України (МКІП), Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти (Держмистецтв) й Українського інституту національної пам'яті (УІНП) спільно з діячами культури і мистецтва.

Моніторинг соціальних мереж, сайтів офіційних органів влади, бібліотек та закладів освіти за темою «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану» здійснюється в межах регіонального проєкту ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Бібліотечна енциклопедія Харківщини»[4].

Від початку запровадження правового режиму воєнного стану через невиправдану військову агресію Російської Федерації (РФ) проти суверенної держави України стала зрозумілою необхідність у режимі реального часу оперативної фіксації, систематизації фактів культурного та інформаційного спротиву, документації свідчень про воєнні правопорушення російських військ стосовно культурної спадщини України (відомості про пошкодження, руйнування будівель бібліотек, бібліотечного фонду, привласнення бібліотечного майна тощо). Пошук інформації відповідно до проблематики наукового дослідження було розпочато відразу після повномасштабного вторгнення російських військ в Україну. Визначено хронологічні межі дослідження: від оголошення режиму воєнного стану, з 24 лютого 2022 р. – до нашої Перемоги. Планується продовжити виконання завдань розвідки протягом року після завершення воєнних дій з метою пошуку більш вичерпної, достовірної інформації, здійснення

---

[3]Маніфест «Культурна консолідація задля перемоги» щодо пріоритетів культурної політики в часи війни або 12 необхідних кроків // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7311.html (дата звернення: 02.12.2022 р.). Опубл.: 27 червня 2022, 09:06.

[4]«Бібліотечна енциклопедія Харківщини» – регіональний корпоративний проєкт / ХДНБ ім. В. Г. Короленка // Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Бібліотекарям : сайт. URL: https://libenc.korolenko.kharkov.com/ (дата звернення: 02.12.2022 р.).

аналітико-синтетичної переробки первинних відомостей та підготовки презентації результатів досліджень.

Збір із відкритих джерел з всемережжя свідчень злочинів збройних сил РФ на території Харківської області проти соціальної культурної інфраструктури, висвітлення роботи бібліотечних працівників в умовах надзвичайної ситуації воєнного характеру здійснювалися за допомогою методології та інструментів OSINT (Open-Source INTelligence)-розвідки. Документуючи під час журналістського розслідування реальні події та факти громадського, культурного й інформаційного спротиву Харківщини, фіксуючи випадки порушення прав людини, ми розповідаємо світу про жахи війни, говоримо про недопущення нових війн. Реалізація цього проєкту – це можливість виявити заклади культури та бібліотекарів, які потребують термінової допомоги. Важливою місією дослідників є відзначення професійної роботи мужніх, героїчних бібліотекарів, які працюють у непростих умовах на Перемогу. Поточні звіти про нашу щоденну повсякденну роботу, незважаючи на постійні обстріли, перебування в укриттях та часто-густо відсутність належних умов роботи – це вагомий внесок кожного в реалізацію державної політики національної пам'яті.

Для відповідного візуального та текстового вирішення завдань бібліотечної розвідки використано можливості мультиплатформного інформаційного формату. Розробка дозволяє постійно оновлювати та доповнювати розділи, що важливо для налаштування інформування в умовах невизначеності тривалості дії воєнного стану. За задумом проєкт складається з продовжуваного електронного видання «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану : OSINT-розвідка на основі відкритих джерел» та віртуального скороченого аналогу на платформі гугл-сайт – «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву»[5].

Структура цього проєкту: вступна сторінка «Культурний спротив Харківщини», розділи «Місто-герой Харків», «Факти руйнації та пошкодження бібліотек», «Цифрові платформи для свідчення злочинів проти культурної спадщини». Функціонал гугл-сайту дозволив урізноманітнити форму подання матеріалів: текстова інформація доповнюється світлинами, фотогалереями, активними гіперпосиланнями на сторонні ресурси або перехресними

[5]Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву / ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ХОВ УБА ; автор-упорядник І. А. Карнаух, дизайн, верстка К. М. Вірютіна, редактор С. М. Миценко; відповідальні за випуск: Н. В. Петренко, Л. В. Глазунова. URL: https://tinyurl.com/2k3rflss (дата звернення: 09.01.2023).

покликаннями в межах проєкту, вбудованим контентом – віджетами ютубу або сторонніх інструментів та онлайн-сервісів, якими скористалися заклади культури та освіти для реалізації власних задумів.

Через зміни у тривалості термінів дії режиму воєнного стану електронне видання «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану : OSINT-розвідка на основі відкритих джерел» поділено на випуски, присвячені чотирьом періодам – порам року, бо з початку воєнного стану – 24 лютого – не відчуваєш днів, тижнів, кварталів, бачиш тільки особливості погоди, усвідомлюєш лише зміну пір року. Інформацію певної пори року згруповано за трьома основними розділами: «#бібліотеки_в_умовах_війни : офіційна інформація, проєкти, події, дослідження», «Бібліотеки міста-героя Харкова», «Бібліотеки Харківської області (публічні, спеціальні)» та, за можливістю, розміщено за хронологією подій. Через великий обсяг фотоматеріалів інформацію за окрему пору року згруповано за частинами.

Перший розділ складається з підрозділів, де стисло викладено основні питання державної політики в галузі бібліотечної справи за означений проміжок часу. Повідомляється про масштабні всеукраїнські бібліотечні проєкти, події та проведені за окреслений період дослідження за рекомендаціями МКІП.

У наступному розділі наведено відомості про діяльність бібліотечної системи міста-героя Харків під час дії воєнного стану. В підрозділах інформацію розташовано згідно з поділом бібліотек за призначенням (Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»[6]), за значенням – окремо виділено ХДНБ ім. В. Г. Короленка, обласні бібліотеки, комунальний заклад культури «Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К. С. Станіславського» (КЗК «ХСМТБ ім. К. С. Станіславського»). Масив «Міські публічні бібліотеки (загальнодоступні), зокрема спеціалізовані для дітей, юнацтва, осіб з фізичними вадами)» поділено на дев'ять адміністративно-територіальних районів міста: Індустріальний, Київський, Немишлянський, Новобаварський, Основ`янський, Салтівський, Слобідський, Холодногірський, Шевченківський.

[6]Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР із змінами, в редакції від 01.01.2022 // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 04.12.2022).

Напрям «Спеціальні бібліотеки (академій наук, науково-дослідних установ, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій)» через обмаль відкритих даних потребує подальшого детального вивчення дослідниками, тому інформація за темою представлена частково та стосується лише окремих закладів вищої освіти (ЗВО) державної, комунальної та приватної форм власності та шкільних бібліотек.

Розділ 3 «Бібліотеки Харківської області (публічні, спеціальні)» розподілено за сімома районами Харківської області згідно з адміністративним поділом з першого січня 2021 р.: Богодухівський, Ізюмський, Красноградський, Куп'янський, Лозівський, Харківський (окрім м. Харкова), Чугуївський райони. Всередині підрозділів інформація про заклади культури розташовується згідно з постановою Верховної Ради України (ВРУ) «Про утворення та ліквідацію районів»:

«у ***Харківській області: Богодухівський район*** *(з адміністративним центром у місті Богодухів) у складі територій Богодухівської міської, Валківської міської, Золочівської селищної, Коломацької селищної, Краснокутської селищної територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України (КМУ);* ***Ізюмський район*** *(з адміністративним центром у місті Ізюм) у складі територій Балаклійської міської, Барвінківської міської, Борівської селищної, Донецької селищної, Ізюмської міської, Куньєвської сільської, Оскільської сільської, Савинської селищної територіальних громад, затверджених КМУ;* ***Красноградський район*** *(з адміністративним центром у місті Красноград) у складі територій Зачепилівської селищної, Кегичівської селищної, Красноградської міської, Наталинської сільської, Сахновщинської селищної, Старовірівської сільської територіальних громад, затверджених КМУ;* ***Куп'янський район*** *(з адміністративним центром у місті Куп'янськ) у складі територій Великобурлуцької селищної, Вільхуватської сільської, Дворічанської селищної, Кіндрашівської сільської, Куп'янської міської, Курилівської сільської, Петропавлівської сільської, Шевченківської селищної територіальних громад, затверджених КМУ;* ***Лозівський район*** *(з адміністративним центром у місті Лозова) у складі територій Біляївської сільської, Близнюківської селищної, Лозівської міської, Олексіївської сільської, Первомайської міської територіальних громад, затверджених КМУ;* ***Харківський район*** *(з адміністративним центром у місті Харків) у складі територій Безлюдівської селищної, Височанської селищної, Вільхівської сільської, Дергачівської міської, Липецької сільської, Люботинської міської, Малоданилівської селищної, Мереф'янської міської, Нововодолазької селищної, Південноміської міської, Пісочинської селищної, Роганської селищної, Солоницівської селищної, Харківської міської, Циркунівської сільської територіальних громад, затверджених КМУ;* ***Чугуївський район*** *(з адміністративним центром у місті Чугуїв) у складі територій Вовчанської міської, Зміївської міської, Малинівської селищної, Новопокровської селищної, Печенізької селищної, Слобожанської селищної,*

Старосалтівської селищної, Чкаловської селищної, Чугуївської міської територіальних громад, затверджених КМУ»[7].

Через активні бойові дії та окупацію частини Харківської області відомості про роботу та пошкодження бібліотек регіону неповні, тому не претендують на вичерпність і потребують детального вивчення після Перемоги.

До довідково-пошукового апарату видання належать зміст, передмова, список абревіатур та умовних скорочень. Бібліографічний опис посилань здійснено згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Зібрані дані з травня по поточний час використовуються для публікацій новин на сайтах та офіційних сторінках у соціальних мережах ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ХОВ УБА; для інформування про стан бібліотек під час бойових дій через ЗМІ та для виступів перед громадою. Матеріали моніторингу подаються для проєкту громадської організації «Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація» (ВГО УБА) «Архівування документів про війну».

У червні поточного року під час симпозіуму The iSchool's Symposium on Ukraine Symposium on Library Conditions and Services in the Contemporary Ukraine «Ukrainian Libraries during the during the Ongoing Russian-Ukrainian War»/«Українські бібліотеки під час російсько-української війни», учасниками якого були понад 250 представників книгозбірень та освітніх установ зі США, Пуерто-Ріко, Канади, України, Великої Британії, Франції, Індії, Польщі та інших країн, представлено доповідь «Бібліотеки Харківщини: незагоєні рани війни» (автори: Н. В. Петренко, І. А. Карнаух, Л. В. Глазунова)[8]. Організаторами заходу виступили: Школа інформації Університету Сан-Хосе (SJSU iSchool), штат Каліфорнія; за сприянням ВГО УБА та регіональних відділень в Харкові, Чернігові, Черкасах.

---

[7]Про утворення та ліквідацію районів : постанова ВРУ від 17 липня 2020 року № 807-IX // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20/conv#n205 (дата звернення: 04.12.2022).

[8]Petrenko Natalia, Karnaukh Iryna, Glazunova Liudmyla. Libraries of Kharkiv Region: Unhealed Wounds of War = Бібліотеки Харківщини: незагоєні рани війни : Ukrainian Libraries during the Ongoing Russian-Ukrainian War // Youtube. SJSU School of Information. 1 відеофайл (33:57-1:12:53). URL: https://www.youtube.com/watch?v=quJxLczR-M4 (дата звернення: 26.07.2022). Опубл.: 16 липня 2022 р. Podcast Link: https://amazon.sjsu.edu/slisPod/colloquia/su22/symposium_ukraine.mp4.

У липні дані з окремих напрямів дослідження було розміщено на платформі «Гугл» за назвою «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву»[9]. Сайт презентувався в серпні учасникам інноваційного проєкту «Школа бібліотечного журналіста» ХДНБ ім. В. Г. Короленка[10], який реалізується за підтримки ХОВ УБА. Під час асинхронного дистанційного курсу «Мультиплатформна бібліотечна журналістика. Інстаграм: базові навички» в приватній спільноті мережі «Фейсбук» 249 зареєстрованих учасників з усієї України змогли ознайомитися з пілотною версією сайту, надати зауваження та пропозиції.

Мультиплатформний проєкт «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану» було представлено широкому колу працівників культури, освіти та державних установ 26 жовтня на XXV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Короленківські читання 2022»[11]. Традиційний щорічний науковий івент за темою «Бібліотеки, архіви, музеї в умовах війни» під егідою МКІП проводився в онлайн-форматі, у складних умовах, незважаючи на воєнні реалії, завдяки злагодженій професійній роботі команди ХДНБ ім. В. Г. Короленка, за підтримки постійних надійних співорганізаторів – Харківської державної академії культури, ХОВ УБА та партнерській допомозі журналу «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика».

У грудні проєкт було презентовано бібліотекарям Дніпропетровщини, Херсона та Харкова під час онлайн-зустрічі «Переможна Бібліокухня», організованої Дніпропетровською обласною бібліотекою для молоді ім. М. Свєтлова та Центральною міською бібліотекою ім. Т. Г. Шевченка (м. Кам'янське), в межах Всеукраїнського проєкту «Lib:продовження». Учасники заходу

---

[9]Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву. URL: https://tinyurl.com/2k3rflss.

[10]Школа бібліотечного журналіста Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка / ХДНБ ім. В.Г. Короленка. сайт : URL: http://journalist-library.blogspot.com/ (дата звернення: 18.08.2022). На платформі Blogger.

[11]Карнаух І. А., Вірютіна К. М. Мультиплатформний проєкт «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану» // Padlet. Методисти Короленківські. Бібліотеки, архіви, музеї в умовах війни. URL: https://padlet.com/nmr_hdnb/korolenkivskichytannia2022/wish/2353732061 (дата звернення: 31.10.2022). Опубл.: 24 жовтня 2022 р., 17:36 ; Карнаух І. А., Вірютіна К. М. Мультиплатформний проєкт «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану» : презентація // Padlet. Методисти Короленківські. Бібліотеки, архіви, музеї в умовах війни. 44 слайди (pdf). URL: https://padlet.com/nmr_hdnb/korolenkivskichytannia2022/wish/2360764619 (дата звернення: 1.11.2022). Опубл.: 28 жовтня 2022 р., 18:10.

надали схвальні відгуки і відзначили актуальність та важливість проєкту[12].

Мистецтвознавець Богдан Мисюга в березні написав: *«Культура – це завше перша лінія фронту, бо за нею ховаються наші цінності»[13].* І додав наприкінці важливе: *«Очевидно, наступним кроком агресора буде змивання граней про правду цієї війни…».* Нам випала доля жити в часи героїчного протистояння українського народу російській військовій агресії. Насичене подіями життя вимагає кропіткої роботи зі щоденної фіксації важливих моментів культурного спротиву Харківщини. Спільними зусиллями в складних невизначених обставинах воєнного стану продовжуємо писати історію рідного краю. Укладачі мультиплатформного проєкту будуть вдячні за доповнення та сподіваються, що матеріали наукової розвідки допоможуть подальшим післявоєнним дослідженням цього періоду. Тож чекаємо пропозиції і критичні зауваження, які можна надсилати за електронною адресою ХОВ УБА how.uba.proekt@gmail.com.

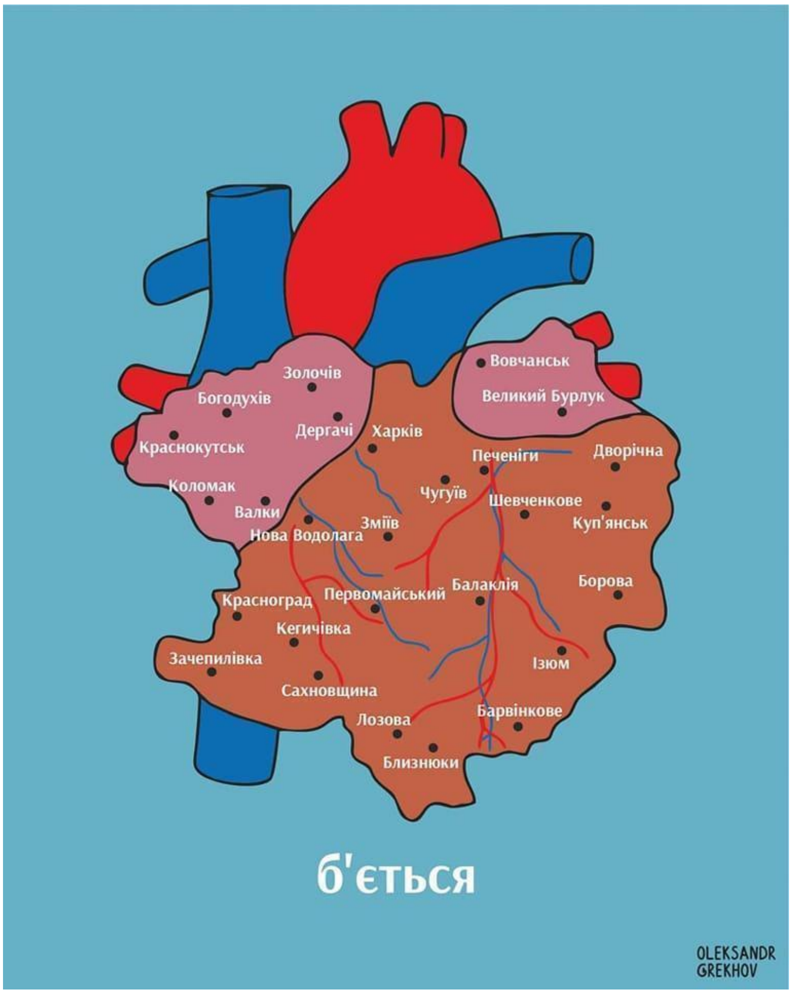
Видання розраховане на бібліотекарів, краєзнавців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх, кому не байдужа доля української культури.

БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ПРАЦЮЮТЬ НА ПЕРЕМОГУ!

[12]Переможна Бібліокухня. 11 етер від 9.12.2022 // Youtube. ДОБМ ім. М. Свєтлова. 1 відеофайл (41:17 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=2YbmPmGVOlg&list=PLbA-YZr1Ozmm3xAk8wLdWZ8b3PFQLE8CZ&index=9 (дата звернення: 23.12.2022). Прем’єра була 11 грудня 2022 р.

[13]Мисюга Богдан. Війна, яка готувалася сто років // Збруч. URL: https://zbruc.eu/node/111128?fbclid=IwAR01_clygr0-4GNlRDVeACPpuBxRgP0rvusgc5zwS10UoSPKBpnUUAX03PQ (дата звернення: 04.12.2022). Опубл.: 16 березня 2022 р.

КУЛЬТУРНИЙ СПРОТИВ ХАРКІВЩИНИ

Олександр Грехов. Харківська область. URL: https://www.instagram.com/p/CiZ7hVltcHP/. Опубл.: 12 вересня 2022 р.

24 лютого 2022 р. – день, коли РФ розпочала повномасштабне вторгнення на територію України. З першого дня дії воєнного стану прикордонна Харківська область – це небезпечна фронтова територія для повсякденної роботи закладів культури. Значний простір Харківщини став зоною бойових дій, частину українських земель тимчасово окуповано. Маємо численні факти руйнації, пошкодження будівель закладів культури, цілеспрямованого знищення бібліотечних фондів. Ми ще не можемо достеменно зафіксувати всі ці факти. Часто публічні повідомлення, фотофіксація неможливі через безпеку збереження будівель, книжкових фондів, життя працівників бібліотек.

В умовах постійних обстрілів, бомбардування Харківщина продовжує жити, працювати. Співробітники установ культури та освіти відкрили важливий для країни інформаційний та культурний

фронт. Бібліотекарі та читачі, ризикуючи життям, йдуть до бібліотек. Потужним проривом міста-героя Харкова став культурний проєкт «Майбутнє мирної України!», який реалізується з квітня з ініціативи міського голови Ігоря Терехова та за підтримки Департаменту культури Харківської міської ради[14]. Стійкість, відважність бібліотекарів вражає. Коли приміщення бібліотек зруйновані, бібліотекарі несуть книги людям у метро, у бомбосховища, лікарні, додому. Завдяки героїчним зусиллям працівників комунального господарства, постачальників послуг інтернету та мобільного зв'язку існує можливість організації дистанційної роботи. Швидка переорієнтація напрямів діяльності закладів культури й освіти зумовлена досвідом виконання професійних обов'язків під час карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19). Представники Харківської бібліотечної школи, які через бойові дії були вимушені евакуюватися до різних регіонів України та за кордон, стали амбасадорами організації онлайн-роботи закладів культури. Сьогодні бібліотеки Харківщини, там, де є можливість, де відносно безпечно, поновлюють роботу. І бібліотекарі, і читачі вірять у Перемогу, впевнені, що будівлі бібліотек будуть відновлені, у книжкових фондах з'явиться багато нових цікавих книжок. Відкриття волонтерських та гуманітарних центрів – українських пунктів незламності – на базі закладів культури; дописи у соціальних мережах; публікації у Вікіпедії; участь у вебінарах, методичних заходах, різноманітних акціях, флешмобах; грантрайтинг; налагодження професійних та ділових контактів; повсякденна робота з читачами, фондами – це наш, бібліотечний, внесок задля Перемоги.

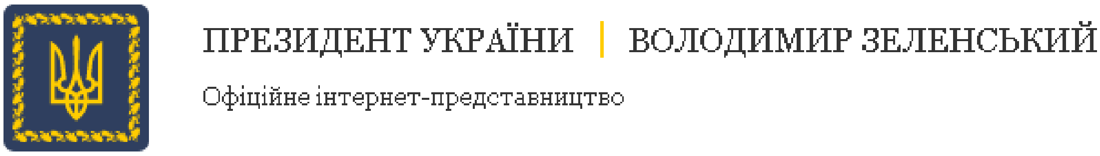
Про подвижницьку місію бібліотечних працівників ще будуть багато писати. На жаль, про більшість подвигів пересічних громадян, мабуть, ми й не дізнаємося навіть після Перемоги. Але сьогодні ми вбачаємо своєю місією вести літопис культурного спротиву заради нашого життя, історії, майбутнього. Нині, як ніколи, потрібне соціальне згуртування громади. У неймовірно складних обставинах дії воєнного стану бібліотеки залишаються центрами задоволення культурних, інформаційних та освітніх потреб, важливими осередками солідарності, соціальних та волонтерських проєктів незламних українців.

---

[14] Бібліотеки у метро та дитячі майстер-класи – у Харкові реалізують новий культурний проєкт // Харків : офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. Культура. URL: https://www.city.kharkov.ua/uk/news/biblioteki-u-metro-ta-dityachi-mayster-klasi---u-kharkovi-realizuyut-noviy-kulturniy-proekt-50464.html. Опубл.: 20 квітня 2022 р. 15:21.

1. #БІБЛІОТЕКИ_В_УМОВАХ_ВІЙНИ: ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ, ПРОЄКТИ, ПОДІЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Скріншот екрана. URL: https://www.president.gov.ua/

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією РФ проти України Указом Президента України № 64/2022 введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб[15].

Указом Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022 строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб[16].

Указом Президента України від 18 квітня 2022 року № 259/2022 строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб[17].

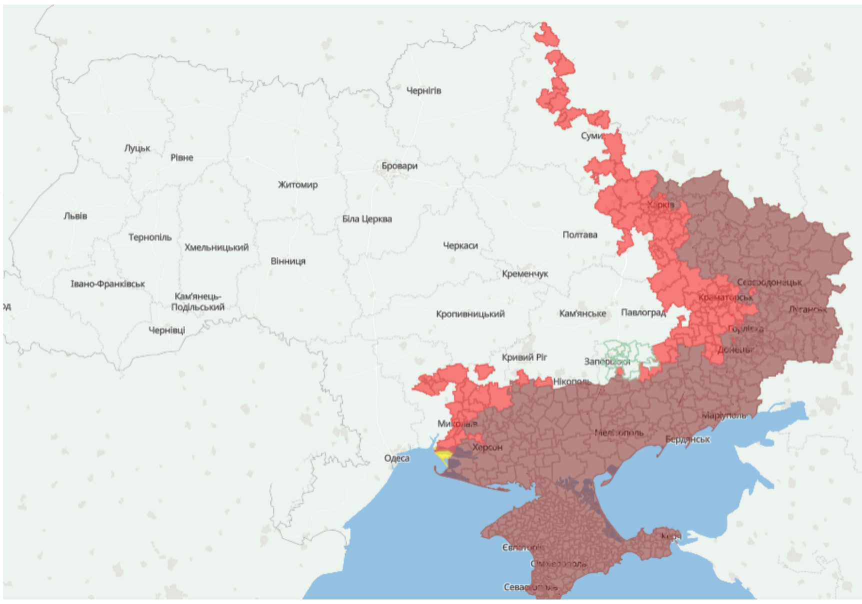
Указом Президента України від 17 травня 2022 року № 341/2022 строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб[18].

[15]Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року // Президент України. Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво. URL: https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397 (дата звернення: 26.11.2022).

[16]Про продовження строку дії воєнного стану в Україні : Указ Президента України №133/2022 від 14 березня 2022 року // Президент України. Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво. URL: https://www.president.gov.ua/documents/1332022-41737 (дата звернення: 26.11.2022).

[17]Про продовження строку дії воєнного стану в Україні : Указ Президента України №259/2022 від 18 квітня 2022 року // Президент України. Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво. URL: https://www.president.gov.ua/documents/2592022-42237 (дата звернення: 26.11.2022).

[18]Про продовження строку дії воєнного стану в Україні : Указ Президента України №341/2022 від 17 травня 2022 року // Президент України. Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво. URL: https://www.president.gov.ua/documents/3412022-42617 (дата звернення: 26.11.2022).

Карта України станом на 30 червня 2022 р. : скріншот екрана. URL: https: // map.edopomoga.gov.ua/

Станом на 27 травня 2022 р. до переліку територіальних громад, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій або тих, які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), увійшла 51 територіальна громада Харківської області:

Богодухівський район: *Богодухівська міська, Валківська міська, Золочівська селищна, Коломацька селищна, Краснокутська селищна територіальні громади;*

Ізюмський район: Балаклійська міська, Барвінківська міська, Борівська селищна, Донецька селищна, Ізюмська міська, Куньєвська сільська, Оскільська сільська, Савинська селищна територіальні громади;

Красноградський район: *Красноградська міська територіальна громада;*

Куп'янський район: *Великобурлуцька селищна, Вільхуватська сільська, Дворічанська селищна, Кіндрашівська сільська, Куп'янська міська, Курилівська сільська, Петропавлівська сільська, Шевченківська селищна територіальні громади;*

Лозівський район: *Біляївська сільська, Близнюківська селищна, Лозівська міська, Олексіївська сільська, Первомайська міська територіальні громади;*

Харківський район: *Безлюдівська селищна, Височанська селищна, Вільхівська сільська, Дергачівська міська, Липецька сільська, Люботинська міська, Малоданилівська селищна, Мереф'янська міська, Нововодолазька селищна, Південноміська міська, Пісочинська селищна, Роганська селищна, Солоницівська селищна, Харківська міська, Циркунівська сільська територіальні громади;*

Чугуївський район: *Вовчанська міська, Зміївська міська, Малинівська селищна, Новопокровська селищна, Печенізька селищна, Слобожанська селищна, Старосалтівська селищна, Чкаловська селищна, Чугуївська міська територіальні громади*[19].

URL: https://mkip.gov.ua/news/7195.html. Опубл.: 27 травня 2022 р.

За офіційною інформацією МКІП станом на 27 травня 2022 р. найбільше пошкоджень зазнала Харківщина. По області – 96 епізодів, з них – 79 в місті Харкові та його околицях[20].

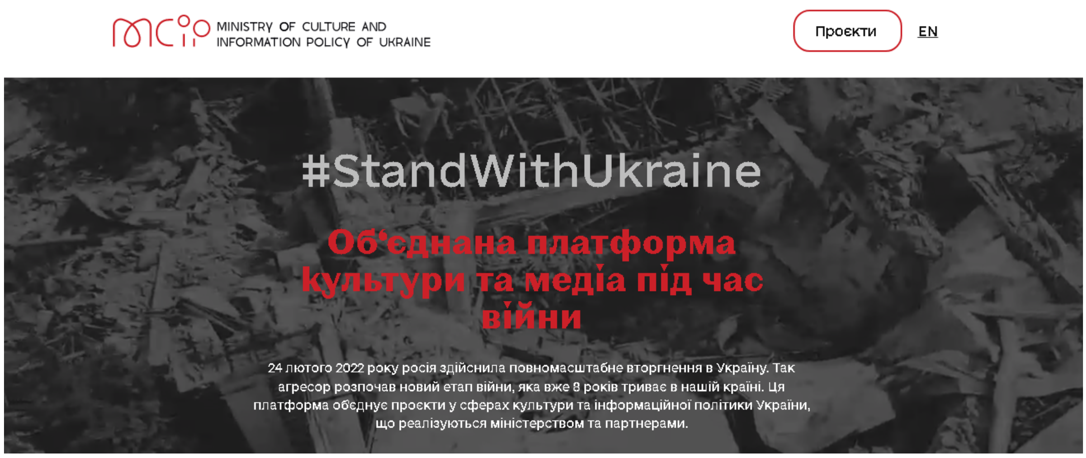
---

[19]Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 р. № 75 : наказ Мінреінтеграції від 31 травня 2022 р. № 104 // Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України : сайт. URL: https://www.minre.gov.ua/doc/doc/74 (дата звернення: 03.12.2022) ; Territories state map : цифрова мапа статусу територіальних громад / Мінреінтеграції. URL: https: // map.edopomoga.gov.ua/ (дата звернення: 30.06.2022).

[20]МКІП продовжує фіксувати воєнні злочини росіян проти культурної спадщини // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7195.html. Опубл.: 27 травня 2022, 14:05 (дата звернення: 02.02.2023).

1.2 ПРОЄКТИ

Цифрові платформи для свідчення злочинів проти культурної спадщини, вчинених російськими військами на території України

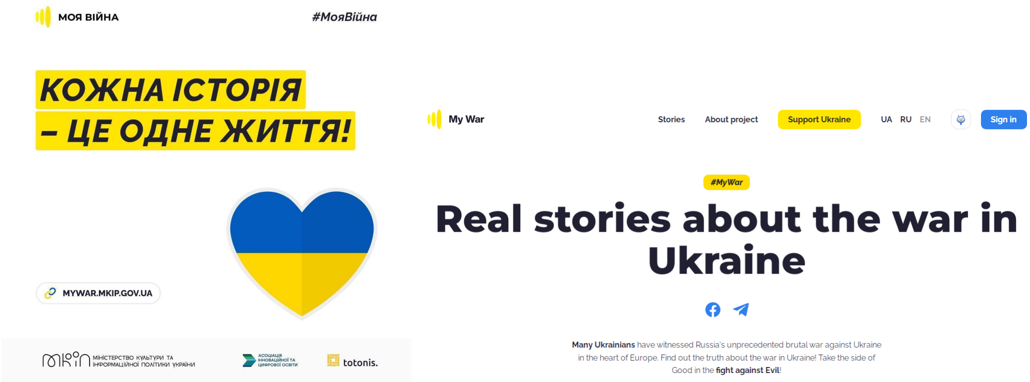
Скріншот екрана. URL: https://united.mkip.gov.ua/?fbclid=IwAR3Kn9vAY6JE5N66FgbV-Nv2ur7hpcnB_xdiSql3KVuzGhGdOg7D-dVejzo

Destroyed cultural heritage of Ukraine = Зруйнована культурна спадщина України : скріншот екрана. URL: https: // culturecrimes.mkip.gov.ua/

На спеціальних цифрових платформах, у мережевих спільнотах журналісти, бібліотекарі, працівники музеїв, волонтери в режимі реального часу збирають свідчення злочинів проти культурної спадщини, вчинених російськими військами на території України. Ініціаторами та організаторами проєктів стали державні органи влади, громадські організації за підтримки міжнародної спільноти. Найвідоміші платформи перших місяців війни за підтримки МКІП – **«Об`єднана платформа культури та медіа під**

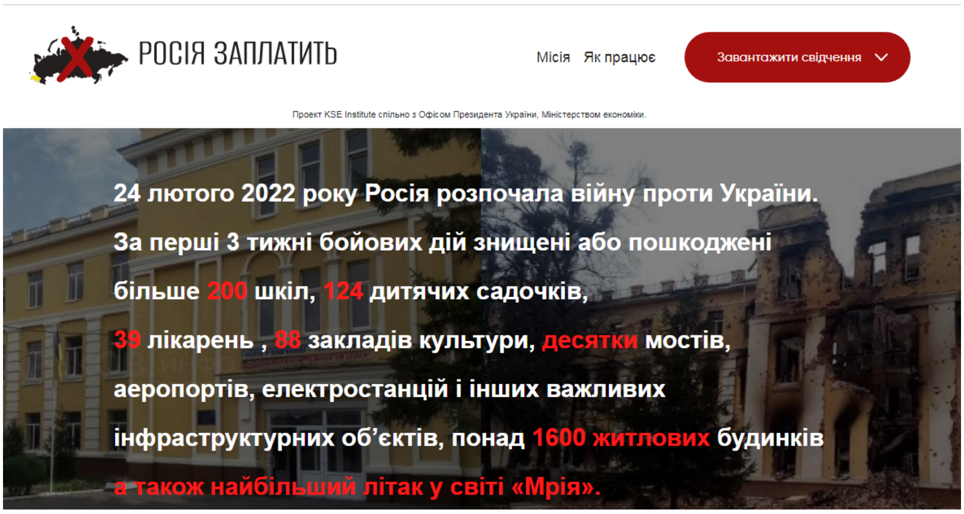
час війни. #StandWithUkraine»[21]; «Зруйнована культурна спадщина України»[22]; «Моя війна»[23].

Моя війна : некомерційна платформа : скріншот екрана. URL: https: // mywar.mkip.gov.ua

Міжнародна платформа свідчень #МояВійна, відкрита у березні, за кілька днів зібрала понад 100 000 переглядів власних історій українців. Також запрацювали:

- сторінка у фейсбуці: https://www.facebook.com/mywarinua
- телеграм-канал «#МояВійна»: https://t.me/mywarinUK.

Скріншот екрана. URL: https: // damaged.in.ua/?fbclid=IwAR1z1Z8fZRse6FSqm2r7LSkRDjh4Zld7UPVXf3tAKfFQl2nN6Swbn2ve-U0

[21] Об`єднана платформа культури та медіа під час війни. #StandWithUkraine / МКІП. URL: https://united.mkip.gov.ua/?fbclid=IwAR3Kn9vAY6JE5N66FgbV-Nv2ur7hpcnB_xdiSql3KVuzGhGdOg7D-dVejzo (дата звернення: 04.12.2022).

[22] Destroyed cultural heritage of Ukraine = Зруйнована культурна спадщина України. Категорія: Libraries / Бібліотеки / МКІП. URL: https: // culturecrimes.mkip.gov.ua/ (дата звернення: 04.12.2022).

[23] Моя війна : некомерційна платформа / організатори: Асоціація інноваційної та цифрової освіти, компанія «Totonis», за підтримки МКІП. URL: https: // mywar.mkip.gov.ua (дата звернення: 04.12.2022).

Ініціатива **«Росія заплатить»** від KSE Institute – Kyiv School of Economics (аналітичного центру при Київській школі економіки) у співпраці з державними органами (Офісом Президента України, Міністерством економіки України, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (Мінреінтеграції), Міністерством інфраструктури України) збирає інформацію про матеріальну шкоду, завдану внаслідок війни для оцінки збитків, яких зазнала держава та громадяни України внаслідок російської агресії, та формування позовів до РФ у міжнародних судах про відшкодування цих збитків[24].

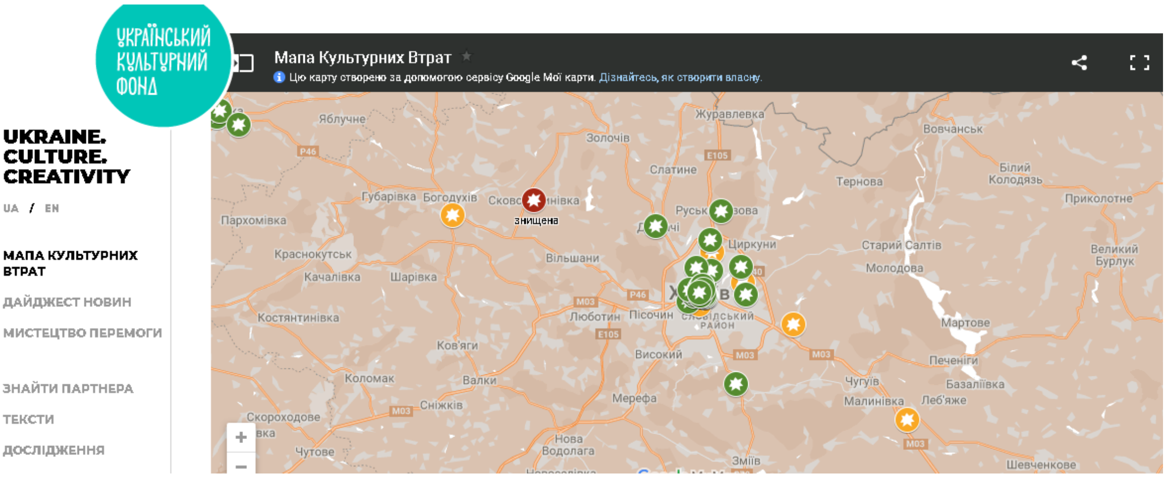

Скріншот екрана. URL: https://recovery.gov.ua/

На **«Мапі руйнувань»**[25] (сайт «План Відновлення України») можна побачити заподіяні ушкодження та руйнування будівель закладів культури.

[24]Росія заплатить : проєкт реалізується KSE Institute (аналітичним центром при Київській школі економіки) спільно з Офісом Президента України, Міністерством економіки України, Мінреінтеграції, Міністерством інфраструктури України. URL: https: // damaged.in.ua/?fbclid=IwAR1z1Z8fZRse6FSqm2r7LSkRDjh4ZId7UPVXf3tAKfFQl2nN6Swbn2ve-U0 (дата звернення: 04.12.2022).

[25]Мапа руйнувань // План Відновлення України / Відновлення України ; Президент України, ВРУ, КМУ, Мінцифри. URL: https://recovery.gov.ua/ (дата звернення: 04.12.2022).

Мапа культурних втрат : скріншот екрана. URL: https://uaculture.org/culture-loss/

До наповнення інтерактивної мапи на сайті Українського культурного фонду (УКФ) долучаются свідки пошкоджень або знищення культурної спадщини під час збройної агресії РФ проти України, які надсилають докази до МКІП через ресурс: https://culturecrimes.mkip.gov.ua. Після підтвердження інформації, дані відображаються на «Мапі культурних втрат»[26], яку сформовано за допомогою сервісу «Google Мої карти».

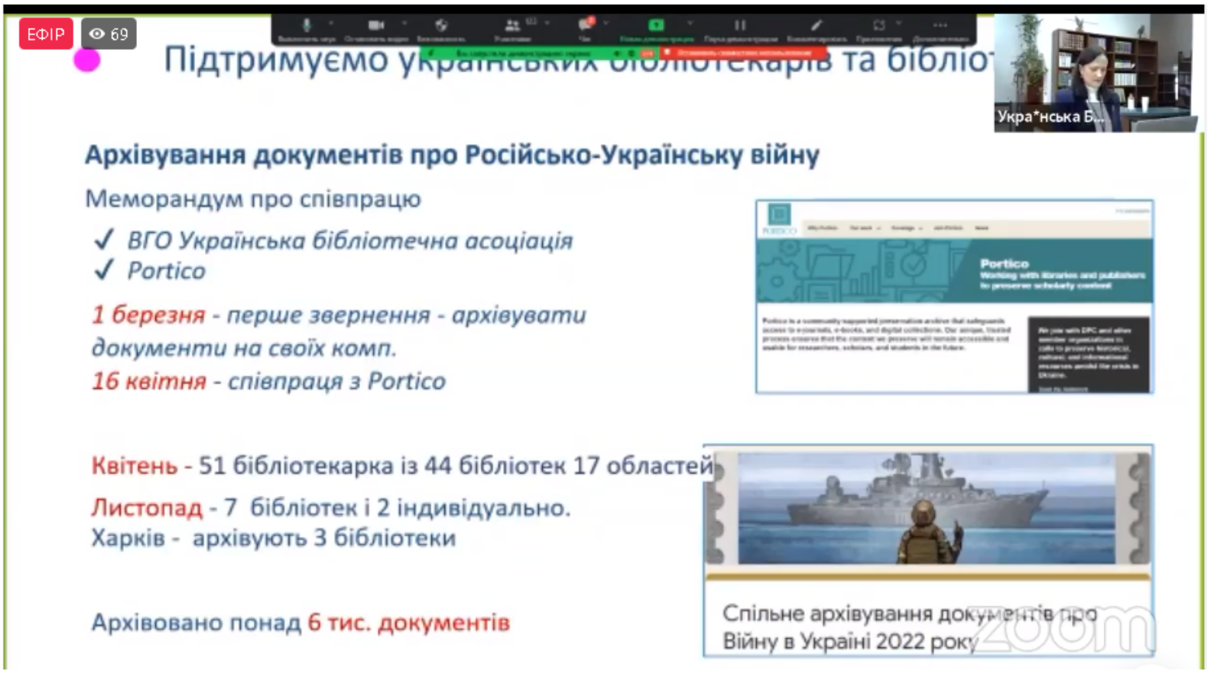
Скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2827022517601187

На початку березня на фейсбук-сторінці «Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна» благодійний фонд «Бібліотечна країна» спільно з ВГО УБА розмістили гугл-форму для фіксації пошкоджень, яких зазнали бібліотеки в ході російсько-української війни[27]. Було організовано фінансову підтримку українських бібліотекарів, які опинилися в складних умовах через війну.

---

[26]Мапа культурних втрат // Український культурний фонд : сайт. URL: https://uaculture.org/culture-loss/ (дата звернення: 04.12.2022).

[27]Фіксуємо пошкодження, яких зазнали бібліотеки в ході російсько-української війни // Facebook. Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна : спільнота / @modernUkrainianBooks. URL: https://www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2827022517601187 (дата звернення: 04.12.2022). Опубл.: 5 березня 2022 р., 9:44.

Тема Конференції: Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667

Навесні ВГО УБА оголосила про початок формування колекцій документів до майбутньої Національної цифрової бібліотеки України. Для участі в проєкті з архівування документів про війну запропоновано звертатися на електронну пошту за адресою: warinukrainearchive2022@gmail.com.

З методичних рекомендацій:

«За можливості супроводжуйте кожен документ додатковим текстовим файлом з основною інформацією: автор, дата, місце, дійові особи, своє ім'я та інформацію про себе, короткий опис (особливо важливо для фото та відео).

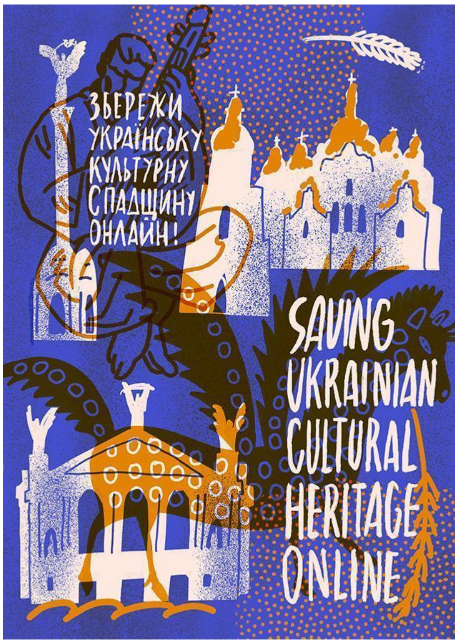
Для зручності присвоюйте файлам однакову назву (наприклад, 26_02_Chernihiv_rozbyta_biblioteka). Використовуйте додаткові цифри для розрізнення, якщо кілька документів позначають один факт (наприклад, 26_02_Chernihiv_rozbyta_biblioteka1 ; 26_02_Chernihiv_rozbyta_biblioteka2).

Зберігайте ці документи на своїх Google дисках. Якщо ви ще не маєте е-скрині на gmail, то створіть її»[28].

---

[28]Архівування документів про війну / Українська бібліотечна асоціація // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https: // www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5304246102995441 (дата звернення: 04.12.2022). Опубл.: 1 березня 2022 р., 14:25.

За даними зі звіту ВГО УБА про діяльність організації у 2022 р. на щорічній конференції «Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього» (Київ, 23 листопада 2022 р.) у Харкові архівування документів про російсько-українську війну здійснюють три бібліотеки[29].

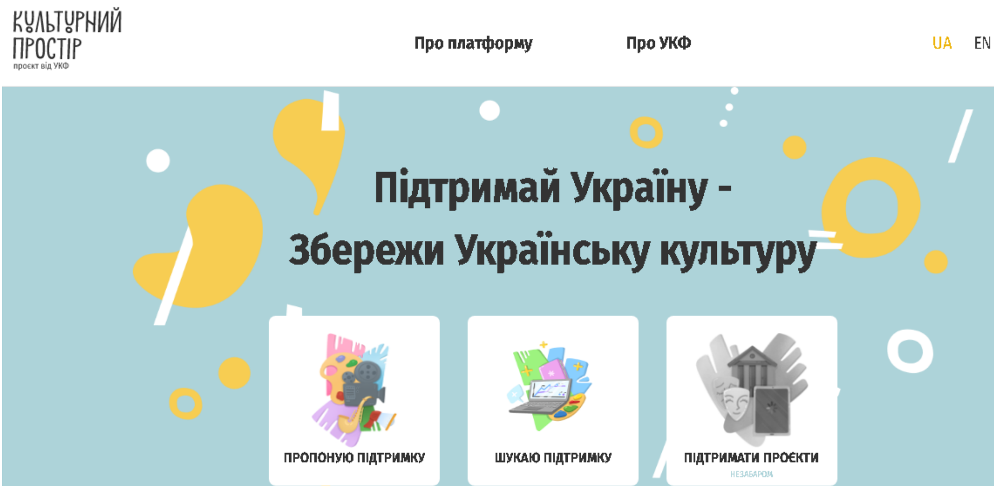

Постер проєкту SUCHO. URL: https://www.sucho.org/

Команда міжнародних волонтерів, яка складається з бібліотекарів, дослідників та програмістів, організувала архівування українських сайтів культурної спадщини України – **проєкт SUCHO** – Saving Ukrainian Cultural Heritage Online (https://www.sucho.org/). За словами організаторів: *«З початку вторгнення SUCHO заархівував понад 5000 веб-сайтів і 50 ТБ-даних українських культурних установ, щоб запобігти відключенню цих веб-сайтів»*[30].

---

[29]Тема Конференції: Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього // Facebook. Watch. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. 1 відеофайл (4:43:55 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667 (дата звернення: 13.12.). Була в ефірі: 23 листопада 2022 р., 09:51. Запис трансляції.
[30]Saving Ukrainian Cultural Heritage Online // SUCHO. URL: https://www.sucho.org/ (дата звернення: 04.12.2022).

Проєкт від УКФ : скріншот екрана. URL: http://help.uaculture.org/

Для підтримки української культури в умовах збройної агресії РФ у травні МКІП спільно з УКФ та ІТ-компанією «SoftServe» запустили **платформу «Культурний простір»**[31]. Тут надається можливість представникам сфери культури та креативних індустрій – фізичним особам (українським митцям та діячам культури), суб'єктам господарювання (підприємствам, установам, організаціям, ФОП тощо), які потребують допомоги, заповнити анкети та подати замовлення на допомогу.

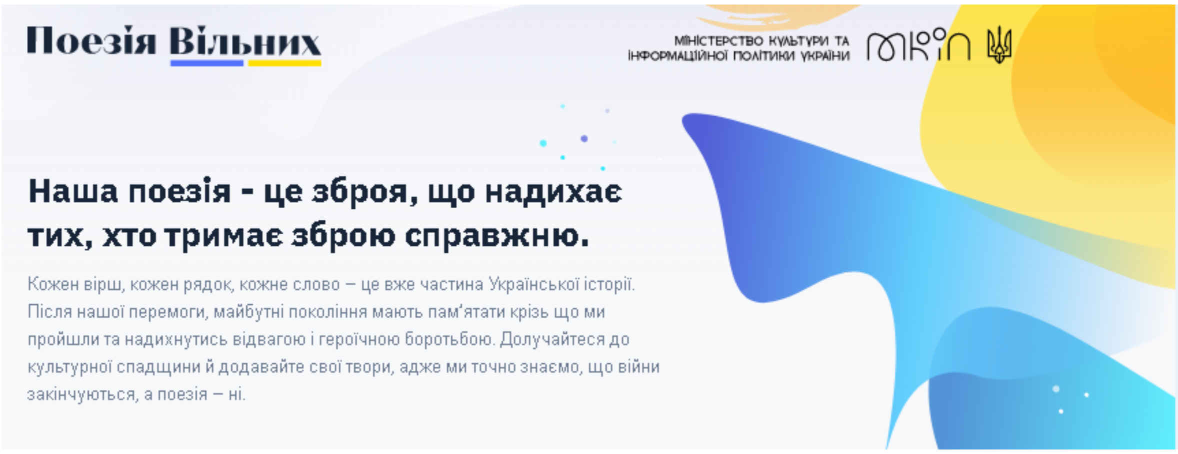
Постери проєкту «Книжки без кордонів». URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/329491916001702 ; https://www.facebook.com/UkraineMFA/posts/363663679137437

[31]Культурний простір: проєкт від УКФ / МКІП, УКФ ; розроблено в ІТ-компанії «SoftServe». Київ, 2022. URL: http://help.uaculture.org/ (дата звернення: 05.12.2022) ; МКІП спільно з Українським культурним фондом запускають платформу «Культурний простір» // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7186.html (дата звернення: 05.12.2022). Опубл.: 26 травня 2022, 15:05.

Український інститут книги (УІК) під патронатом Першої леді Олени Зеленської за підтримки МКІП, Міністерства закордонних справ України (МЗС)[32] успішно реалізують проєкт **«Книжки без кордонів».** До ініціативи долучилися волонтери, громадські організації, органи місцевої влади, українські дипломатичні представництва за кордоном, бібліотеки України, які за будь-якої можливості передають книги українською мовою книгозбірням Європи. Мета проекту – *«…допомогти дітям зменшити тривогу, успішно інтегруватися в нове для себе оточення та зберегти національну ідентичність в іншій країні»*[33].

За час роботи проєкту від початку березня і до кінця травня було відправлено дітям у бібліотеки понад 80 тисяч книжок до 11 країн світу – Польщі, Німеччини, Чехії, Словаччини, Литви, Латвії, Естонії, Болгарії, Ірландії, Швеції, Норвегії[34].

З вересня 2022 р. УІК спільно з Першою леді Оленою Зеленською, МКІП та МЗС шукають можливості забезпечити бібліотеки Європи двома мільйонами книжок українською мовою.

Скріншот екрана. URL: https://warpoetry.mkip.gov.ua/?fbclid=IwAR2VKD16aIfj83GLE6-liSzdigql5yyP52cDgSIXttacgIGpcOu8SqaWeeo

Важливим проєктом воєнного часу, який підтримали читачі та бібліотекарі, став національний проєкт за підтримки МКІП та

[32]Прочитати на ніч дитині казку українською мовою… // Facebook. Міністерство закордонних справ України / MFA of Ukraine. URL: https://www.facebook.com/UkraineMFA/posts/363663679137437 (дата звернення: 03.02.2022). Опубл.: 23 квітня 2022 р., 13:56.
[33]Книжки без кордонів/Books Without Borders // Український інститут книги : сайт. URL: https://book-institute.org.ua/uk/activity/mizhnarodna-diyalnist/knizhki-bez-kordoniv (дата звернення: 05.12.2022).
[34]У рамках проєкту «Книжки без кордонів» для українських дітей-біженців… // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/329491916001702 (дата звернення: 03.12.2022). Опубл.: 30 травня 2022 р, 15:13.

Держмистецтв – «Поезія вільних», гаслом якого стали слова: *«Війни закінчуються, а поезія – ні».*[35] Уже в травні кількість творів на порталі досягла межі – 20 000. Кожен українець, заповнивши форму, має можливість поділитися своїми віршованими творами, які навіяли трагічні воєнні події. У кожного відвідувача сайту є можливість проголосувати за улюблені вірші. Для цього можна натиснути на «сердечко»[36]. Найкращі твори з віртуальної *«всеукраїнської воєнної хроніки у віршах»*[37] будуть опубліковані у друкованій збірці.

Постери МКІП. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/284480733836154

---

[35]Поезія вільних : портал / МКІП, Держмистецтв. URL: https://warpoetry.mkip.gov.ua/?fbclid=IwAR2VKD16aIfj83GLE6-liSzdigql5yyP52cDgSIXttacgIGpcOu8SqaWeeo (дата звернення: 03.12.2022).

[36]Кількість творів на порталі «Поезія вільних» скоро досягне межі у 20 000! // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/324783173139243 (дата звернення: 03.12.2022). Опубл.: 23 травня 2022 р., 12:42.

[37]Кожен вірш цієї війни – це частина Української історії // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/283273683956859 (дата звернення: 05.12.2022). Опубл.: 20 березня 2022 р., 16:12.

У тривожному березні на сторінці МКІП в мережі «Фейсбук» нагадали українцям про надійний та популярний у всьому світі спосіб боротьби зі стресом – бібліотерапію, який з давніх часів застосовують бібліотекарі-лікарі[38].

[38]Страх перед змінами, інформаційне цунамі, біль втрат // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/284480733836154 (дата звернення: 05.12.2022). Опубл.: 22 березня 2022 р., 16:16.

1.3 ПОДІЇ

Відповідно до наказу МКІП від 22.02.2022 № 104 створено **Раду з питань розвитку бібліотечної справи при МКІП.** Співголовами спеціально створеної Ради з питань розвитку бібліотечної сфери стали Лариса Петасюк, заступниця Міністра культури та інформаційної політики України, та Євгенія Кравчук, народний депутат, заступниця голови Комітету ВРУ з питань гуманітарної та інформаційної політики, Голова підкомітету з питань інформаційної політики.

До складу Ради увійшла **директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка Н. В. Петренко.**

У перші дні повномасштабного вторгнення російських військ на територію України до світової спільноти звернулися представники бібліотечної, видавничої, освітянської сфер із закликом зупинити невиправдану агресію.

УІК запропонував спинити *«…поширення російських наративів через книговидання та інші культурні продукти»*, бойкотувати *«російську експансію інструментами культури».*

Повний текст листа читайте тут: https://cutt.ly/UAty34M

Підтримуємо звернення тут: https://cutt.ly/VAto3eu[39].

Скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/292429126374648

На початку квітня на мережевих майданчиках було оприлюднено позицію МКІП щодо припинення культурного діалогу з агресором: *«Під час війни, до моменту виведення військ, ми*

[39]Книжкова спільнота також воює! // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/273984784885749 (дата звернення: 05.12.2022). Опубл.: 5 березня 2022 р., 20:37.

наголошуємо на важливості припинення співробітництва з усіма державними російськими інституціями сфери культури та медіа, а також з тими представниками російської федерації за кордоном, хто відверто виступає на підтримку розпочатої путінським режимом війни та хто не вважає за потрібне висловити чітку позицію, замовчуючи війну в Україні. Окрім того, закликаємо відмовитись від співпраці в будь-яких проєктах з тими діячами культури, хто, порушуючи українське законодавство, перетинав кордони тимчасово окупованих українських територій – Луганської і Донецької областей та Крим. Під час війни неможливе жодне російсько-українське примирення через культуру»[40].

Тема Конференції: Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667

7 квітня. ВГО УБА звернулося до бібліотекарів усього світу із закликом підписати заяву про блокування будь-яких стосунків з російськими бібліотекарями, бібліотеками та бібліотечними асоціаціями:

✔*«визнаємо невиправдану війну Росії проти України агресивною, а дії російської армії проти мирного українського народу – військовим злочином і злочином проти людства;*

✔*припиняємо будь-яку співпрацю та професійні зв'язки з установами Російської Федерації та російськими бібліотекарями, бібліотеками і бібліотечними асоціаціями;*

✔*звертаємось до міжнародних організацій у науковій, освітній та культурній сферах – позбавити членства усіх російських бібліотекарів, бібліотеки та бібліотечні асоціації;*

✔*просимо уряди всіх цивілізованих країн про військову допомогу Україні та припинення будь-якої співпраці з Російською*

[40]Позиція Міністерства культури та інформаційної політики України щодо припинення культурного діалогу з агресором // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/292429126374648 (дата звернення: 06.12.2022). Опубл.: 4 квітня 2022 р., 9:35. Укр., англ.

Федерацією»[41].

Підписати заяву https://forms.gle/S61k8L4TUAvU8RgW8

Список підписантів https://cutt.ly/fFtNx1T

18 квітня. З ініціативи МКІП, а також Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики відбулося обговорення особливостей організації роботи українських бібліотек під час війни за участю видавців та фахівців УІК. В обговоренні взяли участь понад 50 представників бібліотек зі всієї України. У межах роботи спеціально створеної Ради з питань розвитку бібліотечної справи заплановано опрацювати надані пропозиції та механізми вилучення пропагандистської літератури з бібліотечних фондів та її заміщення якісною україномовною літературою й книгами українських видавництв[42].

Зустріч Міністра культури та інформаційної політики України Олександра Ткаченка. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/307275274890033

27 квітня. Міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко зустрівся із Загальнопартійною депутатською групою Великої Британії з питань бібліотек, інформації та знань із закликом до британських парламентарів, чиновників, очільників установ культури допомогти книжковій сфері Україні. Обговорювались також питання можливих партнерств між

[41]Librarians! Stand with Ukraine! / Бібліотекарі! Будьмо з Україною! // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5413297278756989 (дата звернення:06.12.2022). 7 квітня 2022 р., 13:18.

[42]МКІП: утворено Раду з питань розвитку бібліотечної сфери // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7066.html (дата звернення: 06.12.2022). Опубл.: 18 квітня 2022, 14:04.

українськими та британськими бібліотеками[43].

URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/312390304378530

5 травня. МКІП спільно з провідними фахівцями бібліотечної сфери працює над питаннями вилучення пропагандистської російської літератури з українських бібліотечних фондів, щоб замінити її якісною україномовною літературою й книгами українських видавництв. Бібліотекам рекомендується створити дорадчі органи, які зокрема, надаватимуть рекомендації щодо актуалізації бібліотечних фондів в умовах збройної агресії РФ проти України[44].

URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/316629053954655

11 травня. Відбувся перший круглий стіл за темою «Топоніміка» в межах проєкту «Дерусифікація, декомунізація та

[43]Велика Британія та Україна разом відновлюватимуть українські бібліотеки, пошкоджені росіянами // Facebook. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: https://www.facebook.com/MCIPUkraine/posts/307275274890033 (дата звернення: 06.12.2022). 27 квітня 2022 р., 20:04.

[44]МКІП працює над вилученням російської літератури з бібліотечних фондів // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7107.html (дата звернення: 24.08.2022). Опубл.: 5 травня 2022, 10:05.

деколонізація у публічному просторі». Проєкт ініційований УІНП спільно з МКІП[45]. Онлайн-трансляція публічної дискусії демонструвалася на ютуб-каналі УІНП «Ukrainian Institute of National Remembrance»[46]. Друге обговорення «Монументальне мистецтво»[47] відбулося 18 травня та присвячувалося символіці, пам'яткам та монументальному мистецтву. Пряму трансляцію третього круглого столу «Загальна присутність у культурі»[48] було проведено 25 травня 2022 р. Організаторами публічної дискусії визначено цілі заходів: *«…почути думки істориків, культурологів, філософів, лідерів громад щодо того, як вчиняти з культурною спадщиною, яка має стосунок до Росії як держави-агресора, і наразі залишається в публічному просторі країни. Ще одна з цілей циклу обговорень – щоб наслідком суспільного запиту на зміни в публічному просторі було також переосмислення історії нашої країни у період, коли вона входила до складу Російської імперії»[49].*

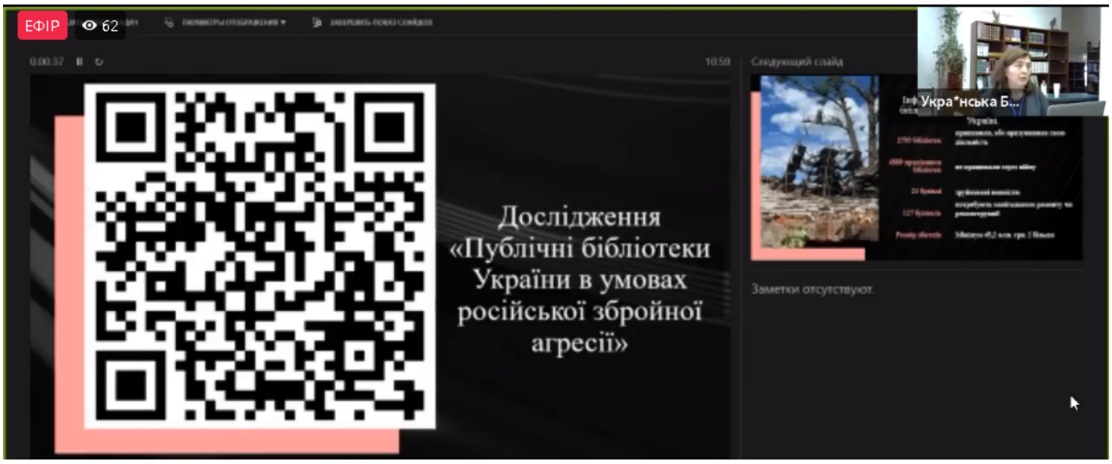
23 травня МКІП спільно з консультативно-дорадчим органом – Радою з питань розвитку бібліотечної справи за участю провідних фахівців бібліотечної справи, розробили рекомендації щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв’язку зі збройною агресією РФ проти України[50].

---

[45]Стартували круглі столи за темою «Дерусифікація, декомунізація та деколонізація у публічному просторі» // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7132.html (дата звернення: 24.08.2022). Опубл.: 11 травня 2022, 20:05.
[46]Дерусифікація – декомунізація – деколонізація. Частина 1 Топоніміка // Ukrainian Institute of National Remembrance Ukrainian Institute of National Remembrance / UINPofficial. 1 відеофайл (2:48:46 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=HmOoU5r8nZ8 (дата звернення: 05.12.2022). Пряма трансляція відбулася 11 трав. 2022 р.
[47]Монументальне мистецтво // Ukrainian Institute of National Remembrance Ukrainian Institute of National Remembrance / UINPofficial. 1 відеофайл (2:53:21 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=Mhj71wYXVxY (дата звернення: 05.12.2022). Пряма трансляція відбулася 18 травня 2022 р.
[48]Загальна присутність у культурі // Ukrainian Institute of National Remembrance Ukrainian Institute of National Remembrance / UINPofficial. 1 відеофайл (2:57:05 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=z-TyJGYbzdk (дата звернення: 05.12.2022). Пряма трансляція відбулася 25 травня 2022 р.
[49] Там само.
[50]Позиція МКІП щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/7171.html (дата звернення: 24.08.2022). Опубл.: 23 травня 2022, 16:05 ; Рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/files/pdf/rekomendacii.pdf (дата звернення: 1.09.2022).

1.4 ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження «Публічні бібліотеки України в умовах російської збройної агресії» Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого

Світлина з доповіді С. Кравченко на конференції «Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього» : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667

У травні – на початку червня 2022 р. Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого (НБУ ім. Ярослава Мудрого) було проведено перший етап дослідження **«Публічні бібліотеки України в умовах російської збройної агресії»**[51]. Мета дослідження – моніторинг стану публічних бібліотек регіонів (сільських, селищних, міських, обласних) в умовах російської збройної агресії (втрати фондів, матеріально-технічної бази тощо) та аналіз впливу агресії на діяльність публічних бібліотек України у 2022 р.

[51]ПБ України в умовах російської збройної агресії (результати першого етапу дослідження) / матеріал узагальнили: Наталя Розколупа, Валентина Здановська ; опубл. Світлана Кравченко // Публічна бібліотека територіальної громади : блог НБУ ім. Ярослава Мудрого. URL: https: // oth.nlu.org.ua/?p=6096&fbclid=IwAR2zT4vpjGJFZpRfuqrsXApOf3ZfhRc3TD22RN-k4n6WcNL-OVmPJD4VlGo (дата звернення: 29.06.2022). Опубл.: 14 червня 2022 р. ; Наприкінці травня Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого провела онлайн-опитування «Публічні бібліотеки в умовах російської збройної агресії»… // Facebook. Науково-методичний відділ НБУ імені Ярослава Мудрого. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=865702101504579&id=106649160743214 (дата звернення: 03.02.2023). Опубл.: 10 червень 2022 р., 15:04.

Наприкінці травня НБУ ім. Ярослава Мудрого провела онлайн-опитування «Публічні бібліотеки в умовах російської збройної агресії». URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=865702101504579&id=106649160743214

За результатами дослідження станом на кінець травня по Харківській області була доступна така інформація: сім будівель, в яких розміщувалися публічні бібліотеки, що зруйновані та не підлягають відновленню; 26 будівель, в яких розміщувалися публічні бібліотеки, що зазнали незначних пошкоджень та потребують ремонту (заміна вікон, дверей, даху, фасаду тощо) 26 будівель, в яких розміщувалися публічні бібліотеки, що частково зруйновані / пошкоджені та потребують капітального ремонту / реконструкції; 29

будівель, в яких розміщувалися / розміщуються публічні бібліотеки, що зазнали незначних пошкоджень та потребують ремонту (заміна вікон, дверей, даху, фасаду тощо); 12 публічних бібліотек, які внаслідок військової агресії частково втратили матеріально-технічні засоби (ПК, копіювально-розмножувальна техніка, мультимедійне обладнання, меблі тощо); сім публічних бібліотек, які внаслідок військової агресії втратили всі матеріально-технічні засоби; 12 публічних бібліотек, які внаслідок військової агресії втратили частину бібліотечних фондів; сім публічних бібліотек, які внаслідок військової агресії втратили всі бібліотечні фонди.

2 БІБЛІОТЕКИ МІСТА-ГЕРОЯ ХАРКОВА

Нікіта Тітов. https://www.facebook.com/photo.php?fbid=4974976302569484&set=pb.100001714917168.-2207520000.&type=3. Опубл.: 15 березня 2022 р.

2.2 ДЕРЖАВНА, ОБЛАСНІ, СПЕЦІАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕКИ

2.2.1 Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Facebook. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

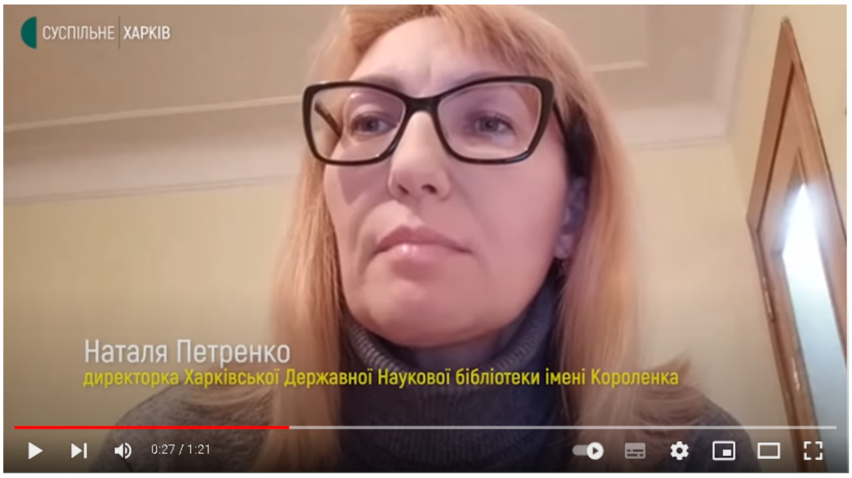
Ушкодження приміщення ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Фото ХДНБ ім. В. Г. Короленка

На початку березня через неодноразові обстріли та бомбардування російськими літаками центру Харкова, внаслідок прямих влучень у будівлю поряд з ХДНБ ім. В. Г. Короленка, через вибухові хвилі з'явилися пошкодження в усіх приміщеннях бібліотечного комплексу. Найбільших ушкоджень зазнав головний корпус бібліотеки, зведений у 1901 р. за проєктом видатного українського архітектора Олексія Бекетова. Будівля – пам’ятка архітектури та містобудування державного та регіонального значення (охоронні №№ 91, 7154-Ха)[52]. Потрощено фасади, вікна, пошкоджено внутрішні двері, світловий ліхтар в атріумі, знищено унікальні вітражі. Частково пошкоджено меблі, міжкімнатні двері,

---

[52]Kharkiv State Scientific Library by V. G. Korolenko / Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка // Destroyed cultural heritage of Ukraine = Зруйнована культурна спадщина України. Категорія: Libraries / Бібліотеки / МКІП, у співпраці з Регіональним центром прав людини. On 02.03.2022. URL: https: // culturecrimes.mkip.gov.ua/?p=658 (дата звернення: 08.12.2022).

комп’ютерну та іншу техніку. В багатоповерховому книгосховищі (1980 р. зведення) порушено температурно-вологісний, світловий, санітарно-гігієнічний режими.

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
РФ б'є по центру Харкова: постраждала бібліотека Короленка

РФ б'є по центру Харкова: постраждала бібліотека Короленка : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=nWkFbbwmej8&ab_channel=%D0%A1%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2

СВІДОК Ігор Терехов, мер міста-героя Харкова: «*Щодо бібліотеки Короленка, ви знаєте, що поряд потрапив снаряд, там безцінні екземпляри книг. Усі наші комунальні служби працювали для того, щоб врятувати цю колекцію, закрити контури»*[53].

[53]Комунальники рятували безцінні екземпляри книг – Терехов про обстріл бібліотеки Короленка // 24 канал. 27 березня 2022 р., 19:33. URL: https: // 24tv.ua/komunalniki-ryatuvali-beztsinni-ekzemplyari-knig-terehov-pro_n1921178 (дата звернення: 08.12.2022) ; Ігор Терехов: Харків треба будувати фактично наново : інтерв'ю з мером міста Харкова Ігорем Тереховим / провела інтерв'ю Севгіль Мусаєва // Українська правда. https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/27/7334936/ (дата звернення: 08:12.2022). Опубл.: 27 березня. 2022 р., 16:00.

СВІДОК Ігор Махов, завідуючий вІдділом впровадження бібліотечно-інформаційних систем і технологій та підтримки баз даних ХДНБ ім. В. Г. Короленка: «*Системний адміністратор бібліотеки **Ігор Махов** показує забиті вікна та зруйнований вітраж. “Був вітраж. І зараз він в ось такому вигляді. А тут найбільші вікна. Вони усі й забиті нашими доблесними комунальниками, які прийшли на допомогу, бо тут гуляв вітер вчора”*»[54].

ATALAYAR/MARÍA SENOVILLA - Detail of the original Schröder piano kept in the Great Hall of the Korolenko Scientific Library since the beginning of the 20th century

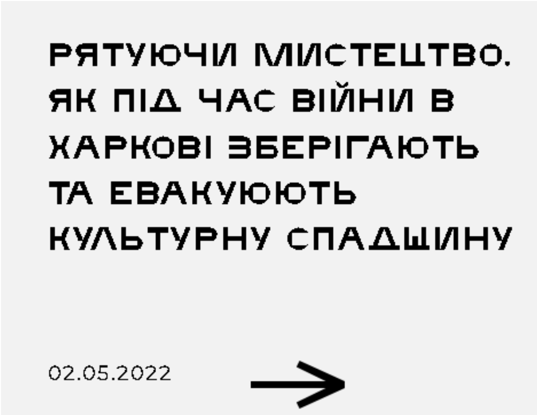

Суспільне Харків

У читальному залі ХДНБ ім. В. Г. Короленка постраждав рояль фірми Schröder : скріншот екрана. URL: https://suspilne.media/216767-naslidki-obstriliv-harkova-poskodzena-budivla-biblioteki-korolenka/

СВІДОК Наталя Петренко, директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка: «*Старовинний рояль у залі бібліотеки теж постраждав… Це рояль фірми Schröder. На ньому свого часу грав Рахманінов. Це був його виступ у Харкові. Без вікон бібліотечний фонд зазнає пошкоджень… Обсяг фондів складає понад сім мільйонів примірників документів різними мовами. Це є фонд національного значення. І наша бібліотека сьогодні це не тільки фонд, це і хаб цифрової освіти, це 13 читальних залів, два інтернет-центри, 12 клубів за інтересами*»[55].

[54]Наслідки обстрілів Харкова: пошкоджена будівля бібліотеки Короленка / Ганна Цьомик, Руслана Богдан // Суспільне. Харків. Новини. URL: https: // suspilne.media/216767-naslidki-obstriliv-harkova-poskodzena-budivla-biblioteki-korolenka/ (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 12 березня 2022 р., 12:21 ; РФ б'є по центру Харкова: постраждала бібліотека Короленка // Суспільне. Харків. 1 відеофайл (1:21 хв.). URL: https: // www.youtube.com/watch?v=nWkFbbwmej8 (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 12 березня 2022 р., 12:21.
[55]Там само.

Публікація журналістів інтернет-журналу «Люк» : скріншот екрана. URL: https://lyuk.media/city/save-art/?fbclid=IwAR21om-g9AiN5vEfR4TbJ3DVPfj4cgli_n-rSXDzmvJoNnzplh1AkzPEFTo

Тема травневої публікації журналістів інтернет-журналу «Люк» – збереження культурної спадщини у Харкові під час воєнних подій: «*Директорка Харківської державної наукової бібліотеки імені Короленка Наталія Петренко тільки в січні заступила на посаду і встигла з командою створити стратегію розвитку на кілька років. Планували відновити міський абонемент і закупити сучасну українську літературу, щоб кожен харків'янин міг прочитати її вдома. Зараз доводиться рахувати, скільки вікон вибито і думати про вилучення всієї російської літератури. Ще 2 березня ударною хвилею від вибуху в центрі Харкова в головному корпусі бібліотеки вибило вікна, міжкімнатні двері, почали осипатися стелі. За словами директорки, майже зруйновано світловий ліхтар, а система опалення вже не підлягає відновленню. Та найбільше страждають книгосховища. … Для фізичного збереження колекції можливі мінімальні дії – наприклад, забити вікна, які повилітали, щоб хоч якось зменшити вплив зовнішнього середовища на книги. З цим допомогли волонтери: громадська організація Museum for Change та ALIPH Foundation. Також активно допомагає міськрада. Наталія говорить, що після обстрілів до бібіліотеки швидко приїздять комунальники і намагаються прибрати, що можна. Зараз бібліотека працює дистанційно як може. Співробітники надають консультації з бібліотекознавства, спілкуються з міжнародними організаціями про подальшу долю закладу, навіть провели дистанційний курс «Цифрова бібліотека нової української школи» на запит Олександрійського міського центру профрозвитку*»[56].

[56] Панасюк Софія. Рятуючи мистецтво. Як під час війни в Харкові зберігають та евакуюють культурну спадщину / обкладинка – Катерина Дрозд // Люк : інтернет-журнал Харкова. URL: https: //

СВІДОК Наталя Петренко, директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка: *«Наша бібліотека є однією з найстаріших і найбільших у Європі: фонд нараховує понад сім мільйонів примірників… Зараз неможливо забезпечити оптимальні умови для їх зберігання. Немає вікон, неможливо встановити правильний температурно-вологісний, світловий, санітарний режими. Книгосховища – це дуже болюча тема… Ми впевнені, що наш заклад теж відбудують… Хочеться, щоб бібліотека була ще гарнішою, але разом з тим стала безпечнішою і комфортнішою для читачів. Ми тримаємося, і найважливіше, що тримається Харків. Тому все буде Україна!»*[57]

Скріншот екрана. URL: https: // balticworlds.com/a-researchers-diary-during-full-scale-war/

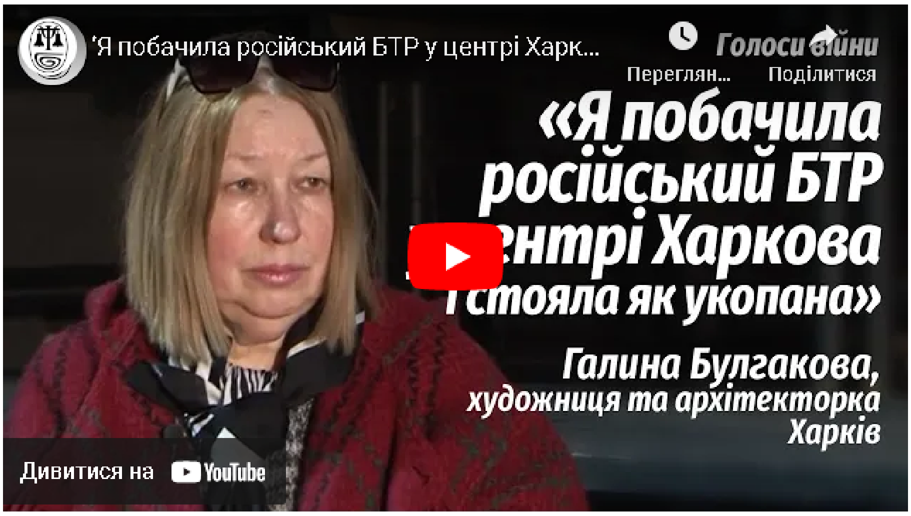
СВІДОК Vladyslav Yatsenko PhD in Military History, M. S. Grushevsky Institute for the Study of Ukrainian Written Sources, The National Academy of Sciences of Ukraine; Kharkiv National University = Владислав Яценко, кандидат історичних наук, доцент Харківського національного економічного університету, докторант Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАНУ, голова історичної секції Харківського історико-філологічного товариства: «*Then I moved in the direction of Korolenko library making photos on the way. In the center there were passers-by who also took pictures but with their smartphones. I took pictures with my Sony camera… I asked if the building of Korolenko Library was intact. I got an affirmative answer*». («*Потім я рушив у напрямку бібліотеки Короленка, фотографуючи*

---

lyuk.media/city/save-art/?fbclid=IwAR21om-g9AiN5vEfR4TbJ3DVPfj4cgli_n-rSXDzmvJoNnzpIh1AkzPEFTo (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 2 травня 2022 р.

[57]Там само.

по дорозі. У центрі були перехожі, які теж фотографували, але на смартфони. Я зробив знімки своєю камерою Sony. … Я запитав, чи ціла будівля бібліотеки Короленка. Я отримав ствердну відповідь»)[58].

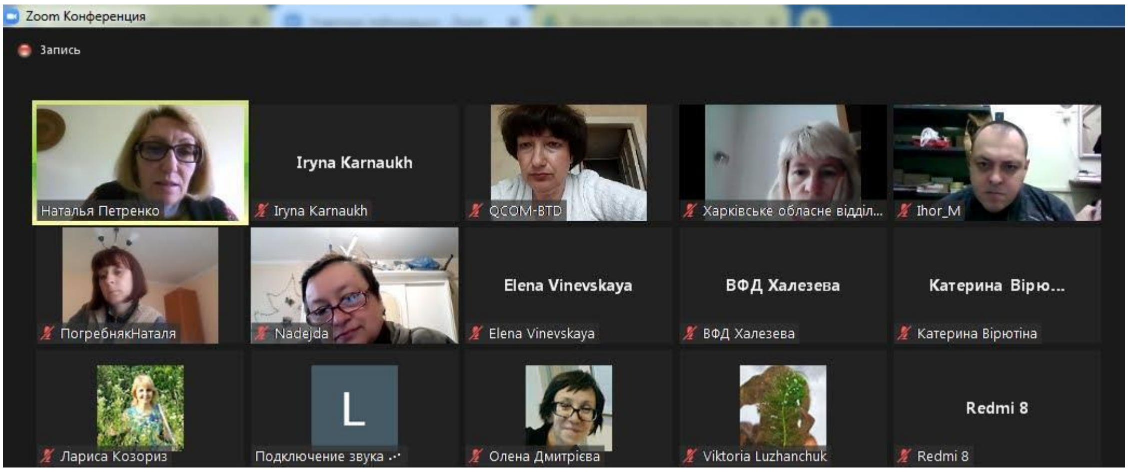
Скріншот екрана. URL: https: // khpg.org/1608810514

СВІДОК Галина Булгакова, харківська художниця та архітекторка: «*Чи бачили ви події, в яких військові проти таких мирних мешканців, як Ви, вчиняли злочинні дії? Як ви остаточно вирішили їхати з міста? – Ми вийшли. І я побачила, що там відбувається. Насправді. Розбиті вітрини, кров на вулицях. Мародерство. Було видно – залазили навіть у бібліотеки. Я не знаю, що вони там шукали – продуктів немає. Я чула обстріли, боялася. По-перше, я побачила БТР, російський. Він стояв, як я ходила за продуктами. Він стояв біля «Нікольського». Це новий торговий центр, який відкрили нещодавно. Його відкрили влітку. Я побачила біля бібліотеки Короленка цей БТР. І я не знала, що мені робити*»[59].

---

[58]Yatsenko Vladyslav. Life in Kharkiv a researcher's diary during full-scale war // Baltic Worlds Excerpt in Baltic Worlds. 2022. № 1/2. Pages 11–15. URL: https: // balticworlds.com/a-researchers-diary-during-full-scale-war/ (дата звернення: 29.06.2022). Published on Balticworlds.Com / Baltic Worlds, Centre for Baltic and East European Studies (CBEES), Södertörn University on June 15, 2022.

[59]«Я побачила російський БТР і стояла як укопана», – харківська художниця Галина Булгакова : Голоси війни / інтерв'ю підготував львівський журналіст Тарас Зозулінський // Харківська правозахисна група : інформ. портал «Права людини в Україніі». URL: https: // khpg.org/1608810514 (дата звернення: 09.12.2022). Опубліковано: 5 травня 2022 р. *Матеріал підготовлено Харківською правозахисною групою у межах глобальної ініціативи T4P (Трибунал для Путіна). Інтерв'ю опубліковано за фінансової підтримки чеської організації People in Need, у рамках ініціативи SOS Ukraine.*

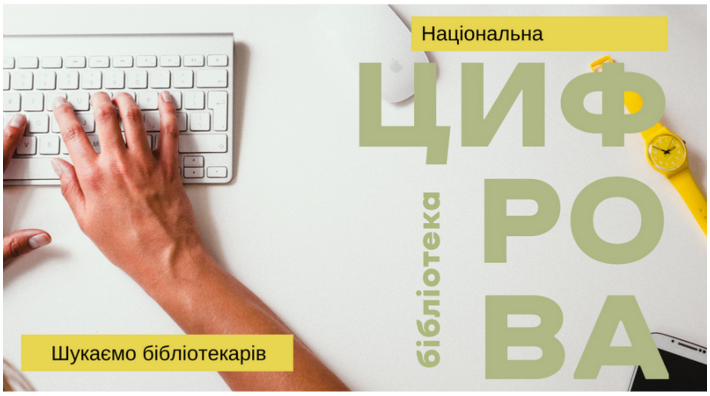
Розширене засідання дирекції ХДНБ ім. В.Г. Короленка від 19 квітня 2022 р. : відеоконференція за допомогою програми Zoom : скріншот екрана

З першого дня запровадження воєнного стану згідно з Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», на підставі частини другої статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», ст. 113 Кодексу законів про працю України та положень колективного договору установи в ХДНБ ім. В. Г. Короленка було оголошено про вимушене призупинення роботи за відсутності організаційних або технічних умов, необхідних для її виконання. Але початок простою став вихідною точкою реорганізації діяльності книгозбірні в жорстких умовах постійного бомбардування та обстрілів міста. Для виконання заходів з убезпечення фондів, збереження будівлі було посилено службу охорони добровольцями – співробітниками бібліотеки. Адміністрацією розпочато реалізацію плану дій зі збереження цифрових колекцій, переміщення у безпечне середовище за допомогою зарубіжних партнерів на безкоштовній основі. Через безпекові дії доступ до електронного каталогу та деяких сервісів та послуг тимчасово обмежений.

Завдяки злагодженій внутрішній організації комунікація з використанням корпоративних інструментів управління та координації роботи керівництва книгозбірні зі співробітниками не зупинялася навіть під час активних воєнних подій. Через пряму гостру загрозу життю частина колективу бібліотеки залишила свої домівки (у багатьох пошкоджені від ракетних обстрілів) та тимчасово оселилася або в межах України, або виїхала з країни. В нелегких

умовах евакуації для продовження діяльності закладу команда фахівців з різних відділів на чолі з директором ХДНБ ім. В. Г. Короленка, використовуючи власні технічні засоби, продовжила працювати дистанційно. Адміністрацією та методистами розширено інформування та консультування співробітників у робочих мережевих спільнотах бібліотеки. Комунікація з читачами за можливості продовжувала здійснюватися через всі чинні канали зв'язку навіть в умовах частого відключення електроенергії та інтернету в Харкові.

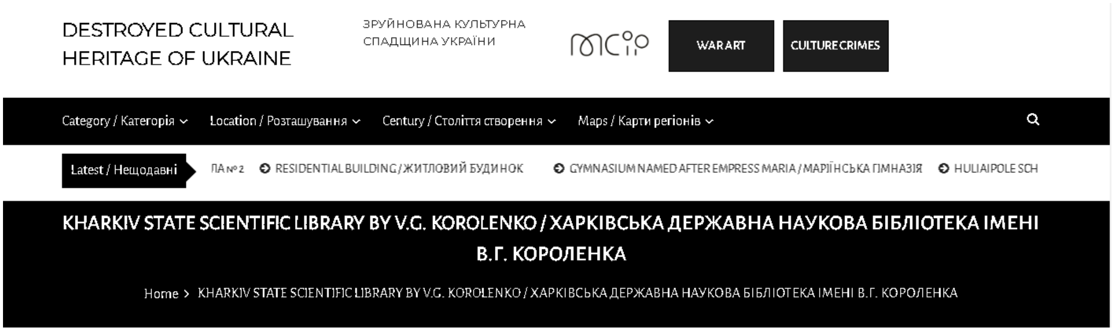
З початку повномасштабної війни члени колективу ХДНБ ім. В. Г. Короленка брали участь у документуванні воєнних правопорушень проти людяності та об’єктів культурної спадщини, скоєних армією РФ, на спеціальних цифрових платформах.

Спільне архівування документів про війну в Україні 2022 року. URL: https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5007-spilne-arkhivuvannia-dokumentiv-pro-viinu-v-ukraini-2022-roku

Співробітники книгозбірні долучилися до громадського проєкту «Архівування документів про війну» ВГО УБА. Куратором від бібліотеки стала завідувачка сектору інноватики та професійного розвитку відділу науково-методичної роботи (НМР) Катерина Вірютіна. Передбачається, що документи про війну, які зберігають бібліотекарі-волонтери на власних комп’ютерах або на хмарних сервісах, мають стати першою колекцією в майбутній Національній цифровій бібліотеці[60].

[60]Спільне архівування документів про Війну в Україні 2022 року // Українська бібліотечна асоціація : сайт. URL: https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5007-spilne-arkhivuvannia-dokumentiv-pro-viinu-v-ukraini-2022-roku (дата звернення: 08.09.2022). Опубл.: 18 квітня 2022 р.

Kharkiv State Scientific Library by V. G. Korolenko = Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка : скріншот екрана. URL: https: // culturecrimes.mkip.gov.ua/?p=658

Адміністрацією бібліотеки було налагоджено консолідоване донесення до світової спільноти інформації про злочини російських військ проти української культури у Харкові[61]. Оперативно надавалася поточна інформація та документальні свідчення для МКІП[62]; здійснювалися постійна комунікація з представниками Харківської обласної військової адміністрації (ХОВА)[63], міською

[61]Харківська обл., Харківський р-н, м. Харків, вул. Короленка, 18. Державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка (будівля 1899 – 1901 рр.) // Зафіксовані воєнні злочини / МКІП, у співпраці з Регіональним центром прав людини. URL: https: // mkip.notion.site/18-7959349d8a0f4cf597dba10a329b0dcf (дата звернення: 09.12.2022). Дата додавання: March 11, 2022, 3:52 PM (UTC). Дата запису свідчення: March 10, 2022. Дата події: March 2, 2022 ; Kharkiv State Scientific Library by V. G. Korolenko = Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка // Destroyed cultural heritage of Ukraine = Зруйнована культурна спадщина України. Категорія: Libraries / Бібліотеки / МКІП, у співпраці з Регіональним центром прав людини. On 02.03.2022. URL: https: // culturecrimes.mkip.gov.ua/?p=658 (дата звернення: 09.12.2022).

[62]Через бомбардування у Харкові постраждала Харківська державна наукова бібліотека імені Короленка // Міністерство культури та інформаційної політики України : сайт. URL: https://mkip.gov.ua/news/6962.html (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 13 березня 2022, 18:03.

[63]На Харківщині окупанти зруйнували або пошкодили 8 пам’яток культурної спадщини та 80 пам’ятників архітектури // Харківська обласна військова адміністрація : офіційний веб-сайт. URL: https://kharkivoda.gov.ua/news/115354 (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 18 квітня 2022 р. 22:38 ; Ворог програв наземну битву за Харків : інтерв'ю НВ з головою військової адміністрації області Олегом Синєгубовим / автор: Ярослава Вольвач // НВ : сайт / агентство «Інтерфакс-Україна», ТОВ «Видавничий дім «МЕДІА-ДК». URL: https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/bitva-za-harkiv-novini-ukrajini-50226495.html (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 19 березня 2022 р., 14:12.

радою[64]; зі ЗМІ[65], громадськими організаціями, благодійними фондами[66].

З перших днів масштабного вторгнення в Україну військ РФ бібліотеки України отримали міжнародну підтримку бібліотечної спільноти[67].

Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO = Пошкоджені культурні об'єкти в Україні перевірені ЮНЕСКО : скріншот екрана. URL: https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco

Інформацію про заподіяну російськими ракетами шкоду ХДНБ ім. В. Г. Короленка було внесено до реєстру ЮНЕСКО «Пошкоджені культурні об'єкти в Україні»[68].

---

[64]Комунальники рятували безцінні екземпляри книг, – Терехов про обстріл бібліотеки Короленка // 24 канал. 27 березня 2022 р., 19:33. URL: https: // 24tv.ua/komunalniki-ryatuvali-beztsinni-ekzemplyari-knig-terehov-pro_n1921178 (дата звернення: 08.12.2022) ; Ігор Терехов: Харків треба будувати фактично наново : інтерв'ю з мером міста Харкова Ігорем Тереховим / провела інтерв'ю Севгіль Мусаєва // Українська правда. https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/27/7334936/ (дата звернення: 08:12.2022). Опубл.: 27 березня. 2022 р., 16:00 ; Після перемоги у Харкові з'явиться ще один музей // Харків : офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. URL: https://www.city.kharkov.ua/uk/news/-50837.html (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 21 травня 2022 14:00.

[65]РФ б'є по центру Харкова: постраждала бібліотека Короленка / Суспільне Харків. 1 відеофайл (1:21 хв.). URL: https: // www.youtube.com/watch?v=nWkFbbwmej8 (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 12 березня 2022 р. ; Наслідки обстрілів Харкова: пошкоджена будівля бібліотеки Короленка / Ганна Цьомик, Руслана Богдан; Суспільне. Харків. Новини. URL: https: // suspilne.media/216767-naslidki-obstriliv-harkova-poskodzena-budivla-biblioteki-korolenka/ (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 12 березня 2022 р.

[66]Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка постраждала від ракетного обстрілу… // Facebook. Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна / @modernUkrainianBooks. URL: https: / www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2860913324212106 (дата звернення: 08.12.2022). Опубл.: 25 квітня 2022 р., 06:17.

[67]Міжнародна бібліотечна спільнота для України / матеріал підготовлено В. Горчинською // Публічна бібліотека територіальної громади : блог НБУ ім. Ярослава Мудрого. URL: https://oth.nlu.org.ua/?p=6059 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: Лагута Людмила 26 травня 2022 р.

[68]Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO = Пошкоджені культурні об'єкти в Україні перевірені ЮНЕСКО // UNESCO. May 17, 2022 Last update: May 24, 2022. URL: https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco (дата звернення: 09.12.2022). *48. Kharkiv State Scientific Library (Korolenko State Scientific Library) – (Kharkiv)* ;

Звіти про стан та роботу бібліотек в умовах дії воєнного стану стали вагомим підґрунтям для доказової бази невиправданої агресії російських окупантів проти культурної спадщини та національної самобутності українського народу.

Biblioteka Narodowa wspiera Ukrainę = Національна бібліотека Польщі підтримує Україну : скріншот екрана. URL: https://www.bn.org.pl/aktualnosci/4554-biblioteka-narodowa-wspiera-ukraine.html

Адміністрація бібліотеки зверталася по допомогу до європейських колег, зокрема до французьких, польських. Відомості про стан ХДНБ ім. В. Г. Короленка після ушкоджень, спричинених російськими обстрілами, докладно описано в листі до Tomasz Makowski, директора Бібліотеки Народової (Biblioteka Narodowa w Warszawie) у Польщі.

KYGM / @KTBKYGM. URL: https://twitter.com/KTBKYGM/status/1538775794390118400. Опубл.: 9:48 дп · 20 червня 2022 р.

ЮНЕСКО опублікувала перелік пошкоджених культурних об'єктів в Україні // Ukrainian media league. Українська медіа ліга. URL: https://medialeague.com.ua/yunesko-opublikuvala-perelik-poshkodzhenyh-kulturnyh-obyektiv-v-ukrayini/ (дата звернення: 07.09.2022). Опубл.: 3 травня 2022 р.

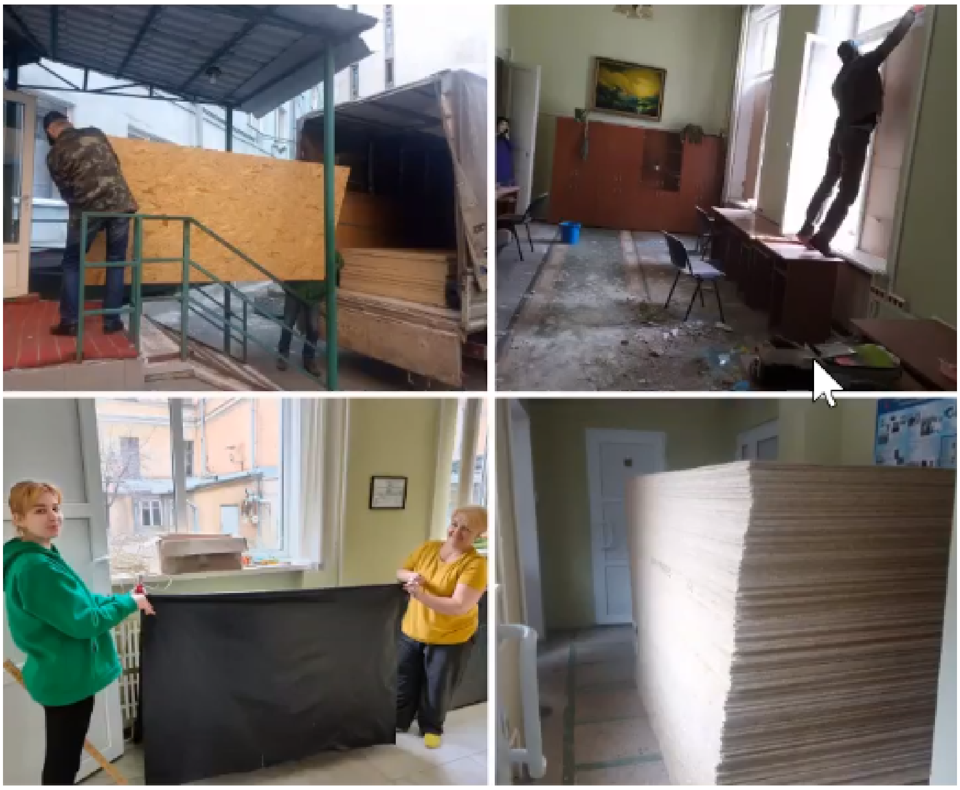
Скріншот екрана допису Elsbeth Kwant. URL: https://twitter.com/ElsbethK/status/1538845877879681024. Опубл.: 2:27 пп · 20 червня 2022 р.

Інформацію про руйнацію культурної спадщини, про проблеми збереження будівлі ХДНБ ім. В. Г. Короленка, бібліотечних фондів і ресурсів, було подано для доповіді генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Любові Дубровіної «Situation in Ukrainian libraries» на конференції європейських національних бібліотек (The Conference of European National Librarians – CENL). Директори європейських національних бібліотек на черговій зустрічі CENL, яка відбулася 19–21 червня 2022 р. в Анкарі (Турецька Республіка), висловили солідарність з Україною, засудили російську агресію, звернули увагу на потреби врятування та збереження культурної спадщини України. *«Дуже вражаюча розмова про ситуацію в українських бібліотеках директора Національної бібліотеки України. Перша турбота – це збереження унікальної спадщини від війни. «Ми берегли це під час двох світових воєн і прагнемо зробити це зараз».*

#StandwithUkraine #CENL2022»[69]*, – написала у твіттері* Елсбет Квант (Elsbeth Kwant).

ALIPH Foundation : скріншот екрана. URL: https://www.aliph-foundation.org/ ; Museum for Change : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/MuseumForChange/ ; Oleksandra Kovalchuk, co-founder of Musuem for Change : скріншот екрана. URL: https://houseofeurope.org.ua/en/stories/museum-for-change-how-one-organisation-helps-40-museums-survive-in-wartime

Волонтерська допомога для бібліотеки. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5135899679790251

[69]Генеральний директор НБУВ виступила на Конференції європейських національних бібліотек // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : сайт. URL: http://www.nbuv.gov.ua/node/5926 (дата звернення: 10.01.2022). Опубл.: 22 червня 2022 р.

Дякуючи допомозі від волонтерської організації Museum for Change (Одеса), її засновнику – депутату Одеської міської ради Олександрі Ковальчук, за сприянням генерального директора Одеської національної наукової бібліотеки Ірини Бірюкової та фінансовій підтримці глобального фонду ALIPH Foundation (Міжнародний альянс із захисту спадщини в зонах конфлікту) ХДНБ ім. В. Г. Короленка отримала у квітні необхідні матеріали для тимчасового убезпечення унікального фонду[70].

The Korolenlo Scientific State Library in Kharkiv is the second biggest in Ukraine. Above a picture before the Russian bombings.

The Korolenko Scientific State Library in Kharkiv is the second biggest in Ukraine. Above a picture before the Russian bombings = Фото ХДНБ ім. В. Г. Короленка, другої за книгофондом бібліотечної установи України, до російських бомбардувань : : скріншот екрана. URL: https://ilibrariana.wordpress.com/2022/03/14/de-bibliotheeksituatie-in-ukraine-in-het-verleden-en-in-februari-maart-2022/

[70]Волонтерська допомога книгозбірні // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5135899679790251 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 6 квітня 2022 р., 18:12.

Bombing the Korolenko library in Karkiv, one of the biggest libraries in Ukraine

Іноземні блогери про ушкодження однієї з найбільших бібліотек України : скріншот екрана. URL: https://ilibrariana.wordpress.com/2022/03/14/de-bibliotheeksituatie-in-ukraine-in-het-verleden-en-in-februari-maart-2022/

Іноземні блогери про ушкодження бібліотечного комплексу : скріншот екрана. URL: https://bibliothekarisch.de/blog/2022/04/20/ukraine-war-damaged-libraries/

Про трагедію руйнування навесні установи загальнодержавного значення, провідного науково-дослідного, науково-методичного, соціокультурного та автоматизованого інформаційного центру, однієї з найбільших бібліотек у Європі,

написали не тільки українські ЗМІ[71], але й іноземні журналісти, блогери з Німеччини, Польщі, Нідерландів, Іспанії та інших країн[72].

На фахових та громадських заходах бібліотекарі розповідали про складну ситуацію, спричинену воєнними діями у Харкові, розміщували дописи на сторінках соціальних мереж, ділилися емоціями в особистому спілкуванні з колегами інших бібліотек; готували публікації для професійних журналів.

[71]Бомбардування центру Харкова: постраждала бібліотека Короленка – одна з найбільших у Європі // 24 канал. URL: https://24tv.ua/bombarduvannya-tsentru-harkova-postrazhdala-biblioteka-korolenka_n1903428 (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 12 березня 2022 р. ; Через бомбардування Харкова пошкоджена одна з найбільших у Європі бібліотек // Читомо : культурно-видавничий проєкт. URL: https://chytomo.com/cherez-bombarduvannia-kharkova-poshkodzhena-odna-z-najbilshykh-u-ievropi-bibliotek (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 13 березня 2022 р. Фото бібліотеки: Суспільне. Харків і Павла Пахоменка ; Зольникова Ася. Разрушение музеев, театров и храмов – это военное преступление Под обстрелами в Украине уничтожены десятки гражданских объектов. Что за это будет России? // Meduza. URL: https://meduza.io/feature/2022/03/27/razrushenie-muzeev-teatrov-i-hramov-eto-voennoe-prestuplenie . (дата звернення: 07.09.2022). Опубл.: 27 марта 2022 р., 13:17 ; У Харківській області окупанти пошкодили 80 пам'яток архітектури – ОДА // Гордон : сайт інтернет-видання. URL: https://gordonua.com/ukr/news/war/na-harkivshchini-okupanti-poshkodili-80-pam-jatok-arhitekturi-oda-1605289.html (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 19 квітня 2022 р., 14:24.

[72]De bibliotheeksituatie in Ukraïne in het verleden en na de Russische oorlog in februari/maart/april/mei 2022 / Destroyed libraries and archives in Ukraine in 2022 = Бібліотечна ситуація в Україні в минулому та після російської війни в лютому/березні/квітні/травні 2022 року / Знищені бібліотеки та архіви в Україні у 2022 році / posted by Hans Krol in Librariana, Oekraïne, uncategorized // Librariana ~ Een weblog gewijd aan bibliotheken, boeken en verzamelen alsmede aan historisch Heemstede en Zuid-Kennemerland/ URL: https://ilibrariana.wordpress.com/2022/03/14/de-bibliotheeksituatie-in-ukraine-in-het-verleden-en-in-februari-maart-2022/ (дата звернення: 09.12.2022). Publicatie: 14 maandag mrt 2022 ; Attack on 03/02/2022. Kharkiv State Scientific Library by V.G. Korolenko, 1899–1901 (security №№ 91, 7154-Ha) (UNESCO: Kharkiv State Scientific Library (Korolenko State Scientific Library) – (Kharkiv))Ukraine war: damaged libraries (updatet: 05/21/2022) = Українська війна: пошкоджені бібліотеки (оновлено: 21.05.2022) / Dörte Böhner // Bibliothekarisch.de. URL: https://bibliothekarisch.de/blog/2022/04/20/ukraine-war-damaged-libraries/ (дата звернення: 09.12.2022). Опубл.: 20.04.2022 ; Kharkiv State Scientific Library (Korolenko State Scientific Library) – (Kharkiv): Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO / Posted by Paul Barford // Portable Antiquity Collecting and Heritage Issues: A blog commenting on various aspects of the private collecting and trade in archaeological artefacts today and their effect on the archaeological record. Warsaw, Польша. URL: http://paul-barford.blogspot.com/2022/04/ (дата звернення: 09.12.2022). Published: Wednesday, 20 April 2022 at 21:12 ; McGlynn Jade, Greenland Fiona. Imperial Russia destroys Ukraine's heritage // Famous news. URL: https://famousnews.org/imperial-russia-destroys-ukraines-heritage// (дата звернення: 09.12.2022) ; Russia's Imperial Arrogance Is Destroying Ukrainian Heritage / By Jade McGlynn, an academic at the Monterey Initiative in Russian Studies, and Fiona Greenland, on the faculty of sociology at the University of Virginia, where she co-directs the CURIA Lab // FP (Foreignpolicy). URL: https://foreignpolicy.com/2022/05/30/russias-imperial-arrogance-is-destroying-ukrainian-heritage
(дата звернення: 07.09.2022). Опубл.: May 30, 2022, 7:00 AM.

DEMONSTRERTE: Til tross for det hun nylig hadde opplevd, deltok Svitlana Telegina på demonstrasjonen i Oslo, sist lørdag. Dagen før kom hun til Norge. FOTO: PRIVAT

«RoadSnack» gikk helt til topps

Lokalavisa for Nord-Troms

Framtid i nord

Sender 14 esker med flasker, smokker og bleier avgårde:

– Vi kan ikke lukke øynene, sier Simona Schwarzkopf

Svitlana rømte fra krigen

Dette huset er til salgs, og veldig populært

STORT 10-KRONERS MARKED

EUROSPAR

FERSK KYLLING FILET

-50%

PRIOR

Інтерв'ю газеті «Framtid i nord» (Норвегія) бібліотекаря Світлани Телегіної : скріншот екрана. URL: https://www.pressreader.com/norway/framtid-i-nord/20220315

У березні було надано інтерв'ю LRT (Lithuanian National Radio and Television) radio (Литва); представниці ООН у справах біженців в Австрії. В Норвегії – інтерв'ю газеті «Framtid i nord»[73].

The New York Times

Скріншот екрана. URL: https://www.nytimes.com/

У квітні керівник ХДНБ ім. В. Г. Короленка Наталя Петренко спілкувалася з журналісткою «The New York Times», найстарішої щоденної газети у Сполучених Штатах Америки.

Вагомим внеском в перемогу є участь бібліотекарів, яких гостинно прихистили Німеччина, Польща, Австрія, Франція,

[73]Badeveggene raste sammen rundt Svitlana. Da bestemte hun seg Навколо Світлани обвалилися стіни ванної кімнати. Тоді вона приняла рішення / Intervju av Svitlana Telegina ; tok et intervju Isabell Haug // Framtid i nord. 2022. 15 mars. Side 14–17. URL: https://www.pressreader.com/norway/framtid-i-nord/20220315 (дата звернення: 05.09.2022). На обкл. назва: Svitlana rømte fra krigen = Світлана втекла від війни.

Нідерланди та інші країни ЄС в акціях підтримки Української держави та засудження російської агресії[74].

Мітинг у місті Данненберг (Німеччина), організований нашими співвітчизниками та німецькими друзями України. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5192715944108624

Одна з перших організацій, яка ініціювала волонтерську підтримку українських бібліотек, постраждалих від російської агресії – благодійний фонд «Бібліотечна країна». Спільно з ВГО УБА на сторінках мережевої спільноти та на сайті фонду фіксуються пошкодження, яких зазнали бібліотеки в ході російсько-української війни. 25 квітня було опубліковано інформацію про пошкодження ХДНБ ім. В. Г. Короленка[75].

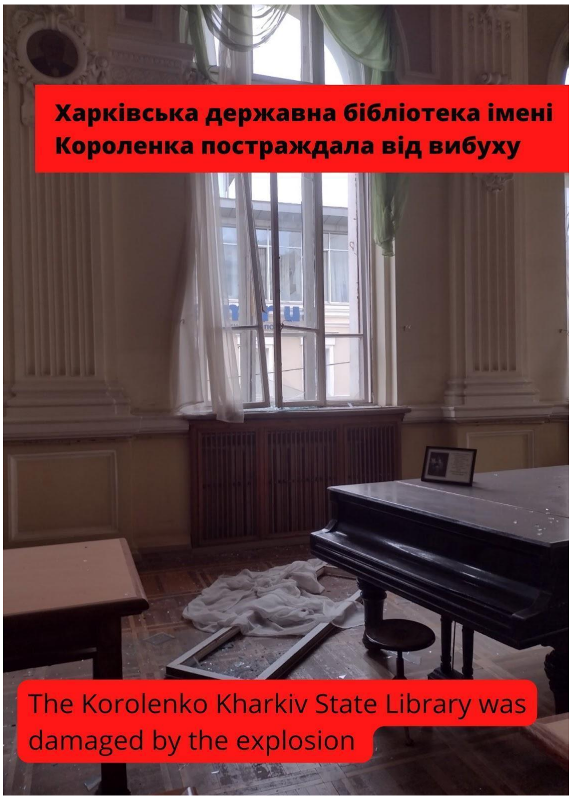
---

[74]Короленківці під час війни. Співпрацівниця соціокультурного центру Еліна Плєшкова зараз перебуває в маленькому місті Люхов в Німеччині // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5192715944108624 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 28 квітня 2022 р., 9:23.

[75]Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка постраждала від ракетного обстрілу – це найбільша бібліотека міста // Facebook. Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна. URL: https://www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2860913324212106 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 25 квітня 2022 р., 16:17.

Круглий стіл «Допомога постраждалим бібліотекарям та бібліотекам внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну». URL: https://www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2872956866341085

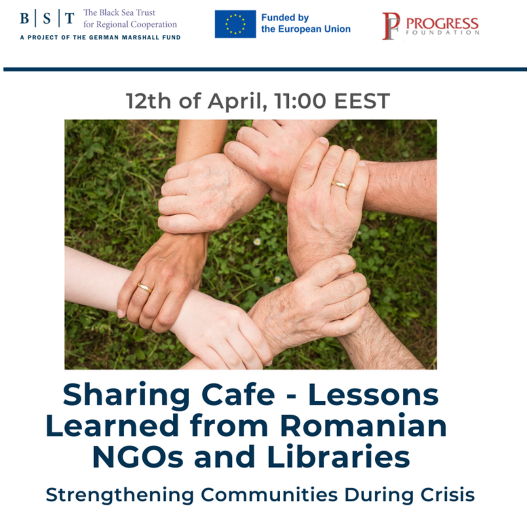

ХДНБ ім. В.Г. Короленка постраждала від ракетного обстрілу. URL: https://www.facebook.com/modernUkrainianBooks/posts/2860913324212106

У березні благодійний фонд та провідна професійна громадська організація виступили з ініціативою зі створення фонду допомоги постраждалим бібліотекарям, щоб сприяти вирішенню фінансово-гуманітарної кризи бібліотечної спільноти. У мережі «Фейсбук» сформовано групу підтримки бібліотекарів, постраждалих

внаслідок російської агресії[76]. 13 травня відбувся круглий стіл за темою: «Допомога постраждалим бібліотекарям та бібліотекам внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну»[77], на якому були присутні фахівці ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

У цей період ВГО УБА за допомогою регіональних партнерів та міжнародних неурядових організацій організувала серію зустрічей з колегами з інших країн, де українські бібліотекарі розповідали про жахіття російської агресії, ділилися досвідом протистояння культурного фронту.

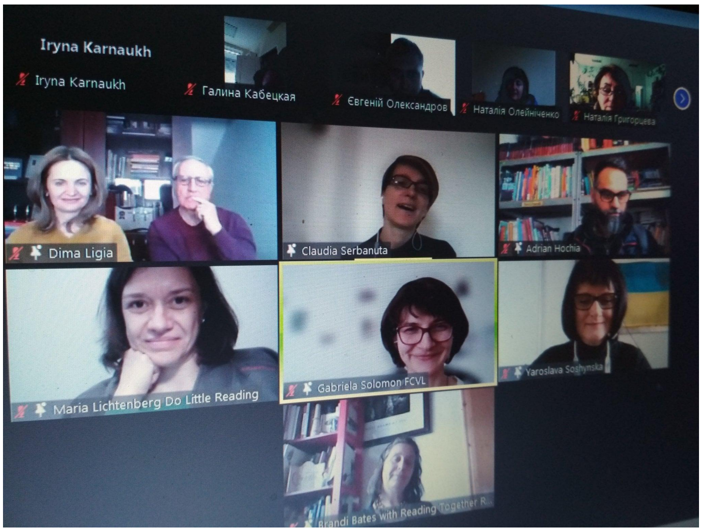

Світове кафе з обміну досвідом «Уроки, отримані від румунських неурядових організацій та бібліотек». URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5423842724369111

---

[76]Допомога постраждалим бібліотекарям : загальнодоступна група / адміністратори: Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна, Надія Жмуйда, Люсьєна Шум ; 274 учасників // Facebook. Групи. URL: https://www.facebook.com/groups/helpforlibrarians/ (дата звернення: 11.12.2022). Створено 1 квіт. 2022 р.

[77]Допомога постраждалим бібліотекарям та бібліотекам // Укрінформ : мультимедійна платформа іномовлення України. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3481240-dopomoga-postrazdalim-bibliotekaram-ta-bibliotekam.html (дата звернення: 15.09.2022). Опубл.: 13 травня .2022 р., 15:00. Текст, фото, відео.

Світове кафе з обміну досвідом «Уроки, отримані від румунських неурядових організацій та бібліотек» : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5153539268026292

Наші іноземні колеги під час цих заходів висловлювали слова підтримки, солідарності, побажання мужності та впевненості у подальшій співпраці. Учасники зустрічей наголошували на важливості існування публічних бібліотек для демократичного суспільства як місця безпеки, місця едукації: *«Ніхто не хоче жити в суспільстві, де немає бібліотек»*[78]. Одним вагомих підсумків стало розуміння необхідності розширення фондів бібліотек різними мовами заради безпечного мирного сусідства держав.

Світове кафе з обміну досвідом «Вітаємо біженців до Молдови!». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5158470927533126

[78]Noroc! Нехай щастить! // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В.Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5153539268026292 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 13 квітня 2022 р., 13:34.

Світове кафе з обміну досвідом «Українські бібліотеки у воєнний час». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5234747526572132

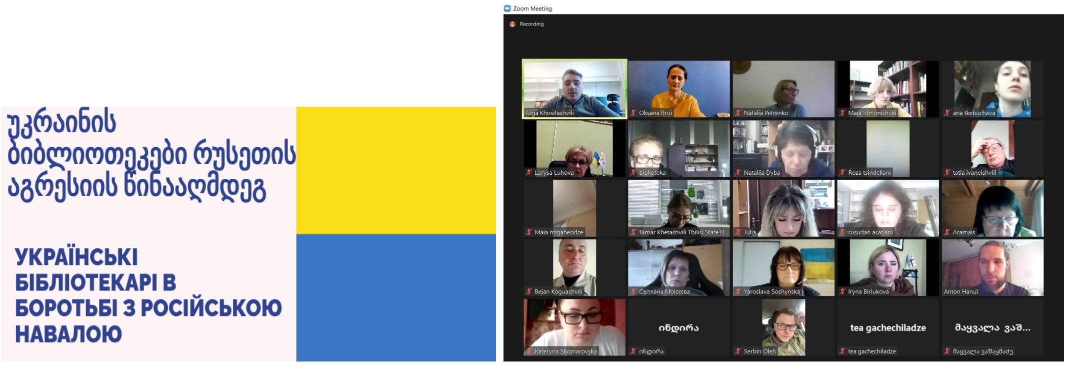
Так, у березні-травні фахівці ХДНБ ім. В. Г. Короленка взяли участь у Світових кафе з обміну досвідом «Вітаємо біженців до Молдови!»[79], «Уроки, отримані від румунських неурядових організацій та бібліотек»[80], «Українські бібліотеки у воєнний час»[81]. Онлайн-заходи є частиною проєкту Growing Active Citizens Hubs, що впроваджується Progress Foundation (Romania) за фінансової підтримки Європейського Союзу та Black Sea Trust for Regional Cooperation, a project of the German Marshall Fund of the United States у Вірменії, Молдові, Румунії та Україні за допомогою регіональних партнерів – ВГО УБА, Луганська ОУНБ та ЦБС для дорослих м. Львова (Україна), Lori Regional Library (Armenia); «Dimitrie Cantemir»

[79]Світова бібліотечна спільнота підставляє плече Україні // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5158470927533126 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 15 квітня 2022 р., 09:52 ; Світове кафе з обміну досвідом «Вітаємо біженців до Молдови!», 22 березня 2022 р. // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5356199131133471 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 18 березня 2022 р., 10:02.

[80]Noroc! Нехай щастить! // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5153539268026292 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 13 квітня 2022 р., 13:34 ; Запрошуємо взяти участь у Світовому кафе з обміну досвідом «Уроки, отримані від румунських неурядових організацій та бібліотек» // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5423842724369111 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 11 квітня 2022 р., 11:05.

[81]Українські бібліотеки у воєнний час // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5234747526572132 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 10 травня 2022 р. ; Запрошуємо взяти участь у Світовому кафе та мережуванні «Українські бібліотеки у воєнний час» // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5500516280035088 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 9 травня 2022 р., 10:00.

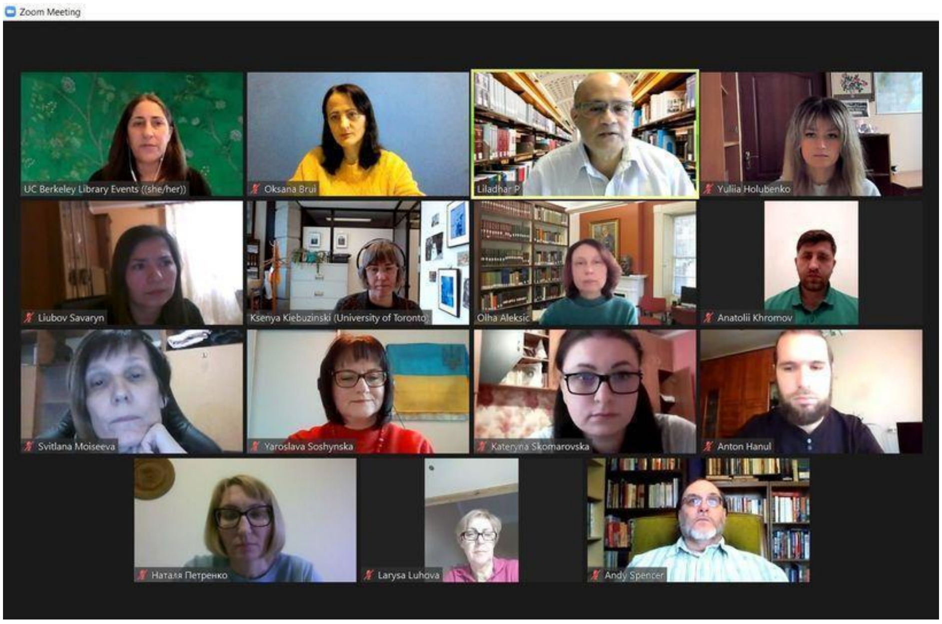
Public Library from Ungheni, «IPS Antonie Plamadeala» Public Library from Hincesti & Library Association from Republic of Moldova; «G.T. Kirileanu» Neamt County Library & «Antim Ivireanul» Valcea County Library from Romania. У мережі «Фейсбук» демонструються записи трансляції івентів.

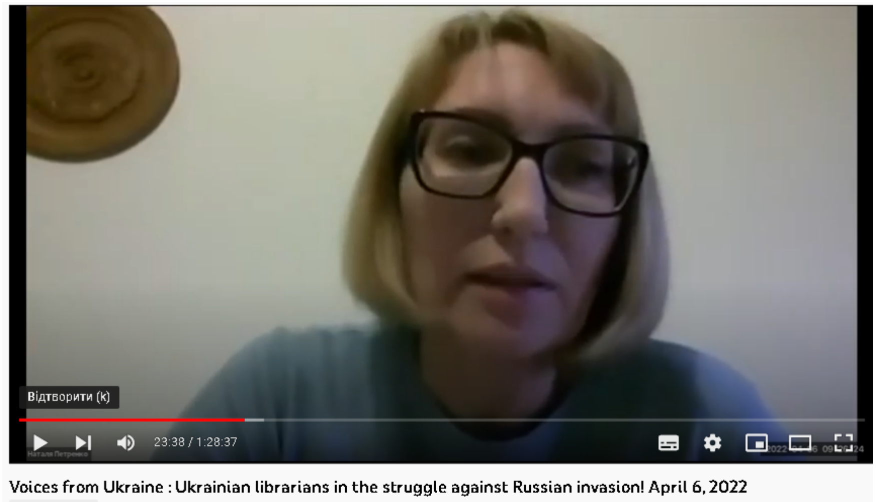
Онлайн-зустріч українських бібліотекарів з грузинськими колегами «Українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою». URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5407755789311138

У квітні директор бібліотеки Наталя Петренко приєдналася до онлайн-зустрічі українських бібліотекарів з грузинськими колегами «Українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою». Захід було організовано з ініціативи та спільно з Грузинською бібліотечною асоціацією[82]. У межах наукового співробітництва підготовлено тези доповіді для публікації у виданні საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაცია (Georgian Library Association).

[82]Вчора відбулася зустріч українських бібліотекарів з грузинськими колегами // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5407755789311138 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 5 квітня 2022 р., 13:58 ; Українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5136193619760857 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 4 квітня 2022 р., 20:39.

Голоси з України: українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою! URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5413570962062954

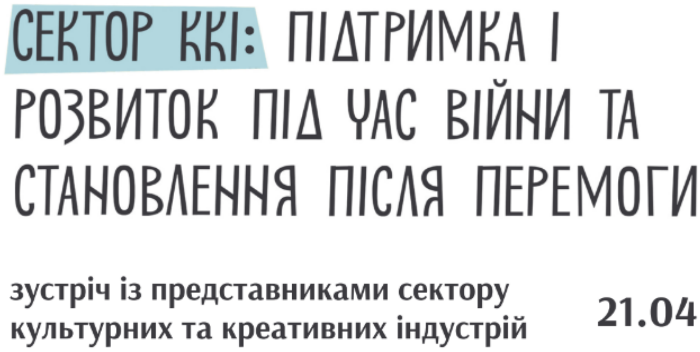
Директор книгозбірні взяла участь у зустрічі з американськими колегами : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=UglcYkjnsF4

6 квітня директор книгозбірні взяла участь у зустрічі з американськими колегами «Голоса з України: українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою!», організованій ВГО УБА спільно з фахівцями Університету Каліфорнії, Берклі (Dr. Liladhar R. Pendse Librarian for Slavic, East European, and Eurasian Studies, UC Berkeley Library)[83].

[83]Voices from Ukraine : Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion! April 6, 2022 = Голоси з України: українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою! // Youtube. Lpen07. 1 відеофайл (1:28:37 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=C8i31efMsn8&feature=youtu.be,

Українська культура під час війни та її відновлення після Перемоги. URL: https://www.facebook.com/events/1586536755054646/?paipv=0&eav=AfaLM9BTmyB1oOEDPke_xYOy0fP6SeU_npl_nLjn1ciPOECU7Yp4Bn_YQYscKmfEZy4&_rdr

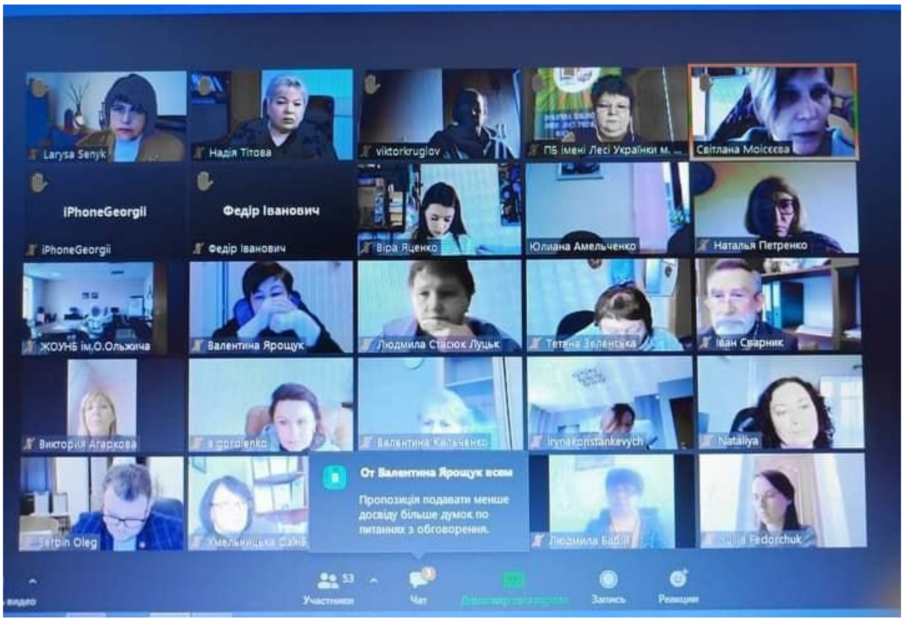

Сектор ККІ: підтримка і розвиток під час війни та становлення після Перемоги. URL: https://www.facebook.com/events/1202007360628513

Співробітники ХДНБ ім. В. Г. Короленка долучалися до онлайн-зустрічей від УКФ, присвячених питанням міжнародного партнерства, фандрейзинговим кампаніям з підтримки української культури з-за кордону, популяризації творчості сучасних митців, зокрема: «Українська культура під час війни та її відновлення після

приватний доступ (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 6 квітня 2022 р. ; Voices from Ukraine: Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion! // UC Berkeley Library. 1 відеофайл (1:28:37 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=UgIcYkjnsF4 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 14 квіт. 2022 р. ; Голос з України: українські бібліотекарі в боротьбі з російською навалою! // Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5141189962594556 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 8 квітня 2022, 17:52 ; Говоримо правду світу про російську агресію та війну в Україні, про те, що і як роблять для нашої перемоги бібліотекарі // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. URL: https://www.facebook.com/ula.org.ua/posts/5413570962062954 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 7 квітня 2022 р., 15:39.

Перемоги» (19 квітня)[84], «Сектор ККІ: підтримка і розвиток під час війни та становлення після Перемоги»[85] (21 квітня).

З ініціативи МКІП, а також Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики 18 квітня відбулось обговорення особливостей організації роботи українських бібліотек під час війни за участю видавців і представників УІК. У засіданні взяли участь понад 50 представників бібліотек зі всієї України. URL: https://mkip.gov.ua/news/7066.html

У непростих умовах воєнного стану тривало виконання планових завдань за традиційними напрямками роботи бібліотеки. Важливою ланкою залишається участь у формуванні державної бібліотечної політики. До складу створеної на початку 2022 р. Ради з питань розвитку бібліотечної справи при МКІП, увійшла директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка Н. В. Петренко. На часі в українському культурному просторі стали питання актуалізації бібліотечних фондів. Спеціалісти книгозбірні надали пропозиції щодо розробки критеріїв відбору документів для вилучення з фондів державної наукової бібліотеки, публічних бібліотек, які були взяті до уваги та

---

[84]Українська культура під час війни та її відновлення після Перемоги // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5171519752894910 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 20 квітня 2022 р., 12:29.

[85]Культура буде розвиватися! // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5176695549043997 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 22 квітня 2022 р., 12:14 ; Сектор ККІ: Підтримка і розвиток під час війни та становлення після Перемоги // Український культурний фонд. 1 відеофайл (1:56:45 хв.). https://www.youtube.com/watch?v=pk6jhy7oTis (дата звернення: 11.12.2022). Пряма трансляція відбулася 21 квітня 2022 р.

увійшли до «Рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України».

Продовжено роботу в складі міської комісії з питань топоніміки та охорони історико-культурного середовища завідувачки відділу «Україніка» імені Т. Г. Шевченка (ВУ ім. Т. Г. Шевченка), заслуженого працівника культури України Надії Полянської. 10 травня у зв'язку з широкомасштабною агресією з боку РФ проведено онлайн-засідання з впорядкування найменувань об'єктів міського середовища та інших одиниць топоніміки, пов'язаних із країною-агресором[86].

В історично важливий період підтвердження міцності українського державотворення та національної ідентичності, розпочаті в мирний час проєкти бібліотеки з реалізації політики національної пам'яті набули вагомого значення та підтримки суспільства та державних інституцій.

Бібліотекарі – учасники громадського руху вільної народної енциклопедії ГО «Вікімедіа Україна» вели власний бойовий рахунок. Вячеслав Мамон, бібліотекар з відділу інформаційно-бібліографічної роботи, редактор україномовної Вікіпедії, адміністратор російського мовного розділу, який наразі очолює ревізійну комісію організації, продовжував у Харкові, під обстрілами, роботу над статтями для україномовного розділу Вікіпедії про відомих осіб, пов'язаних з Харківщиною[87].

---

[86]Рішення 11 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 11.05.2022 №258/22 «Про впорядкування найменувань об'єктів топоніміки» // Харків : офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. https://www.city.kharkov.ua/uk/document/rishennya-11-sesii-kharkivskoi-miskoi-radi-8-sklikannya-vid-11052022-25822-pro-vporyadkuvannya-naymenuvan-obektiv-toponimiki-66903.html (дата звернення: 11.12.2022).

[87]Історик-вікіпедист, бібліотекар відділу інформаційно-бібліографічної роботи Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка Вячеслав Мамон… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5140200556026830 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 8 квітня 2022 р., 09:18.

Вячеслав Мамон, бібліотекар ХДНБ ім. В. Г. Короленка, редактор україномовної Вікіпедії у бомбосховищі під час російсько-української війни / фото: Cheatman99, CC BY-SA 4.0. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5140200556026830

На сторінці блогу «Вікімедіа Україна» про вікімедійця-короленківця написали: *«На початку повномасштабного вторгнення Вячеслав провів кілька тижнів у бомбосховищі неподалік свого дому – і продовжував редагувати Вікіпедію звідти. Каже, що умови були досить непоганими: дошкуляв холод, але електрику провели у перші дні війни і навіть «ловив» мобільний інтернет. Лише за березень цього року Вячеслав започаткував 19 статей в україномовному розділі Вікіпедії… Паралельно Вячеслав займався волонтерством на місці у Харкові: приносив продукти для людей похилого віку, які жили по сусідству, бо чимало магазинів зачинилися і треба було йти кілька кілометрів, щоб знайти відчинений. Згодом допомагав роздавати гарячі обіди, які привозили місцеві волонтери, а також кілька разів здавав донорську кров»*[88].

---

[88]Protsiuk Anton. Редагування Вікіпедії із бомбосховища у Харкові – історія Вячеслава Мамона // Вікімедіа Україна : блог громадської організації. URL: https://blog.wikimedia.org.ua/2022/08/26/story-of-wikipedian-venzz/?fbclid=IwAR047CvhkBFhowbkWKaTBFi40goBR0hqtFGO8Mm7AntULye4ikEveWjCI1g (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 26 серпня 2022 р., 11:09.

Серед статей весняної воєнної пори, підготовлених Вячеславом Мамоном, такі: Амосов Олег Юрійович. URL: https://tinyurl.com/ydb5a9jb; Гончарова Галина Степанівна. URL: https://tinyurl.com/yczvvxvj; Каркач Павло Михайлович. URL: https://tinyurl.com/y6vcd3ve; Мітрохіна Зінаїда Іванівна. URL: https://tinyurl.com/y73249to; Московець Валерій Іванович. URL: https://tinyurl.com/yczzqg3h; Підопригора Зінаїда Андріївна. URL: https://tinyurl.com/yc6g5lsm; Попов Василь Костянтинович. URL: https://tinyurl.com/y9fn8jw4; Пушкін Олександр Анатолійович (правознавець). URL: https://tinyurl.com/ycomnzpz; Ріяка В'ячеслав Олександрович. URL: https://tinyurl.com/y7svoc8w; Романченко Борис Тимофійович. URL: https://tinyurl.com/ycg8e7c9; Сібільов Михайло Миколайович. URL: https://tinyurl.com/y7uywmb7.

Скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5126489934103447

Активну роботу інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка з наповнення українського сегменту Вікіпедії було відзначено у травні 2022 р. Книгозбірню визначено як одну з найактивніших бібліотек у конкурсі статей та фотографій «ВікіХарківщина 2020», що проводився серед співробітників та користувачів публічних бібліотек Харківської області ГО «Вікімедія Україна»[89]. 27 січня 2022 р. проведено захід для працівників ХДНБ

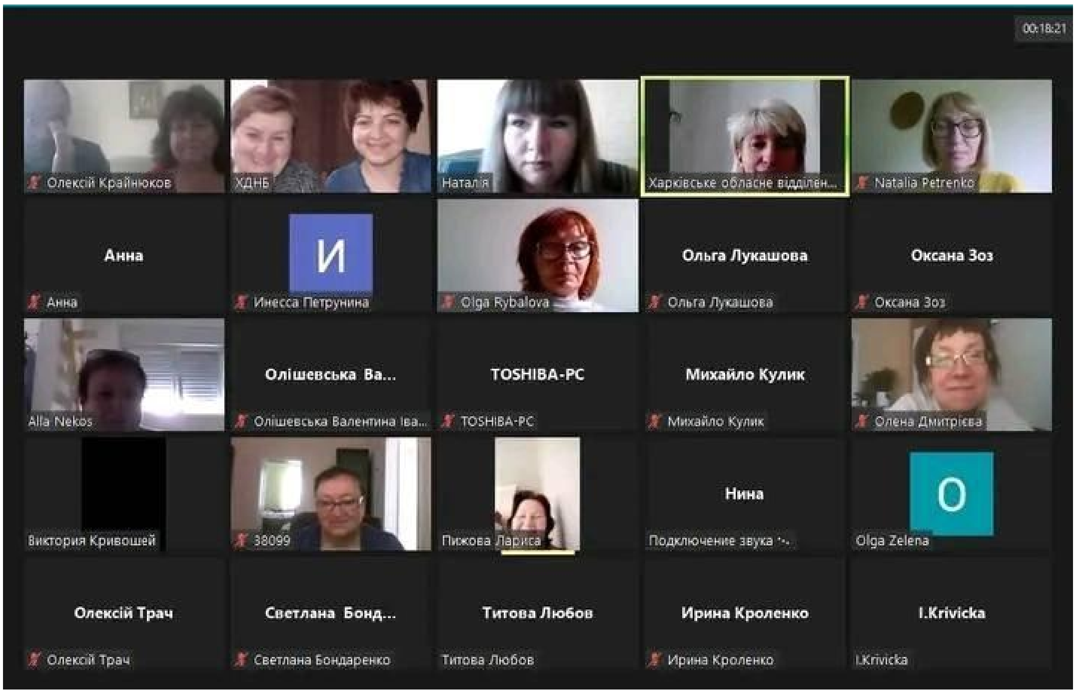
[89]Нагородження переможців!!! «Вікімедія Україна» остаточно визначилась з підсумками конкурсу статей та фотографій «ВікіХарківщина 2020»… // Facebook. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5126489934103447 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 24 травня 2022 р., 18:00.

ім. В. Г. Короленка в межах міжнародної акції #1Lib1Ref до наповнення Вікіпедії авторитетними джерелами для бібліотекарів[90].

Для інтегрованого ресурсу – електронної бібліотеки «Культура України» співробітники ВУ ім. Т. Г. Шевченка у відповідності до профілю комплектування, визначених форматів, технічних вимог і уніфікованих вимог до контенту створювали електронні копії друкованих документів з фонду книгозбірні. Процес переведення паперових книг в електронний формат здійснюється згідно з «Планом оцифровки на 2022 р. для електронної бібліотеки "Культура України"» (https://elib.nlu.org.ua/content.html?id=14) в межах співробітництва з НБУ ім. Ярослава Мудрого. Для публічного доступу читачам підготовлено наступні видання: Б1-9382 Сковорода, Г. С. Харківські байки / Григорій Сковорода. [Нью-Йорк : Українська книгарня «Говерла»], 1955. 32 с. ; 495509 Т. Г. Шевченко, 1814–1861: до 125-річчя з дня народження великого українського поета-революціонера : бібліографічний покажчик статей та рецензій, вміщених у періодичній пресі УРСР за 1938–39 рр. / Книжкова палата УРСР ; [склали: О. Чигаєва, Н. Нікітіна, Н. Косенко]. Харків, 1939. 32 с. ; 495577 Т. Г. Шевченко, 1814–1861: до 125-річчя з дня народження великого українського поета-революціонера : бібліографічний покажчик статей та рецензій, вміщених у періодичній пресі УРСР за 1939 рр. / Книжкова палата УРСР ; [склала О. Чигаєва]. Харків, 1939. 66 с.

---

[90]Вікіпедія:1Lib1Ref // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%96%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F:1Lib1Ref (дата звернення: 11.12.2022). Цю сторінку востаннє відредаговано 30 травня 2022, 08:33.

Зум-конференція «Біологічне різноманіття України: питання збереження під час війни». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5274822085898009

Однією зі значимих форм наукової діяльності державної бібліотеки залишається організація та проведення конференцій. 20 травня працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів (ВІП) на чолі із заслуженим працівником культури України Вірою Прохоровою позапланово підготували зум-конференцію «Біологічне різноманіття України: питання збереження під час війни», приурочену до Міжнародного дня біологічного різноманіття. Співорганізаторами події стали Національний природний парк (НПП) «Слобожанський», ХОВ УБА, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (ХНУ ім. В. Н. Каразіна). Доповідачі висвітлили питання впливу військових дій на біорізноманіття України, втрати біорізноманіття та загрози червонокнижним видам, ролі регіональних ландшафтних парків як перспективного напрямку охорони біорізноманіття в урбанізованих регіонах, керування відходами під час війни, ролі екологічної освіти в збереженні екологічного різноманіття, а також використання експрес-індикатора токсичності води задля збереження біорізноманіття водних об’єктів. До заходу долучилися 62 учасники з НПП «Слобожанський», природного заповідника «Ґорґани» в Українських Карпатах, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Національного

університету цивільного захисту України (НУЦЗУ), ВСП «Бурштинського торговельно-економічного фахового коледжу Державного торговельно-економічного університету», ГО «Центр громадських та медійних ініціатив» та члени громадського екологічного руху «Zero Waste». Підключення під тривожні звуки повітряних тривог відбулося з різних областей України – Харківської, Черкаської, Чернівецької, Тернопільської, Хмельницької, Івано-Франківської, Львівської, Запорізької, Полтавської, Дніпропетровської. Українські дослідники приєдналися також із Польщі, Австрії, Німеччини, Франції[91].

Ще під час карантинних обмежень, пов'язаних із COVID-19, стали популярними онлайн-конференції, семінари, круглі столи тощо. Такий формат дозволяє розширити аудиторію, значною перевагою є економія часу та коштів, доступність. Віртуальний зв'язок став особливим видом взаємодії між представниками дослідницької спільноти. Сьогодні, вимушено перебуваючи в різних куточках світу, бібліотекарі знаходять технічні та фізичні можливості подолати інформаційну та соціальну ізоляцію, беручи участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних івентах. Для працівників ХДНБ ім. В. Г. Короленка приєднання до дистанційних заходів означає не тільки навчання, нетворкінг – це також ще одна можливість позитивного представництва рідної бібліотеки.

У травні відбулося декілька важливих всеукраїнських бібліотечних заходів в онлайн-форматі, головним організатором яких стала Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України) за активної присутності фахівців ХДНБ ім. В. Г. Короленка: 18 травня – вебінар «Музеї та бібліотеки як соціальні інституції пам'яті», приурочений до Міжнародного дня музеїв»[92]; 26 травня у межах

---

[91] 20 травня відбулася зум-конференція… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5274822085898009 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 26 травня 2022 р., 18:49.

[92] Музеї і бібліотеки як соціальні інституції пам'яті // Youtube. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України. 1 відеофайл (2:16:25 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=a6APzejDvt8 (дата звернення: 11.12.2022). Пряма трансляція відбулася 18 травня 2022 р.

«Всеукраїнського фестивалю науки – 2022» – науково-практичний семінар «Нові бібліотечні сервіси та технології в інформаційному забезпеченні освіти» (співорганізатори: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, Мукачівський державний університет, Рівненський державний гуманітарний університет, наукова бібліотека Харківського національного медичного університету, бібліотека гімназії № 179 м. Києва[93]. Під час останньої події на запрошення модератора завідувачка сектору НМР Катерина Вірютіна представила віртуальні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка: фонд електронних документів; вебресурс «Краєзнавство»; науково-довідковий професійний ресурс «Бібліотечна енциклопедія Харківщини».

Активними подвижниками популяризації бібліотечної установи, формуванню її позитивного іміджу на різноманітних інформаційних майданчиках стало подружжя Козоріз. Завідувачка сектору відділу наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів (ВСК) Лариса Козоріз та її чоловік – відомий журналіст, громадський діяч, член Національної спілки краєзнавців України, лауреат краєзнавчої премії ім. М. О. Максимовича Віктор Козоріз, під час вимушеної евакуації налагоджують партнерські відносини між закладами культури різних регіонів України, беруть участь у подіях місцевих громад, власним прикладом підтримують всеукраїнські акції (#СадиПеремоги[94]), розповідають на заходах та в соціальних мережах про роботу ХДНБ ім. В. Г. Короленка під час дії воєнного стану та в мирний час.

---

[93]Всеукраїнський науково-практичний семінар «Нові бібліотечні сервіси та технології в інформаційному забезпеченні освіти» / матеріал підготували: Оксана Матвійчук, Олена Гончаренко // Національна академія педагогічних наук України : сайт. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2746/ (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 1 червня 2022 р., 10:39.

[94]Співробітники Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка активно беруть участь у всеукраїнській кампанії Сади Перемоги… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5209180832462135 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.:4 травня 2022 р., 10:41.

Участь подружжя Козоріз у Всеукраїнській акції #СадиПеремоги. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5209180832462135

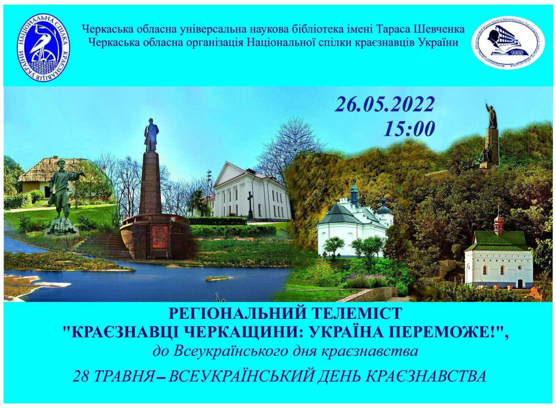

Завідувачка сектору ВСК Лариса Козоріз з господинею Великохутірської сільської публічної бібліотеки Ларисою Абелець.

Великий Хутір Черкаської області Золотоніського району. Народний історико-краєзнавчий музей. Із завідувачкою музею Надією Яківною Колотило. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5252991621414389

18 травня, з нагоди Міжнародного дня музеїв, Лариса Козоріз від імені колективу бібліотеки привітала завідувачку Великохутірського народного історико-краєзнавчого музею (Черкаська область, Золотоніський район) Надію Колотило з професійним святом та презентувала картину Олександра Андрійовича Дорошенка «Сливи» (1987 р.), яку один із мешканців села передав із приватної колекції[95].

Зум-конференція «Краєзнавці Черкащини: Україна переможе!» URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5286080418105509 ; URL: https://www.facebook.com/cherkaska.ounb/posts/5481519905216304

Вагомим внеском у залучення громадськості до збереження історико-культурної спадщини України залишається популяризація краєзнавчих досліджень на наукових заходах. Подружжя Козоріз 26

[95]Міжнародний день музеїв // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В.Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5252991621414389 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 19 травня 2022 р., 17:00.

травня взяло участь у регіональному телемості «Краєзнавці Черкащини: Україна переможе!» до Всеукраїнського дня краєзнавства, організаторами якого стали Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Тараса Шевченка та Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців України[96].

Залишається першорядним напрямом невід'ємна складова діяльності наукової бібліотеки – науково-дослідницька робота. Траєкторії планових наукових досліджень було переосмислено, визначено пріоритетні проєкти воєнного періоду.

Мультиплатформний проєкт : скріншот екрана. URL: https://tinyurl.com/2k3rflss

Моніторинг соціальних мереж, сайтів офіційних органів влади, бібліотек та закладів освіти за темою «Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану» ініційовано в межах регіонального проєкту ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» та є першою спробою під час повномасштабних воєнних подій в Україні зібрати відомості про поточну ситуацію в бібліотеках Харківської області. Ініціаторами та виконавцями мультиплатформного проєкту стали співробітники відділу НМР – головний бібліотекар Ірина Анатоліївна Карнаух (пошук, аналіз, збір, опрацювання інформації, тексти, фото) та завідувачка сектору Катерина Миколаївна Вірютіна (розробка, дизайн, наповнення віртуального представництва на платформі «Google» за назвою «Бібліотеки Харківщини в умовах

---

[96]26 травня завідуюча сектором відділу наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів Лариса Козоріз… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В.Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5286080418105509 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 30 травня 2022 р., 11:58 ; Черкаська ОУНБ імені Тараса Шевченка запрошує долучитися до ZOOM-конференції 26 травня… // Facebook. Черкаська ОУНБ імені Тараса Шевченка. URL: https://www.facebook.com/cherkaska.ounb/posts/5481519905216304 (дата звернення: 11.12.2022). Опубл.: 24 травня 2022 р., 16:15.

воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву»[97]; подання інформації до електронної колекції документів «Архівування документів про війну»). Редакторську правку текстів виконала головний бібліотекар науково-видавничого відділу (НВВ) Світлана Михайлівна Миценко. На підставі відкритих джерел інформації в соціальних мережах, на сайтах бібліотек здійснювався пошук за такими напрямами: «Бібліотеки міста-героя Харків», «Бібліотеки Харківської області». Особлива увага приділялась пошуку та документуванню свідчення злочинів проти культурної спадщини, вчинених російськими військами на території Харківського регіону. Опрацьовані матеріали подаються для проєкту ВГО УБА «Архівування документів про війну»; для публікацій на вебресурсах, у соціальних мережах на сторінках ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ХОВ УБА за хештегами #Харків_бібліотеки_в_умовах_війни #бібліотеки_працюють. За попередніми даними розвідки, у травні розпочато підготовку повідомлення, презентації (англійською мовою) «Libraries of Kharkiv Region: Unhealed Wounds of War/Бібліотеки Харківщини: незагоєні рани війни» (автори: Н. В. Петренко, І. А. Карнаух, Л. В. Глазунова) на міжнародний симпозіум The iSchool's Symposium on Ukraine Symposium on Library Conditions and Services in the Contemporary Ukraine «Ukrainian Libraries during the during the Ongoing Russian-Ukrainian War»/«Українські бібліотеки під час російсько-української війни». Організатори симпозіуму: Школа інформації Університету Сан-Хосе (SJSU iSchool), штат Каліфорнія; за сприянням ВГО УБА та регіональних відділень в Харкові, Чернігові, Черкасах.

Триває робота в межах регіонального дослідження «Бібліотечна енциклопедія Харківщини»: фахівцями відділу НМР внесено зміни до статті «Школа бібліотечного журналіста» (виконавець К. М. Вірютіна); продовжено пошук, збір матеріалів за темою «Пересувна бібліотека» (виконавець І. А. Карнаух). Не припинялося локальне довгострокове дослідження «Історія ХДНБ ім. В. Г. Короленка». Здійснювалося опрацювання наукових результатів з історії ВУ ім. Т. Г. Шевченка з метою підготовки публікації «Рекламні та інформаційні оголошення як джерело до вивчення біографій» (виконавець О. М. Дмитрієва). Проводився збір поточної інформації про нашу книгозбірню в мережі «Інтернет» (виконавець І. А. Карнаух)

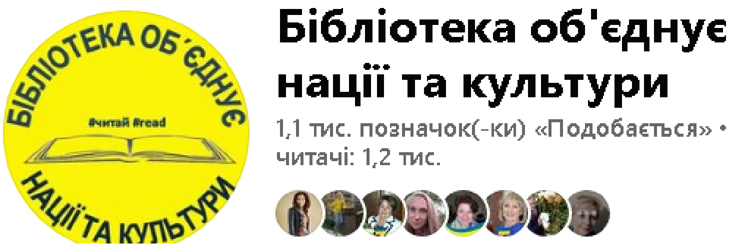
За окреслений період фахівці бібліотеки готували наукові статті та повідомлення. Статтю «Наукове просвітництво як засіб сприяння інноваційній діяльності регіону» направлено для публікації до

[97]Бібліотеки Харківщини в умовах воєнного стану: хронологія бібліотечного спротиву. URL: https://tinyurl.com/2k3rflss.

редакції журналу «Бібліотечний форум України: історія, теорія, практика» (виконавець Г. В. Прохорова, ВІП).

Дистанційний курс «Цифрова бібліотека Нової української школи» для шкільних бібліотекарів на замовлення Олександрійського міського центру професійного розвитку педагогічних працівників. URL: http://moodle.d-academy.com.ua/course/index.php?categoryid=4 ; http://oleksandria-cprpp.kr.sch.in.ua/

Війна не завадила організації та проведенню всеукраїнських заходів з професійного розвитку бібліотекарів. У квітні на замовлення Олександрійського міського центру професійного розвитку педагогічних працівників на платформі «Moodle» відбувся дистанційний курс «Цифрова бібліотека Нової української школи» для шкільних бібліотекарів, організаторами якого стали працівники ХДНБ ім. В. Г. Короленка спільно з Дистанційною Академією ВГ «Основа».

Мережева спільнота «Бібліотека об'єднує нації та культури» : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/Kharkivread

БіблioSpace : дайджест бібліотечних інновацій : скріншот екрана. URL: https://www.slideshare.net/libjournalist/space-8pdf?fbclid=IwAR0PzJqyPyS6IH4R_0s_f1FNKRdni3x_iQPHJU2SgsHDAtwqxEjMivBFb9s

Готувалися методичні матеріали за темою «Робота бібліотек в умовах воєнного стану: з досвіду бібліотек України»; інформаційні документи з питань діяльності бібліотек Харківської області в умовах дії воєнного стану. Окремі повідомлення за темою «Досвід роботи

бібліотек Харківщини у військовий період (за результатами моніторингу в соціальних мережах, на сайтах)» публікувалися на фейсбук-сторінці «Бібліотека об’єднує нації та культури»[98]. Розпочато роботу над восьмим випуском дайджесту бібліотечних інновацій «BiblioSpace»[99]. У приватній спільноті – «Робочій групі ХДНБ» мережі «Фейсбук» надавалися методичні консультації та рекомендації за хештегом #методисти_інформують. Адміністрацією бібліотеки і працівниками відділів НМР та НВВ розроблено необхідну пам’ятку з ведення офіційних сторінок нашої установи в соціальних мережах (фейсбуці та інстаграмі) на період дії воєнного стану.

Під час війни бібліотеки стали територіями взаємодопомоги та єдності. Співробітники ХДНБ ім. В. Г. Короленка, які тимчасово перебувають в інших регіонах України або на території європейських країн, використовують будь-яку можливість для удосконалення професійних знань, практичних умінь та навичок у бібліотеках на місцях. Якісними вимірами партнерської співпраці стали методичні консультації наших фахівців, участь в організації спільних подій в бібліотеках України та за кордоном.

29 квітня завідуюча сектором ВСК ХДНБ ім. В. Г. Короленка Лариса Козоріз відвідала Драбівську публічну бібліотеку Золотоніського району Черкаської області. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5203568653023353

[98]Бібліотека об'єднує нації та культури / @Kharkivread ; читачі 1204 ; ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ХОВ УБА // Facebook. Сторінка. Сайт про суспільство та культуру. URL: https://www.facebook.com/Kharkivread (дата звернення: 12.12.2022).

[99]БібліоSpace : дайджест бібліотечних інновацій / МКІП, ХДНБ ім. В. Г. Короленка, НМР, ХОВ УБА ; [відповідальний за випуск: Л. В. Глазунова, автор-упорядник О. В. Соцков, дизайн, верстка К. М. Вірютіна ; ред. С. М. Миценко]. Харків, 2022. № 8. 10 с. Електрон. аналог: URL: https://www.slideshare.net/libjournalist/space-8pdf?fbclid=IwAR0PzJqyPyS6IH4R_0s_f1FNKRdni3x_iQPHJU2SgsHDAtwqxEjMivBFb9s.

Весною короленківці побували у Чернівецькій обласній універсальній науковій бібліотеці імені М. Івасюка[100] та бібліотеці-філії 21 ЦБС міста Чернівці[101]; міській публічній бібліотеці та Центральній міській дитячій бібліотеці міста Кременчука Полтавської області[102]; бібліотеці-філіалі № 8 комунального закладу «Міські публічні бібліотеки» Житомирської міської ради під брендом «ЛІТтера»[103]; у Драбівській та у Великохутірській сільській публічних бібліотеках Золотоніського району Черкаської області[104]; у комунальному закладі «Публічна бібліотека Кам'янка-Бузької міської ради» Львівської області[105], публічній бібліотеці Чортківської міської ради Тернопільської області.

---

[100]Короленківці в інших містах України під час війни. 6 квітня 2022 р. Ірина Кроленко… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5142993025747583 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 9 квітня 2022 р., 10:49.

[101]Нина Левченко. Ірина Кроленко – бібліотекар… // Facebook. Бібліотеки: Схід – Захід : загальнодоступна група. URL: https://www.facebook.com/groups/122809544778905/posts/1581213132271865/ (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 31 березня 2022 р., 9:23.

[102]Короленківці в інших бібліотеках України під час війни. 1 квітня 2022 р. Лариса Козоріз… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5133141836732702 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 5 квітня 2022 р., 17:51.

[103]Головний бібліотекар науково-видавничого відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка Світлана Миценко відвідала бібліотеку № 8 Житомирської ЦБС «ЛІТтера»… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5174655919247960 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 21 квітня 2022 р., 17:14.

[104]29 квітня завідуюча сектором відділу наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів ХДНБ ім. В. Г. Короленка Лариса Козоріз… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5203568653023353 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.:2 травня 2022 р., 9:29.

[105]Співробітники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів відвідали Комунальний заклад «Публічна бібліотека Кам’янка-Бузької міської ради»... // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5138218692891683 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 7 квітня 2022 р., 15:10 ; Працівники ХДНБ ім. В. Г. Короленка, які стали користувачами публічної бібліотеки Кам'янка-Бузької міської ради… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5199228630124022 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 30 квітня 2022 р., 18:40.

6 квітня 2022 р. бібліотекар ВІП Ірина Кроленко відвідала Чернівецьку обласну універсальну наукову бібліотеку імені М. Івасюка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5142993025747583

29 березня бібліотекар ВІП Ірина Кроленко відвідала бібліотеку-філію 21 ЦБС міста Чернівці. URL: https://www.facebook.com/groups/122809544778905/posts/1581213132271865/

Співробітники ВІП відвідали Комунальний заклад «Публічна бібліотека Кам’янка-Бузької міської ради». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5138218692891683

1 квітня 2022 р. Лариса Козоріз, завідувачка сектору ВСК відвідала Кременчуцьку міську публічну бібліотеку, філія 2 та Центральну міську дитячу бібліотеку (бібліотека на Соборній). URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5133141836732702

Публічна бібліотека Чортківської міської ради, м. Чортків, Тернопільська область. Фото з приватного профілю.

Бібліотека №8 Житомирської ЦБС «ЛІТтера», завідувачка бібліотеки Наталя Опанасюк і бібліотекар Тамара Гайдучик. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5174655919247960

Весняний період визначається інтенсивним налагодженням професійно-ділових комунікацій українських та іноземних бібліотекарів. На початку травня завідвачка сектору ВІП Ірина Торно зустрілася з німецькими колегами з наукової бібліотеки Технічного

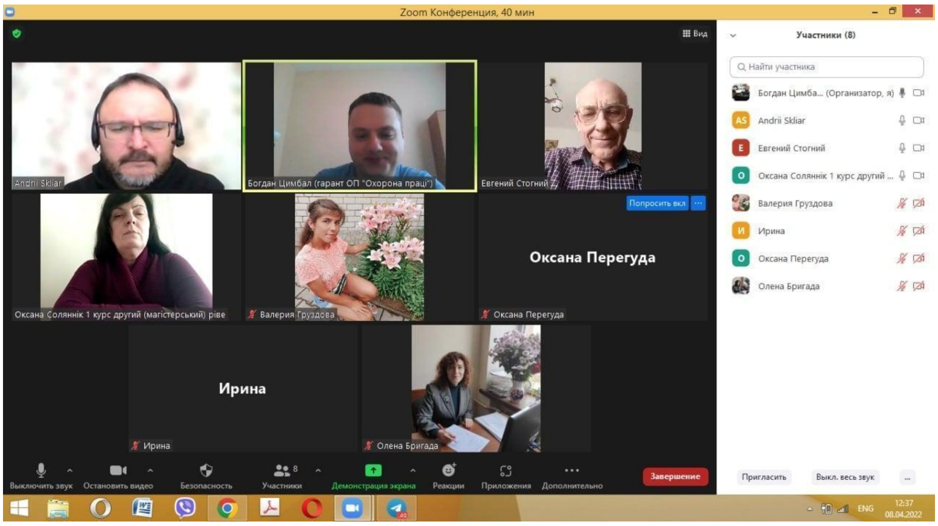
університету м. Дортмунд (Bibliothek der Technischen Universität Dortmund)[106].

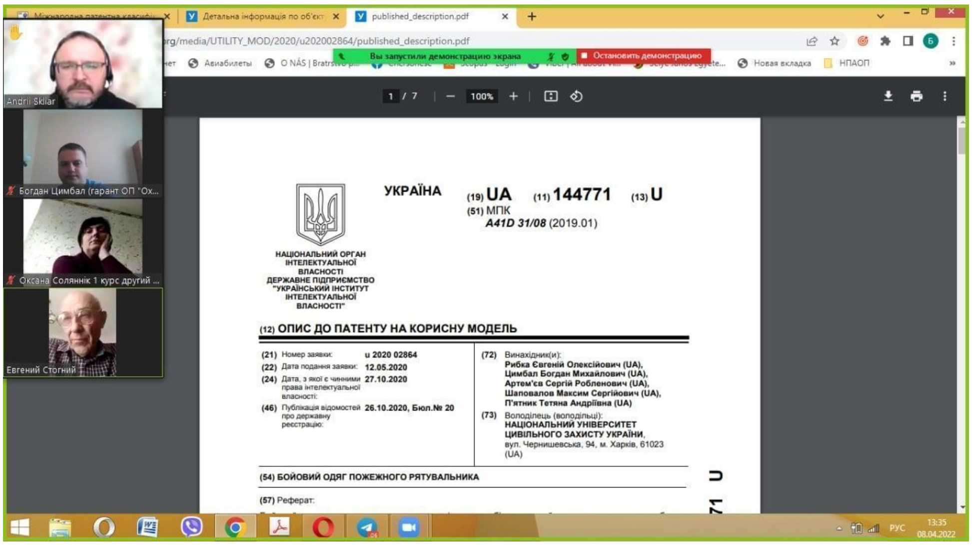

Наукова бібліотека Технічного університету м. Дортмунд (Bibliothek der Technischen Universität Dortmund). URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5279827572064127

Патентний повірений України з питань правової охорони винаходів, промислових зразків, знаків для товарів та послуг Євгеній Степанович Стогній 8 квітня організував із Польщі онлайн-тренінг «Проведення патентного пошуку в фондах Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка» для Школи молодого винахідника.

[106]Завідуюча сектором організації доступу до документних ресурсів відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів Ірина Торно… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5279827572064127 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 28 травня 2022 р., 11:17.

Онлайн-тренінг «Проведення патентного пошуку в фондах Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка» для Школи молодого винахідника. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5156102077770011 ; https://www.facebook.com/groups/122809544778905/posts/1590678461325332/

Заняття на постійній основі проводяться в межах вивчення освітнього компонента «Інтелектуальна власність» для майбутніх фахівців спеціальності 263 «Цивільна безпека», освітньо-професійної програми «Охорона праці» та спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологічна безпека» другого магістерського рівня НУЦЗУ. Євгеній Стогній розповів курсантам про патентний фонд ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ознайомив з Міжнародною патентною класифікацією, організацією патентного

пошуку та відповів на запитання[107]. Найвищою оцінкою праці ВІП та, зокрема, Євгенія Степановича Стогнія, стали слова вдячності від викладачів вищого навчального закладу: *«Висловлюємо подяку відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка за вагомий вклад в практичну підготовку фахівців з охорони праці та екологічної безпеки» (Богдан Цимбал, доктор філософії, НУЦЗУ)*[108].

Володіння спеціальними знаннями в галузі психології, вміння працювати у стресових ситуаціях стало в активі з організації за кордоном психологічних онлайн-консультацій для волонтерів та біженців від заступника директора, психолога, арт-терапевта А. В. Підгайної.

Науково-бібліографічна діяльність здійснювалася працівниками ВІП та ВУ ім. Т. Г. Шевченка. Доопрацьовувався біобібліографічний покажчик «Олег Григорович Аврунін», присвячений українському науковцю, доктору технічних наук, професору, завідувачу кафедри біомедичної інженерії Харківського національного університету радіоелектроніки. Розпочато збір матеріалів до електронного ресурсу «Володимир Хавкін: невідомий геній» (до 130-річчя створення вакцини проти холери).

Проводилася актуалізація віртуальних проєктів «Яскрава сторінка краєзнавчого руху»[109], «Микола Васильович Гоголь та Харківщина»[110], «На пошану академіка Миколи Федоровича

[107]Короленківці під час війни // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5156102077770011 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 14 квітня 2022 р., 12:39.

[108]Tsymbal Bohdan. 8 квітня 2022 року в рамках вивчення освітнього компонента… // Facebook. Бібліотеки: Схід – Захід : загальнодоступна група. URL: https://www.facebook.com/groups/122809544778905/posts/1590678461325332/ (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 13 квітня 2022 р., 20:44.

[109]Яскрава сторінка краєзнавчого руху : проєкт був підготовлений у 2010 році до 85-річчя проведення Першої всеукраїнської краєзнавчої конференції : блог / ХДНБ ім. В. Г. Короленка ; над проєктом працювали: О. М. Дмитрієва, Ю. В. Головіна ; за участю історика Ігоря Шуйського, дизайнера Андрія Дем'яненко, наукового співробітника ХНУ ім. В. Н. Каразіна Олени Узбек, бібліотекарів із ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна та ін. URL: https://istoriakraeznavstva.blogspot.com/ (дата звернення: 12.12.2022). Цей твір ліцензовано за ліцензією Creative Commons Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна. На платформі Blogger.

[110]Микола Васильович Гоголь та Харківщина : краєзнавчий науково-просвітницький проєкт здійснений у 2008 році до 200-річчя від дня народження письменника, доопрацьований у 2017 р. / ХДНБ ім. В. Г. Короленка ; автор проєкту: О. М. Дмитрієва ; у роботі над проєктом брали участь: О. С. Рябцева, Н. І. Полянська, Ю. В. Головіна, О. І. Тихомирова, Н. М. Кучерява ; науковий редактор М. М. Красиков ; редактори: Л. П. Суворова, Л. О. Каплун. ; відповідальний за реалізацію проєкту В. Д. Ракитянська. URL: http://gogolikharkivshchyna.blogspot.com/ (дата

Сумцова»[111], «Петро Тимофійович Тронько: харківські сторінки біографії»[112] та генерування онлайн-ресурсів «Архітектурна вікторина. Ч. 2»[113], «Зі славної родини Гординських» (в роботі).

Віртуальний проєкт «Яскрава сторінка краєзнавчого руху». URL: https://istoriakraeznavstva.blogspot.com/

Віртуальний проєкт «Микола Васильович Гоголь та Харківщина». URL: http://gogolikharkivshchyna.blogspot.com/

Підписникам мережі «Фейсбук» співробітники ВУ ім. Т. Г. Шевченка запропоновували взяти участь в онлайн-вікторині «Внесок українців в розвиток космонавтики

Частина 1. http://kharkivlibrary.polldaddy.com/s/Космос

Частина 2. http://kharkivlibrary.polldaddy.com/s/Космос-Частина-2[114].

звернення: 12.12.2022). Цей твір ліцензовано за ліцензією Creative Commons Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна. На платформі Blogger.

[111]На пошану академіка Миколи Федоровича Сумцова : проєкт підготовлений у 2009 р. до 155-річчя від дня народження видатного вченого, одного із засновників ХДНБ ім. В. Г. Короленка Миколи Федоровича Сумцова і доопрацьований у 2017 р. / ХДНБ ім. В.Г. Короленка ; над проєктом працювали: О. М. Дмитрієва, Ю. В. Головіна, О. С. Рябцева, А. В. Підгайна ; науковий редактор М. М. Красиков ; редактор Л. П. Суворова ; відповідальний за реалізацію проєкту В. Д. Ракитянська. URL: https://mykolasumtsov.blogspot.com/ (дата звернення: 12.12.2022). Цей твір ліцензовано за ліцензією Creative Commons Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна. На платформі Blogger.

[112]Петро Тимофійович Тронько: харківські сторінки біографії : (до 100-річчя від дня народження) : віртуальна виставка / ХДНБ ім. В. Г. Короленка ; укладач О. М. Дмитрієва ; редактор С. М. Миценко. Харків, 2015. URL: https://ru.calameo.com/books/004761641fa277cc2feb1 (дата звернення: 12.12.2022).

[113]Архітектурна вікторина. Частина 2 / ХДНБ ім. В. Г. Короленка, відділ «Україніка» ім. Т. Г. Шевченка // Google. Форми. URL: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfKb76QB2wMDkb7QIfPXCoJ1qoGjKaMsjMZ9QjWIw8KUPbsGQ/viewform (дата звернення: 12.12.2022).

[114]Перевірте свої знання! 60 років тому, 12 квітня 1961 року збулося те, про що мріяло людство // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/2969305269783047 (дата звернення: 15.09.2022). Опубл.: 12 квітня 2020 р.

До Всесвітнього дня вишиванки співробітниці бібліотеки Олена Дмитрієва та Олександра Крутас продемонстрували вишиванки. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5256275234419361

З нагоди Всесвітнього дня вишиванки майстер народної творчості і бандурист, заслужений працівник культури України Михайло Дмитрович Коваль із села Великій Хутір привітав героїчних харків'ян. URL: https://www.facebook.com/groups/471500610793818/posts/697761358167741/

Як ніколи важливими, цього року стали національні свята, які ми, українці, відзначаємо в різних куточках світу. Ми відчули найпотужнішу підтримку присутності української культури в країнах Європи. До Всесвітнього дня вишиванки (19 травня) співробітниці бібліотеки Олена Дмитрієва та Олександра Крутас

продемонстрували в мережевій спільноті ХДНБ ім. В. Г. Короленка свої вишиванки та книжки, присвячені вишиванці й українській вишивці із фонду ВУ ім. Т. Г. Шевченка[115]. Цього дня відомий майстер народної творчості і бандурист, заслужений працівник культури України Михайло Дмитрович Коваль із села Великій Хутір привітав героїчних харків'ян і, зокрема, працівників ХДНБ ім. В. Г. Короленка піснею Якова Щоголіва «На захід сонце похилилось»[116].

Онлайн-зустріч «Не щезає мода на майстерність народу». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5293402314039986

Працівники соціокультурного центру (СЦ) з понівеченого ракетними обстрілами приміщення бібліотеки на платформі «Google Meet» провели онлайн-зустріч для читачів «Не щезає мода на майстерність народу» (30 травня)[117]. Захід проводився за підтримки партнерів – Обласного організаційно-методичного центру культури та мистецтв, Харківського художнього музею, Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

---

[115]Вишиванка є символом незламності та єднання українців… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5256275234419361 (дата звернення: 14.09.2022). Опубл.: 20 травня 2022 р.

[116]Larisa Kozoriz. До Всесвітнього дня вишиванки відомий майстер народної творчості і бандурист… // Facebook. Відділ систематизації : приватна група. Текст., 1 відеофайл (5:01). URL: https://www.facebook.com/groups/471500610793818/posts/697761358167741/ (дата звернення: 15.09.2022). Опубл.: 19 травня 2022 р. ; Віктор Козоріз. Квітка надії // Facebook. Великий Хутір (Velikiy Hutir). URL: https://www.facebook.com/groups/1253681394750960/posts/5120346011417793/ (дата звернення: 15.09.2022). Опубл.: 5 серпня 2022 р.

[117]30 травня працівники соціокультурного центру ХДНБ ім. В. Г. Короленка за підтримки партнерів… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5293402314039986 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 1 червня 2022 р, 21:06.

Для стабільної організації роботи з читачами у віртуальному бібліотечному просторі надважливим стало створення безпечних умов для веб-ресурів бібліотеки. У зв'язку з влученням ворожої ракети у приміщення постачальника послуг інтернету частина сайту бібліотеки була втрачена, тому екстрено виконувались аварійні роботи з виявлення та усунення причин, що призвели до крешу сайту; пошук коректного бекапу для відновлення баз даних сайту. Повсякденною роботою фахівців відділу впровадження бібліотечно-інформаційних систем і технологій та підтримки баз даних в умовах постійних обстрілів та обмеження енергопостачання стали заходи з актуалізації новин на сайті: добір інформації, пошук, обробка зображень, прикріплення посилань, медіафайлів, публікація, створення банерів тощо.

Перед спеціалістами-інженерами бібліотеки було поставлено завдання комплексного вивчення використання та можливостей модернізації вільної автоматизованої бібліотечної інформаційної системи з відкритими джерельними кодами Koha для ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Значно зросла медійна активність офіційних акаунтів установи в соціальних мережах із поширення інформації про фонди, продукти, ресурси, заходи. Соціальні мережі стали відображенням позиції та корпоративної соціальної відповідальності перед читачами. До підготовки контенту для соціальних медіа долучилися адміністрація, співробітники відділів ВІП, ВУ ім. Т. Г. Шевченка, НМР, НВВ, СЦ, ВСК. Завдяки активній позиції українських діячів культури в мережі «Фейсбук» було організовано масштабну інформаційну кампанію противаги російським фейкам, яку підтримали фахівці книгозбірні.

Для читачів всього світу запропоновано онлайн-ресурси, послуги ХДНБ ім. В.Г. Короленка через соціальні мережі.

ФЕЙСБУК: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko; https://www.facebook.com/IBVHDNB/; https://www.facebook.com/vipotl; https://goo.gl/7nbuL4

ІНСТАГРАМ: https://www.instagram.com/librarykorolenko18/

ТВІТТЕР: https://twitter.com/hgnb_korolenko

На сайті бібліотеки читачам пропонуються онлайн-ресурси:

Літературно-мистецькі журнали Харкова першої третини ХХ ст. (collection.korolenko.kharkov.com)

Проєкт «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» (collection.korolenko.kharkov.com libenc.korolenko.kharkov.com)

Вебресурс «Краєзнавство» (kray.korolenko.kharkov.com)

Школа бібліотечного журналіста (journalist-library.blogspot.com)

Історія Харкова у пам'ятних дошках (mevorydoskikharkov.blogspot.com)

Архівні фонди ХДНБ ім. В. Г. Короленка (korolenko.kharkov.com/arhivni-fondy.html)

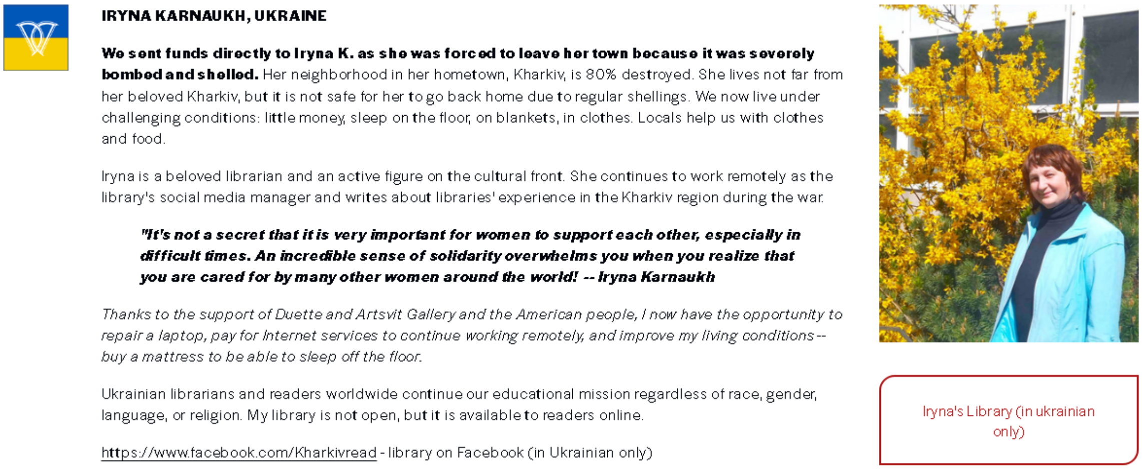
Перелік електронних версій газет та журналів (korolenko.kharkov.com/gazety-ta-zhurnaly.html)

Віртуальні виставки (korolenko.kharkov.com/v-vystavky.html)

Віртуальні тематичні проєкти (korolenko.kharkov.com/v-proekty.html)

Видання ХДНБ ім. В. Г. Короленка та публікації працівників бібліотеки (korolenko.kharkov.com/vydannia-biblioteky.html).

Програма підтримки жінок (внутрішньо переміщених осіб) від галереї «Артсвіт» спільно з DuetteNYC в межах програми Faces who care. Open cal. *URL: https://duetteliving.com/directgiving*

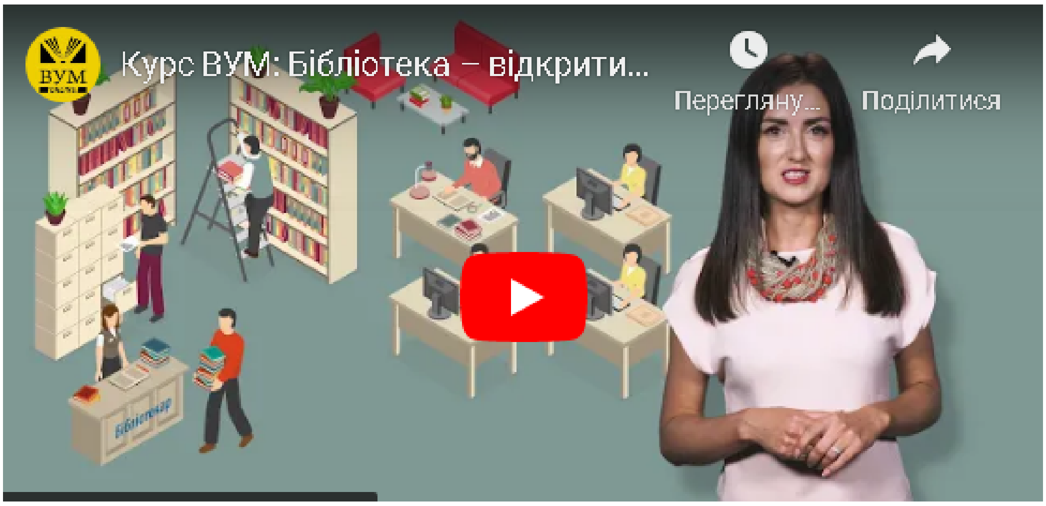
Під час війни з'явилося чимало можливостей для залучення грантових коштів на розвиток закладів культури, підтримки індивідуальних проєктів. Особливостям подачі грантових заявок на програми від організацій та країн ЄС для фізичних осіб було присвячено цикл навчальних вебінарів, організаторами яких стали House of Europe та Happy monday: «Гранти для організацій зі сфери культури та креативних індустрій» (5 травня), «Індивідуальні програми та резиденції для професіоналів зі сфери культури» (3 травня). Завдяки порадам грантових менеджерів подано та верифіковано індивідуальну заявку на благодійну допомогу за програмою підтримки жінок (внутрішньо переміщених осіб) із культурного сектору від галереї «Артсвіт» спільно з DuetteNYC в межах програми Faces who care. Open call[118].

Упродовж спілкування з національними та міжнародними грантодавцями було окреслено напрями подальшої взаємодії з питань захисту культурної спадщини, її подальшого відновлення; вивчалися можливості участі у програмах міжнародних фондів: «Культура солідарності» (фінансується European Cultural Foundation та Allianz Foundation); «World Monuments Fund» та Whiting Foundation.

---

[118]Karnaukh Iryna. Iryna Karnaukh, Ukraine : Duette living. Duette Where Caring Occurg // FACES Who Care. Direct giving – Duette NYC. URL: https://duetteliving.com/directgiving (дата звернення: 13.10.2022).

Бібліотека – відкритий публічний простір

Дистанційний курс від ВГО УБА – «Бібліотека – відкритий публічний простір». URL: https://vumonline.ua/course/library-open-public-space/

Бібліотечні працівники продовжили навчання за програмою підвищення кваліфікації, затвердженою ХДНБ ім. В. Г. Короленка минулого року, на платформі «Дія. Цифрова освіта» («Одна планета: 11 кроків назустріч довкіллю», «Діджитал-фізкультура для школярів за участі зірок спорту», «Проведення класифікації посад державної служби», «Цифрові держслужбовці», «Вступ: діджитал-маркетинг для школярів та студентів» та ін.); долучилися до циклу наукових вебінарів американської компанії «Clarivate» (https://discover.clarivate.com/ua_webinars); брали участь в освітній платформі «ВУМ. Відкритий університет» у відкритих довгострокових дистанційних курсах від ВГО УБА – «Бібліотека – відкритий публічний простір» (https://vumonline.ua/course/library-open-public-space/), «Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку» (https://vumonline.ua/course/libraries-in-achieving-sustainable-development-goals/); онлайн-курсах від Київстар «Смартфон для батьків» (https://batky.kyivstar.ua/).

«Дистанційна Академія» ВГ «Основа» бібліотекарям ХДНБ ім. В. Г. Короленка надала безкоштовний доступ до програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників «Цифрова бібліографія. Пакування контенту» (http://moodle.d-academy.com.ua/course/index.php?categoryid=4), яка

складається з двох модулів – «Цифрова бібліотека. Цифрова бібліографія» і «Цифрова журналістика. Пакування контенту»

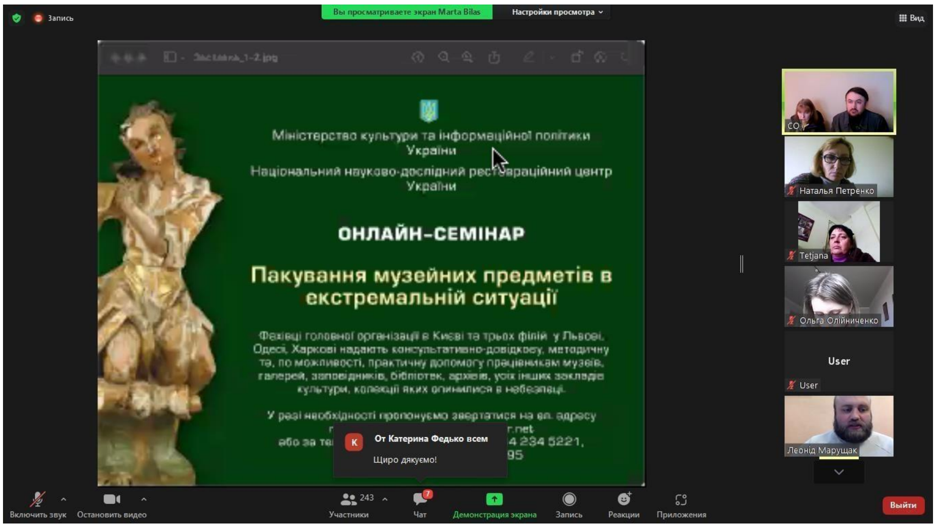
Для закріплення цифрових навичок та компетентностей бібліотекарі навчалися на вебінарах: «Тренінг з цифрової безпеки» (12 травня; організатори: ВГО УБА у межах «Проєкту підтримки Дія», що реалізується Програмою розвитку ООН за підтримки Швеції), «Підвищення доступу бібліотечних працівників до цифрових послуг» (27 травня; організатор – ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського). Позапланово взяли участь у навчанні за освітньою програмою «Робота з ПТСР в умовах воєнного часу» (організатор – міжнародна тренінгова компанія «Основа»), онлайн-курсі #ResilientUkraine з основ комунікаційної, інформаційної та кібербезпеки (програма «Стійка Україна» Міжнародного центру оборони та безпеки (ICDS) за підтримки МЗС Естонії, https://resilient-ukraine.org/).

19 квітня директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка Наталя Петренко взяла участь в онлайн-семінарі «Пакування музейних предметів в екстремальній ситуації», що відбувся у межах проєкту «Музей відкрито на ремонт». Організатори заходу – провідні фахівці Національного науково-дослідного реставраційного центру України[119].

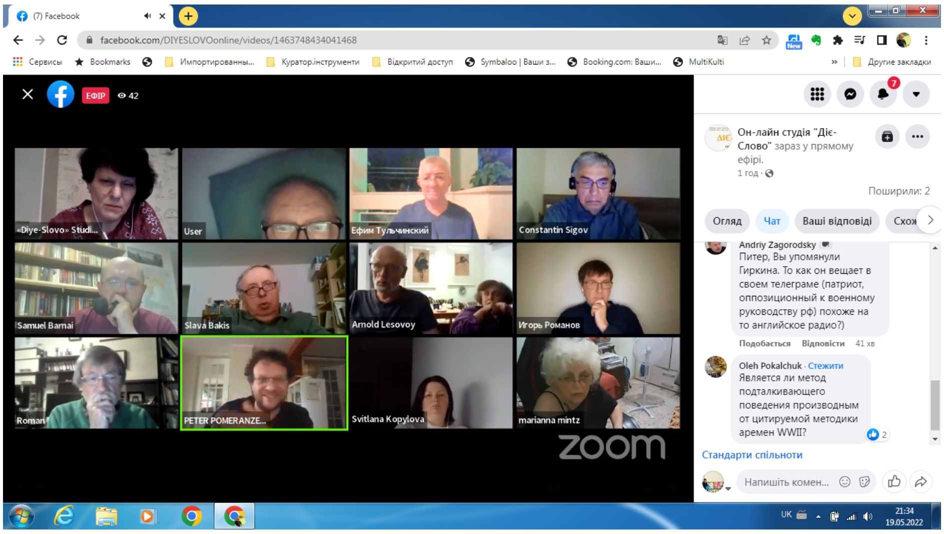
4 травня працівники установи долучилися до онлайн-зустрічі «Людські потреби як фокус уваги в сучасній бібліотеці», організованої благодійним фондом «Бібліотечна країна»[120].

[119]Пакування музейних предметів в екстремальній ситуації // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5171735152873370 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 20 квітня 2022 р., 14:34 ; Онлайн-семінар «Пакування музейних предметів в екстремальній ситуації» // Youtube. Музей відкрито на ремонт / @user-nz5iy8oe1v. 1 відеофайл (2:09:37 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=QBiAxHaj4iA (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 19 квіт. 2022 р.

[120]4 травня працівники ХДНБ ім. В. Г. Короленка долучилися до онлайн-зустрічі «Людські потреби як фокус уваги в сучасній бібліотеці»… // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5214888471891371 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 6 травня 2022 р., 10:54.

Онлайн-семінар «Пакування музейних предметів в екстремальній ситуації». URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5171735152873370

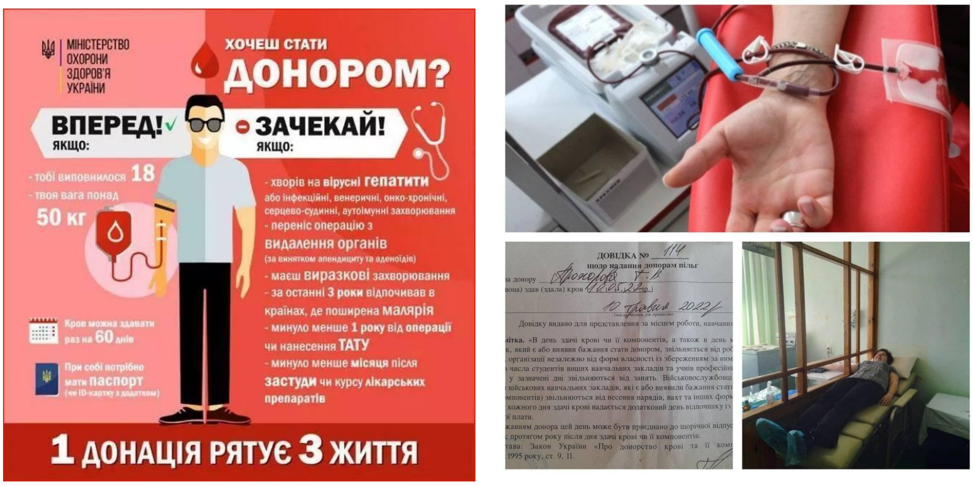

Інформація під час війни: уроки британської контрпропаганди проти нацистів у боротьбі проти сьогоднішньої Росії. URL: https://www.facebook.com/events/300499565620013/?acontext=%7B%22source%22%3A%2229%22%

Цікавим досвідом для бібліотечних журналістів стала онлайн-зустріч з Пітером Померанцевим, британським журналістом, письменником та телепродюсером – «Інформація під час війни: уроки британської контрпропаганди проти нацистів у боротьбі проти сьогоднішньої Росії» (19 травня), яку організувала Онлайн-студія «Діє-Слово[121].

---

[121]Інформація під час війни: уроки британської контрпропаганди проти нацистів у боротьбі проти сьогоднішньої Росії (19 травня). Онлайн-зустріч з Пітером Померанцевим (Peter Pomerantsev) –

Фахівці ХДНБ – донори крові. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5243564022357149

Бібліотекар Світлана Юрченко разом зі спортсменами-петанкістами в Чехії вийшли на акцію на підтримку України. URL: https://www.facebook.com/Petr.Fuksa.Pjer/posts/1648501555491980

У надзвичайно складний період воєнного стану – перших втрат, бомбардувань, тривог кожен член бібліотечної «родини ХДНБ ім. В. Г. Короленка», де б не перебував, долучався до волонтерства, фандрейзингових кампаній на користь армії та жертв війни. Бібліотекарі допомагають пораненим воїнам Збройних Сил України

британським журналістом, письменником та телепродюсером / організатор події: Онлайн- студія «Діє-Слово» // Facebook. Події. URL: https://www.facebook.com/events/300499565620013/?acontext=%7B%22source%22%3A%2229%22% (дата звернення: 12.12.2022).

(ЗСУ), здаючи кров[122]; саджають Сади Перемоги[123], беруть участь у культурних та освітніх заходах, спортивних змаганнях[124], пишуть вірші з вірою у неминучу перемогу.

25

10-11.04.2022

Игорь Лосиевский

Железное небо

1

Где же спрячу тебя, моё солнце? Надо мной – железное небо
смертью падает ежеминутно. Кто-то с жизнью сейчас простился…
Это бабушка с внучкой, рядом – две буханки тёплого хлеба
из потёртой выпали сумки. Кто-то ахнул, перекрестился.

Налетела воробышей стая, торжествуют – какая удача!
Две разломленные буханки! Щебечите во имя жизни!
Только там, за железным небом, словно малый ребёнок плачет
и доносится гулкий голос: «Да возрадуется, кто призван!»

…Надо мной железное небо, но я спрячу тебя, моё солнце,
понадёжней – в самое сердце, нам защитой – грудная клетка.
А проломит её ракета – в душах наших двойное донце,
там высокое чистое небо, там ожившей сирени ветка.

2

Любо ли, горлинка, в клетке моей грудной?
В сердце моём свито твоё гнездо.
Падают с неба бомбы одна за одной,
город прострелен насквозь, как решето.

Ты мой покров, и крепость моя, и суть.
Как я берёг тебя, солнышко… Не сберёг.
Видишь теперь глазами моими. Будь
мною, как я – тобою, и с нами Бог.

А впереди, за лесом, за окружной
гонят орду, огнём выжигают зло
ратники Божии, там и товарищ мой.
Время молиться, чтобы ему везло.

Лосиевский Игорь. Железное небо, 10-11.04.2022 : вірш // Слов`янин : літературно-художній журнал. Харків, 2022. Вип. 44.

Редакція літературно-художнього журналу Харківського відділення спілки письменників «Слов'янин» на чолі з головним редактором Леонідом Івановичем Мачуліним підготувала до друку електронну версію 44-го випуску з тематичною добіркою публіцистичних воєнних віршів, написаних у квітні – червні 2022 р. – «Обвинувальний акт української поезії». Невідомі та всесвітньо знамениті автори виступають свідками несправедливої війни. Серед

[122]Фахівці ХДНБ – донори крові // Facebook. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: https://www.facebook.com/hdnb.korolenko/posts/5243564022357149 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл.: 16 травня 2022 р., 11:35.

[123]Olga Bukreyeva. Любі односельці, вимушено переселені особи та гості Козіївського старостинського округу, мешканці Краснокутської громади…/ Харківська область, Козіївка // Facebook. Olga Bukreyeva. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1178360969658323&id=100024532941873 (дата звернення: 15.09.2022). Опубл.: 15 травня 2022 р., 16:07.

[124]Petr Fuksa. Milá Valentyna Valen Sliz a Svitlana Yurchenko, rád jsem vás přivítal na Ubulodromu v Úněticích… // Facebook. Petr Fuksa. URL: https://www.facebook.com/Petr.Fuksa.Pjer/posts/1648501555491980 (дата звернення: 09.02.2023). Опубл.: 27 лютий 2022 р., 21:22.

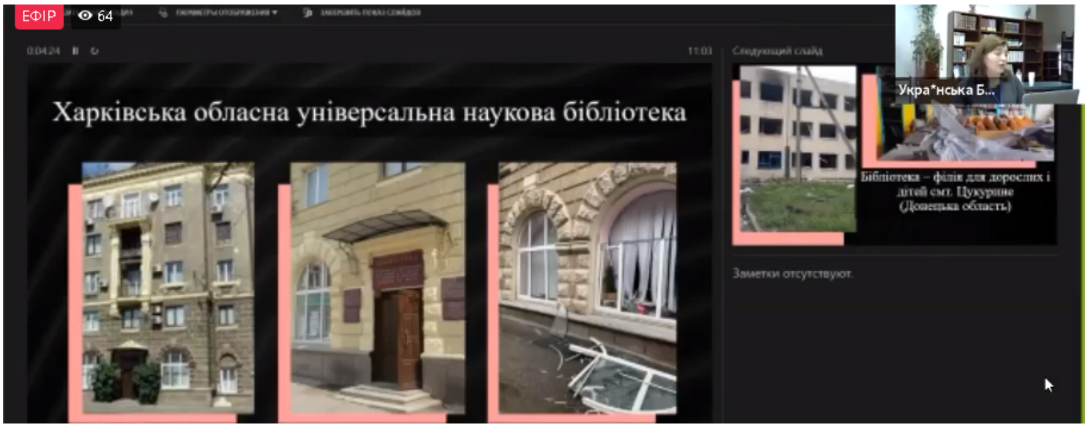
голосів очевидців – вірш завідувача відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка Ігоря Лосієвського[125].

Навесні, в надзвичайно складних умовах фронтового міста бібліотекарі найбільшої книгозбірні Східної України зуміли мобілізувати сили та ресурси для продовження виконання професійних обов'язків та волонтерської роботи. Пошкодження бібліотеки вибуховими хвилями від російських ракет привернуло увагу міжнародного співтовариства до проблеми збереження культурної спадщини України. А для харків'ян належність до читацької спільноти Бібліотеки Короленка (так її звикли називати харків'яни) стала офіційною перепусткою безпеки. Розповідають, що в перші дні повномасштабного вторгнення, коли диверсанти планували дестабілізувати Харків, на вулицях затримали перехожого, підозрюючи його в участі у російській диверсійно-розвідувальній групі. Уявного підозрюваного відпустили: він показав читацький квиток ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Тож, рекомендуємо: записуйтесь до бібліотек, майте завжди з собою читацькі квитки, бо диверсанти не читають книжок та не відвідують бібліотек![126]

[125]Лосиевский Игорь. Железное небо, 10-11.04.2022 : вірш // Слов`янин : літературно-художній журнал. Харків, 2022. Вип. 44. С. 25.
[126]Олена Дмитрієва. Можна трохи реклами бібліотеки? // Facebook. Олена Дмитрієва. URL: https://www.facebook.com/elena.dmitrieva.921/posts/4345384955563532 (дата звернення: 12.12.2022). Опубл. 4 березня 2022 р., 10:24.

2.2.2 Обласний комунальний заклад «Харківська обласна універсальна наукова бібліотека»

Facebook. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека

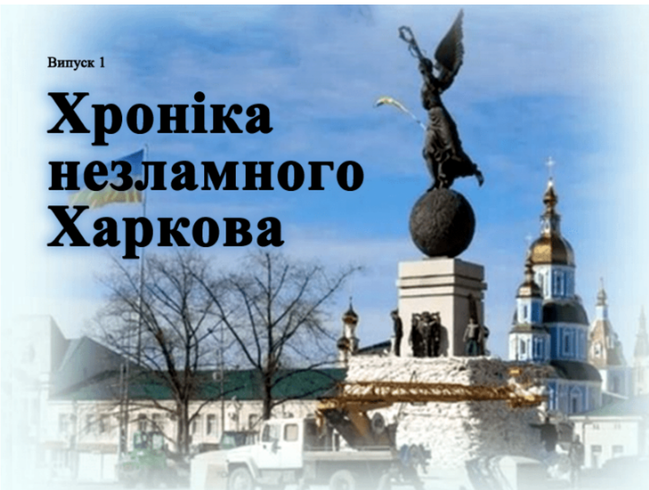
Обласний комунальний заклад «Харківська обласна універсальна наукова бібліотека»** : **скріншот екрана з презентації на конференції «Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього». URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667 ; Ольга Зубренко, бібліотекар ОКЗ «ХОУНБ». URL: https: // ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5006-molodi-bibliotekari-istorii-voiennoho-chasu

Під час масованих обстрілів російськими ракетами частково понівечений **Обласний комунальний заклад** «**Харківська обласна універсальна наукова бібліотека»** (ОКЗ «ХОУНБ»). Інформацію про цей факт оприлюднено на марафоні «Бібліотека і війна: Тримаємо стрій!» 30 вересня 2022 р. Ганною Бакаєвою, завідувачкою науково-методичного відділу книгозбірні; на щорічній конференції ВГО УБА 23 листопада 2022 р. «Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього» в доповіді завідувачки науково-методичного відділу НБУ ім. Ярослава Мудрого, членкині

Президії ВГО УБА С. М. Кравченко «Чорний альбом: як російські агресори нищать українські бібліотеки»[127].

СВІДОК Ганна Бакаєва, завідувачка науково-методичного відділу ОКЗ «ХОУНБ»: *«Наша обласна бібліотека знаходиться в центрі. Ракети пролітали декілька разів десь на відстані 100 метрів від бібліотеки. Ми без вікон, без рам»[128].*

СВІДОК Ольга Зубренко, бібліотекар ОКЗ «ХОУНБ»: «*Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, в якій я працювала останні 8 років, частково пошкоджена. Але я знаю, що бібліотека – це не будівля. Це люди, які роблять її ідеальним і необхідним місцем для інших людей. Ми з колегами ще живі, тож є надія*»[129].

Хроніка незламного Харкова. Вип. 1 URL: https://ru.calameo.com/read/007072842c54204e4d86d?fbclid=IwAR2teW0jv9jxLnZIsO5ab7tQETO49b2NL0b2Z260d6ZuSRJxDn-VEotDvHw

[127]Тема Конференції: Українська бібліотечна асоціація – стійкість для майбутнього // Facebook. Українська бібліотечна асоціація/Ukrainian Library Association. 1 відеофайл (4:43:55 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=903354953929667 (дата звернення: 13.12.). Була в ефірі: 23 листопада 2022 р., 09:51.

[128]Бакаєва Ганна. Бібліотечна Харківщина – незламна! : повідомлення : Бібліотечний марафон «Бібліотека і війна: Тримаємо стрій!». Секція 1 (Київ, НБУ ім. Ярослава Мудрого, 30 вересня 2022 р.)] // НБУ ім. Ярослава Мудрого / @mudryilibrary. 1 відеофайл (2:02:42 хв.). https://www.youtube.com/watch?v=qF0FCwSpNhw (дата звернення: 13.12.2022). Опубл.: 11 жовтня 2022 р. Повідомлення Г. Бакаєвої, завідувачки науково-методичного відділу ОКЗ «ХОУНБ»: 42:48 - 49:07.

[129]Молоді бібліотекарі: історії воєнного часу // Українська бібліотечна асоціація : веб-портал. URL: https: // ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5006-molodi-bibliotekari-istorii-voiennoho-chasu (дата звернення: 13.12.2022). Опубл.: 10 квітня 2022 р. Текст укр., англ.

Фоторепортаж «Ми харків'яни, ми разом, ми переможемо!». URL: https://view.genial.ly/625c3a83e6e0ac00116e3db3/video-presentation-mi-peremozhemo

Через складну ситуацію весною у фронтовому місті бібліотека фізично читачів не обслуговувала. Всі активності для читачів та колег проводилися у віртуальному просторі. У травні вийшов перший випуск електронного видання, присвяченого героїчним будням захисників і громадян міста й області, – «Хроніка незламного Харкова»[130]. Дайджест підготовлено за даними офіційного сайту Харківської міської ради і місцевої преси. Протягом квітня – травня фахівцями ОКЗ «ХОУНБ» випущено: фоторепортаж «Ми харків'яни, ми разом, ми переможемо!»[131]; віртуальні книжкові виставки – «Правда і міфи Другої світової»[132],

---

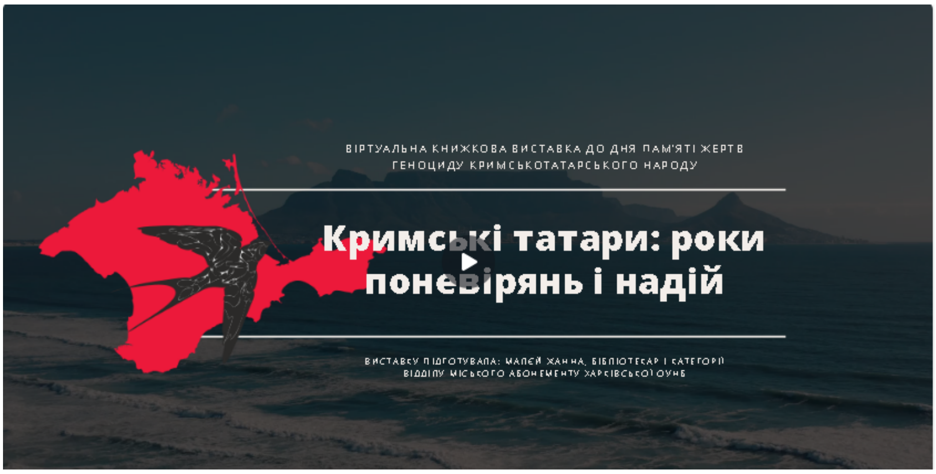
[130]Хроніка незламного Харкова. Вип. 1 / Харківська обласна державна адміністрація, Департамент культури та туризму, ОКЗ «ХОУНБ», РЦІ «Харківщина» ; матеріал підготували Лариса Сашкова, Лариса Конопля. Харків, 2022. 49 с. URL: https://ru.calameo.com/read/007072842c54204e4d86d?fbclid=IwAR2teW0jv9jxLnZIsO5ab7tQETO49b2NL0b2Z260d6ZuSRJxDn-VEotDvHw (дата звернення: 15.12.2022). Відомості про укладачів з сайту б-ки. У виданні: матеріал підготувала Сашкова Л. О. В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ» опубл.: 13.05.2022 р.

[131]Ми харків'яни, ми разом, ми переможемо! : фоторепортаж //ОКЗ «ХОУНБ», РЦІ «Харківщина» ; матеріал підготували: Лариса Сашкова, Лариса Конопля // Genially. РЦІ ХОУНБ / ОКЗ «ХОУНБ». URL: https://view.genial.ly/625c3a83e6e0ac00116e3db3/video-presentation-mi-peremozhemo (дата звернення: 16.12.2022). Created on April 17, 2022. В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ»опубл.: 6.05.2022 р.

[132]Правда і міфи Другої світової : віртуальна книжкова виставка. Хронологія подій / ОКЗ «ХОУНБ», відділ міського абонемента ; підготувала: Жанна Малєй // Харківська обласна універсальна наукова бібліотека : сайт. 19 слайдів. URL: https://library.kh.ua/exposition/pravda-i-mify-druhoi-svitovoi/ (дата звернення: 16.12.2022). В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ» опубл.: 8.05.2022 р.

Скріншот екрана. URL: https://library.kh.ua/exposition/pravda-i-mify-druhoi-svitovoi/

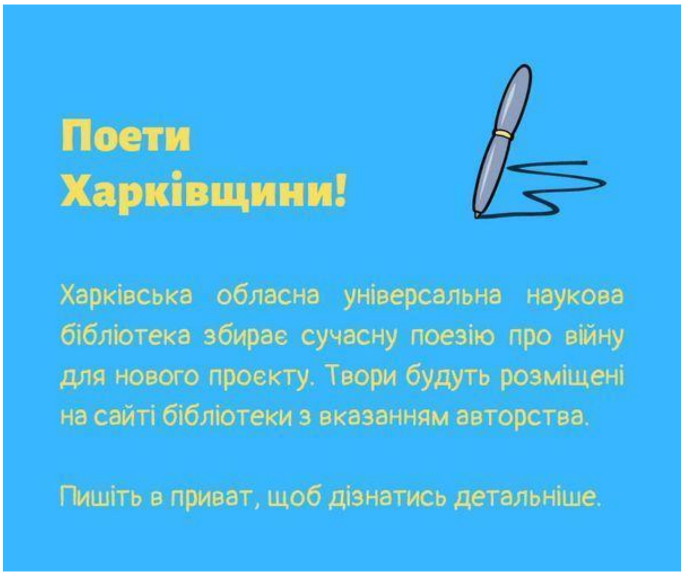

Скріншот екрана. URL: https://library.kh.ua/exposition/krymski-tatary-roky-ponevirian-i-nadij/

«Танці у світовій літературі»[133], «Цвіт на полотні» (до Всесвітнього дня вишиванки)[134], «Кримські татари: роки поневірянь і надій» (до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу)[135],

[133]Танці у світовій літературі : віртуальна виставка до Міжнародного дня танцю / ОКЗ «ХОУНБ», РЦІ «Харківщина» ; матеріал підготувала Ірина Мавродієва ; презентацію виконала Олена Травіна // Facebook. Watch. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. 1 відеофайл (3:04 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=666965541260315 (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 29 квітня 2022 р., 12:57. Назва допису: 29 квітня – Міжнародний день танцю. В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ» опубл.: 29.04.2022 р.
[134]Цвіт на полотні : віртуальна книжкова виставка до Всесвітнього дня вишиванки / ОКЗ «ХОУНБ», відділ міського абонемента, РЦІ «Харківщина» ; матеріал підготували: Лариса Сашкова, Наталія Кононенко, Олена Травіна // Facebook. Watch. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. 1 відеофайл (2:21 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=798086321163625 (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 29 квітня 2022 р., 15:15. Назва допису: 19 травня 2022 року – Всесвітній день вишиванки. В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ» опубл.: 19.05.2022 р.
[135]Кримські татари: роки поневірянь і надій : віртуальна книжкова виставка до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу // ОКЗ «ХОУНБ», відділ міського абонемента ;

«Відродження національної пам'яті» (до Дня пам'яті жертв політичних репресій)[136] та ін.

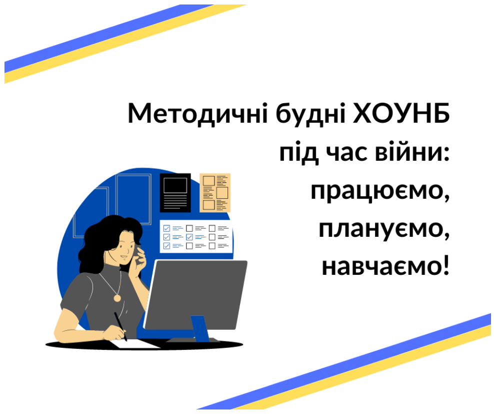
Проєкт сучасної поезії про війну : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5065588126860295

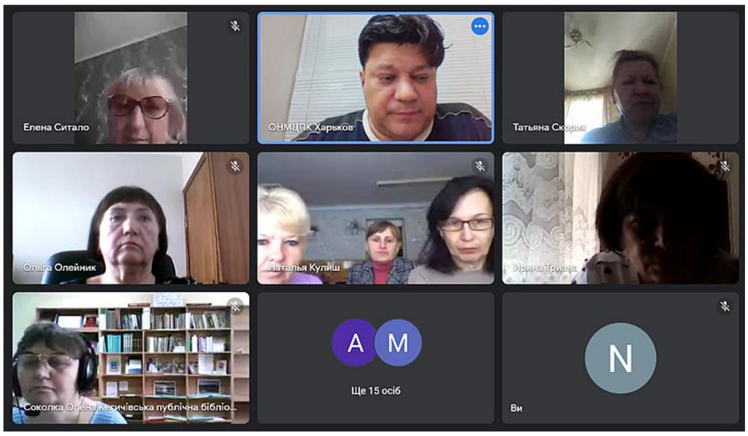
У травні стартував проєкт сучасної поезії про війну. Організатори запропонували надсилати твори в особисті повідомлення сторінки бібліотеки https://www.facebook.com/KharkivOUNB/ та на адресу електронної пошти di.rayne@gmail.com[137].

підготувала: Жанна Малєй // Харківська обласна універсальна наукова бібліотека : сайт. 9 слайдів. URL: https://library.kh.ua/exposition/krymski-tatary-roky-ponevirian-i-nadij/ (дата звернення: 16.12.2022). В новинах на сайті ОКЗ «ХОУНБ» опубл.: 16.05.2022 р.

[136]Відродження національної пам'яті : віртуальна книжкова виставка до Дня пам'яті жертв політичних репресій / ХОУНБ, відділ міського абонемента ; підготувала Юлія Сурова // Харківська обласна універсальна наукова бібліотека : сайт. 10 слайдів. URL: https://library.kh.ua/exposition/vidrodzhennia-natsionalnoi-pamiati/ дата звернення: 16.12.2022). В новинах на сайті ХОУНБ опубл.: 13.05.2022 р.

[137]Поети Харкова та області, дуже потрібні ваші поетичні твори про війну // Facebook. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5065588126860295 (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 3 травня 2022 р. 15:24.

Навчально-тематичний семінар Обласного навчально–методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів. URL: https://library.kh.ua/library/events/pidvyshchennia-profesijnoi-kompetentnosti/

У непростих умовах фахівці цієї книгозбірні продовжували комунікувати, за можливості, з бібліотекарями регіону та надавати методичну допомогу: було організовано обласні курси підвищення кваліфікації для бібліотекарів Харківської області, що проводилися з 30 травня по 3 червня[138]. Відбувся короткотерміновий навчально-тематичний семінар Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів (ОНМЦПК) для завідувачів бібліотек-філій та бібліотечних працівників публічних бібліотек Харківської області та міста Харкова за темою «Підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників: нові пріоритети і вимоги»[139].

---

[138] З 24 лютого бібліотеки Харківщини стикнулись з новими випробуваннями та завданнями // Facebook. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5152966234789150 (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 2 червня 2022 р., 18:29.

[139] Підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників: нові пріоритети і вимоги, 30 травня – 3 червня 2022 // Харківська обласна універсальна наукова бібліотека : сайт. URL:

За ластунками Німецької національної бібліотеки. URL: https://www.facebook.com/KharkivOUNB/posts/5175618332523940

Голоси молодих українських бібліотекарів, їхні історії воєнного часу почув весь світ. За сприянням ВГО УБА та Німецької національної бібліотеки бібліотекарка Ольга Зубренко з ОКЗ «ХОУНБ» за стипендіальною програмою продовжила професійне навчання в німецьких бібліотеках: *«З 24 лютого три тижні я жила в підвалі і чула, як моя дитина плаче від жаху після того, як довелося вийти, щоб швидко прийняти душ. Потім пару мирних днів у Кривому Розі. Вони були затьмарені високою ймовірністю бомбардування ракетами чи літаками, оскільки сирени лунали цілий день. Тоді мені дали великий шанс піти в безпечне місце, і почалася довга дорога. Кривий Ріг – Дніпро; Дніпро – Львів; Львів – Хелм; Хелм – Варшава; Варшава – Берлін; Берлін – Франкфурт; Франкфурт – Буцбах. Три довгих дні поїздів, вокзалів, тимчасових притулків і перетягування сумок із бодай одягом, який ми могли собі дозволити. Я хочу подякувати всім людям, які були поруч з нами з початку війни. Усі волонтери та випадкові люди, які всім своїм відкритим і добрим серцем хотіли допомогти. Їх так багато! Неможливо передати словами вдячність Українській бібліотечній асоціації та Німецькій національній бібліотеці за*

---

https://library.kh.ua/library/events/pidvyshchennia-profesijnoi-kompetentnosti/ (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 3 червня 2022 р.

можливість продовжити своє професійне зростання. Я з нетерпінням чекаю на можливість вчитися та працювати!»[140]

«ВікіХарківщина 2020». URL: https://library.kh.ua/library/events/vikikharkivshchyna-2020/

Наприкінці травня «Вікімедія Україна» визначилась з підсумками конкурсу статей та фотографій «ВікіХарківщина 2020», який проводився серед співробітників та користувачів публічних бібліотек Харківської області. Журі конкурсу відзначило внесок колективу ОКЗ «ХОУНБ» почесними дипломами. «“Віківхарківщина. Наша перемога» – такою має бути назва наступного конкурсу»[141], – вирішили бібліотекарі книгозбірні-переможиці номінації «Найактивніша бібліотека».

[140]Молоді бібліотекарі: історії воєнного часу // Українська бібліотечна асоціація : веб-портал. URL: https: // ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5006-molodi-bibliotekari-istorii-voiennoho-chasu (дата звернення: 13.12.2022). Опубл.: 10 квітня 2022 р. Текст укр., англ.

[141]ВІКІХАРКІВЩИНА 2020 // Харківська обласна універсальна наукова бібліотека : сайт. URL: https://library.kh.ua/library/events/vikikharkivshchyna-2020/ (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 27 травня 2022 р.

2.2.3 <u>Обласний комунальний заклад «Харківська обласна бібліотека для юнацтва»</u>

<u>Facebook. Харківська обласна бібліотека для юнацтва</u>

Роботу Обласного комунального закладу «Харківська обласна бібліотека для юнацтва» (ОКЗ «ХОБЮ») було поновлено в онлайн-просторі у травні в загальнодоступній спільноті мережі «Фейсбук» – Харківська обласна бібліотека для юнацтва, На сторінці групи бібліотеки в фейсбуці розміщено відео з практичними порадами «Дезінформація та маніпуляції: як виявити»[142]; розгорнуті дописи з добірками знакових книг про російсько-українську війну та до пам'ятних дат; посилання-нагадування на відеопрезентації на ютуб-каналі книгозбірні за минулі роки.

«Розкидана Україною та світом»[143] – під таким заголовком творча команда бібліотеки звернулася до своїх читачів з розповідями про людей та місця, де вимушено доводиться перебувати, ховаючись від лихоліття війни. Першим став фоторепортаж з історико-культурним оглядом від бібліотекарки сектору абонемента Світлани Фрадкіної про містечко Славута в Хмельницькій області – «Славута: віртуальна мандрівка чудовим містом очима харківської бібліотекарки (і тимчасово вимушеної переселенки)». «*Вивчаймо і плекаймо свою історію і культуру. Це робить нас ціліснішими і сильнішими. Все буде Україна!»*[144] – головна ідея життєствердного проєкту колег.

[142]Друзі! Харківська обласна бібліотека для юнацтва дуже хоче, аби в цьому протистоянні гібридній війні.. : «Дезінформація та маніпуляції: як виявити» / адміністратор Марія Медведська // Facebook. Харківська обласна бібліотека для юнацтва : загальнодоступна група. 1 відеофайл (5:08 хв.). https://www.facebook.com/groups/576516605843304/posts/2146963615465254/ (дата звернення: 07.07.2022). Опубл.: 28 травня 2022 р., 9:12. Укладач відео https://www.facebook.com/100004568582827/videos/729218015165648/?idorvanity=576516605843304: Виола Плотник.

[143]Доброго вечора, наші дорогі читачі! / адміністратор Марія Медведська // Facebook. Харківська обласна бібліотека для юнацтва : загальнодоступна група. URL: https://www.facebook.com/groups/576516605843304/posts/2133271526834463/ (дата звернення: 16.12.2022). Опубл.: 10 травня 2022 р., 20:28.

[144]Там само.

2.2.4 Обласний комунальний заклад «Харківська обласна бібліотека для дітей»

Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей #Бібліотека_на_Алчевських

Сайт ХОБД : скріншот екрана. URL: http://bibl.kharkiv.ua/

З перших днів дії воєнного стану бібліотекарі Обласного комунального закладу «Харківська обласна бібліотека для дітей» (ОКЗ «ХОБД») визначили основну місію дитячої бібліотеки: «*Бібліотека сьогодні – це місце, що зігріває дитячі серця, місце, де діти, налякані війною, починають посміхатися…*».

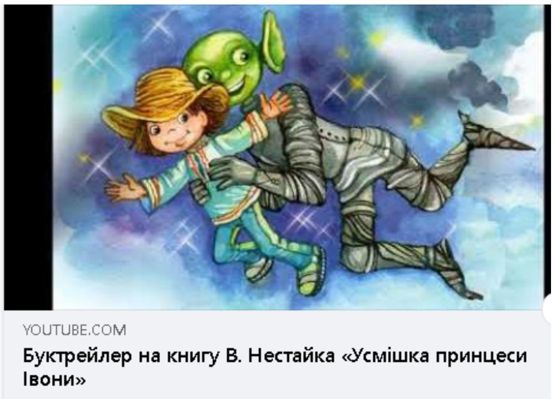

Ютуб-канал «Bibliomistechko» : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/channel/UCLnyjFdDcTbc32VtR7Yr0Ag

Для ефективної комунікації з маленькими читачами та батьками працівники обласної дитячої бібліотеки використовують різноманітні майданчики: сайт, соціальні мережі «Фейсбук» та «Інстаграм», відеохостинг ютуб-канал, багатоплатформний клауд-месенджер «Телеграм». Співробітники книгозбірні пропонують

нові оригінальні проєкти, активно залучають читачів, розкиданих по всьому світу війною, до участі у Всеукраїнських акціях.

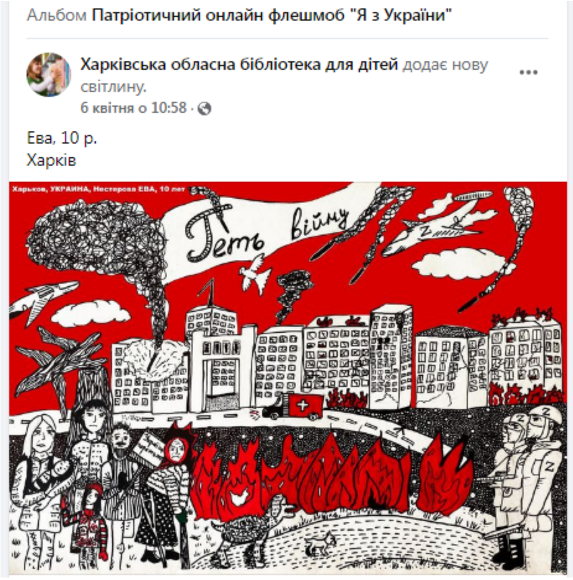

Ютуб-канал «Bibliomistechko» : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/channel/UCLnyjFdDcTbc32VtR7Yr0Ag

У мережевих спільнотах бібліотеки діти можуть знайти рекомендації про книжкові цікавинки за хештегами: #ЗкнигоюДоПеремоги, #ЗМІЖНАРОДНИМДНЕМДИТЯЧОЇКНИГИ, #книжкові_цікавинки_хобд; переглянути буктрейлери до Всеукраїнського тижня дитячого читання – 2022, віртуальні виставки та презентації.

«*У ці важкі для країни дні війни, попри обстріли, попри те, що нас розкидало по різних куточках України та Європи, Харківська обласна бібліотека для дітей продовжує працювати*»[145], – звернулись бібліотекарі до своїх читачів та запропонували долучитися до участі в патріотичному онлайн-флешмобі «Я з України», який об'єднав дітей та батьків не тільки України, але й з різних країн світу. Роботи надсилали протягом декількох місяців на електронні адреси : hobd2015@ukr.net, hobd2020@gmail.com, вайбер чи телеграм +380979200528.

[145]У ці важкі для країни дні війни… // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5383992311611175 (дата звернення: 21.12.2022). Опубл.: 25 березня 2022 р., 19:24.

Альбом «Патріотичний онлайн-флешмоб "Я з України"» : скріншот екрана. URL:https://www.facebook.com/media/set/?set=a.5385975101412896&type=3

При перегляді творчих робіт дітей війни щемить серце від гордості за наших відважних малюків. Це шедеври справжніх митців, які вболівають за Батьківщину та залишаються з нею і в радості, і в лихі часи. Коли діти співають українські пісні чи декламують вірші, малюють трагічне сьогодення з вірою в перемогу, вони надають титанічну мужність і силу дорослим для подальшої боротьби. *«Головний меседж флешмобу від дітей всього світу:* "Ні війні, голосуємо за мир на всій планеті"», – підкреслюють організатори акції[146].

[146]Патріотичний онлайн-флешмоб «Я з України» : альбом // Facebook. Світлини. Харківська обласна бібліотека для дітей's albums. 274 об'єкти. URL:https://www.facebook.com/media/set/?set=a.5385975101412896&type=3 (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 26 березня 2022 р. 13:26 - 3 червня 2022 р., 18:56 ; Флешмоб «Я з України» : Бібліовісті // Харківська обласна бібліотека для дітей : сайт. URL: http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2708-fleshmob-ya-z-ukrajini (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 14.04.2022 р.

«Я з України» – виставка патріотичних малюнків дітей в місті Хильдесхайме (Німеччина)**. **URL:** **http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2720-ya-z-ukrajini-vistavka-patriotichnikh-malyunkiv-ditej

8 травня, у день перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, в місті Хильдесхайме відбулися виставка творчих робіт дітей та благодійний концерт місцевого дитячого хору. Усі зібрані кошти було вирішено передати місту-герою Харкову. Згодом виставку було відкрито також в інших локаціях Німеччини. За словами організаторів патріотичного івенту: «*Географія українських міст, що долучилися до флешмобу, чимала – Харківщина, Рівненщина, Київщина, Дніпропетровщина, Тернопільщина, Полтавщина, Львівщина, Сумщина, Волинь та Закарпаття. З особливим зворушенням сприймаються роботи з-за кордону: патріотичні малюнки надійшли зі Швейцарії, Іспанії, Хорватії, Германії, Бельгії, Фінляндії, Австрії, Білорусі, Грузії. По всьому світові розлетілися дитячі малюнки, намальовані в підвалах українських міст. Їх уже побачили німці, італійці, індійці, поляки, американці, мексиканці, канадці тощо*»[147].

Продовжено збір експонатів для музею «Блок-пост пам'яті», який знаходиться в дитячій бібліотеці «На Алчевських». Волонтерка

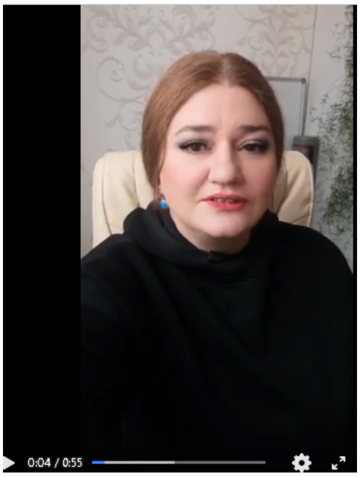
[147]Ми дуже вдячні усім, хто підтримав Патріотичний онлайн-флешмоб «Я з України», зініційований Харківською обласною бібліотекою для дітей // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5445273772149695 (дата звернення: 21.12.2022). Опубл.: 17 квітня 2022 р., 17:19 ; Я з України – виставка патріотичних малюнків дітей : Бібліовісті // Харківська обласна бібліотека для дітей : сайт. URL: http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2720-ya-z-ukrajini-vistavka-patriotichnikh-malyunkiv-ditej (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 15 травня 2022 р..

Олена Ніколаєнко, кураторка музею продовжує працювати з юними читачами онлайн, допомагає ЗСУ – плете захисні сітки на броню[148].

Історичний часопис «Реабілітовані історією» до Дня пам'яті жертв політичних репресій : скріншот екрана. URL: https://ru.calameo.com/read/0033081287b6039fd1dc2

До щорічного Дня пам'яті жертв політичних репресій, що припадає на третю неділю травня, представлено Історичний часопис «Реабілітовані історією» та віртуальну книжкову виставку «Пам'яті безвинно звинувачених»[149].

Автор, композитор та виконавиця Наталія Май закликає вас відзначити Всесвітній день вишиванки піснею! : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5519842108026194

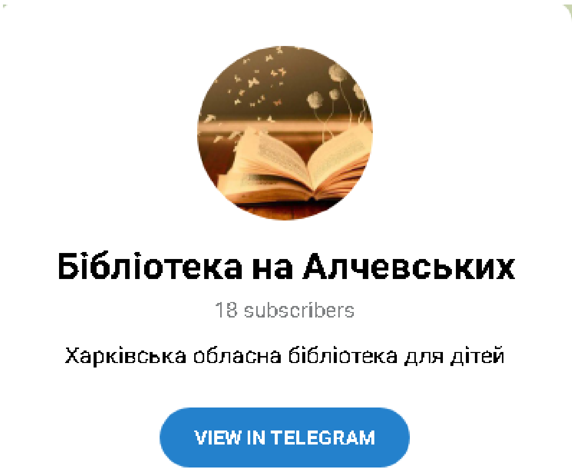
[148]Волонтерка Олена Ніколаєнко : Бібліовісті // Харківська обласна бібліотека для дітей : сайт. URL: http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2719-volonterka-olena-nikolaenko-2 (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 12 травня 2022 р.

[149]День пам'яті жертв політичних репресій : Бібліовісті // Харківська обласна бібліотека для дітей : сайт. URL: http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2725-den-pam-yati-zhertv-politichnikh-represij (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 15 травня 2022 р.

День вишиванки щороку відзначається третього тижня травня. Співробітники бібліотеки запропонували читачам віртуальну народознавчу подорож «Нитками вишита любов»[150] та долучитися до творчого святкового проєкту з авторською піснею композитора та виконавиці Наталії Май[151].

До Дня Європи, що відзначається в Україні третьої суботи травня (21 травня 2022 р.), бібліотекарі запросили маленьких читачів вирушити у віртуальну мандрівку країнами Європи[152].

Проєкт «Добрі історії для малечі» : скріншоти екрана. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/542650636069310 3 ; https://t.me/bibliotekaHOBD/340

У межах нового проєкту «Добрі історії для малечі»[153] бібліотекарі підготували аудіозаписи найкращих художніх творів для дітей у форматі mp3, які можна завантажити на телефон з телеграм-каналу «Бібліотека на Алчевських» (https://t.me/bibliotekaHOBD) або прослухати аудіоказки на

[150] Народознавча подорож «Нитками вишита любов» : 19 травня – День вишиванки. // Calameo. 22 слайди. URL: https://ru.calameo.com/read/00330812896778d04dcfc?fbclid=IwAR3xZK_Hzt7a-eNGsy8SV5IjgGJkvrEs_RwFz4vHRdgfysrCqDo2WFuN15Y (дата звернення: 22.12.2022).

[151] Друзі! Слухайте анонс другого творчого проєкту до свята! // // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5519842108026194 (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 14 травня 2022 р., 16:15.

[152] День Європи в Україні : Бібліовісті // Харківська обласна бібліотека для дітей : сайт. URL: http://bibl.kharkiv.ua/bibliovisti/2727-den-evropi-v-ukrajini (дата звернення: 22.12.2022). Опубл.: 21 травня 2022 р.

[153] Увага! ХОБД започатковує новий проєкт «Добрі історії для малечі» #добріісторії_хобд // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5426506360693103 (дата звернення: 21.12.2022). Опубл.: 10 квітня 2022 р., 13.02.

ютуб-каналі «Bibliomistechko»[154]. Серед прочитаних казок такі: Люсі Робін «Як усе встигати?»[155], Ірини Мацко «Загублена писанка»[156], Насті Музиченко «Сни для канапи»[157], аудіоказки за книгами Річарда Скаррі «Місто добрих справ»[158].

Проєкт «Добрі історії для малечі» : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/watch/?v=408749904429220

Маленькими читачами прослухано у травні веселу історію «Де Манюнин апетит?» з книжки Галини Манів «Киці-мандрівниці та їхні друзі»[159]; казку Стіва Смоллмана та Бруно Мерца «Мій друг

[154]Bibliomistechko. Канал Youtube / @Bibliomistechko, Харківська обласна бібліотека для дітей ; підписалося 577 користувачів. URL: https://www.youtube.com/channel/UCLnyjFdDcTbc32VtR7Yr0Ag (дата звернення: 22.12.2022). Канал створено 12 груд. 2011 р.

[155]Читаємо казку Люсі Робін «Як усе встигати?» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (8:49 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=1046708592908629 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 27 квітня 2022 р., 23:02.

[156]Читаємо великодню казку Ірини Мацко «Загублена писанка» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (5:32 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=754818122182798 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 20 квітня 2022 р., 18:59.

[157]Читаємо казку Насті Музиченко «Сни для канапи» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (4:36 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=560002368756174 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 17 квітня 2022 ., 17:10.

[158]Аудіоказка на книгу Річарда Скаррі «Місто добрих справ» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (3:11 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=498697228413033 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 13 квітня 2022 р., 16:07.

[159]Читаємо веселу історію «Де Манюнин апетит?» з книжки Галини Манів «Киці-мандрівниці та їхні друзі» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (5:54 хв.). URL:https://www.facebook.com/watch/?v=331255552444538 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 1 травня 2022 р., 9:54.

Страхолюд Гримайло-Поливайло»[160]; розповіді з книжок Наталії Стукман «Маленьке мишенятко на ім'я Донні»[161], Шеррі Даскі Рінкер та Тома Ліхтенгелда «Спи міцно, моє будівництво»[162]; оповідання Галини Ткачук «Гойдалка під кленом»[163] та Астрід Ліндгрен «Я теж умію кататися на велосипеді»[164] та ін.

Презентація збірки казок сучасних українських авторів «Мандрівний вітер». URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5490204977656574

Під час вечірніх читань у травні відбулася презентація збірки казок сучасних українських авторів «Мандрівний вітер». Діти слухали казку про казку, переглянули анімаційний фільм, для них прочитали на ніч чарівну фантастичну історію. Приємним подарунком–несподіванкою для усіх присутніх став текст казки

---

[160]Читаємо казку Стіва Смоллмана, Бруно Мерца «Мій друг Страхолюд Гримайло- Поливайло»... // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (4:42 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=3221511144832640 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 4 травня 2022 р., 17:00.

[161]Читаємо книжку Наталії Стукман «Маленьке мишенятко на ім'я Донні» // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (3:32 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=699835204595396 (дата звернення: 26.12.2022).Опубл.: 8 травня 2022 р., 9:59.

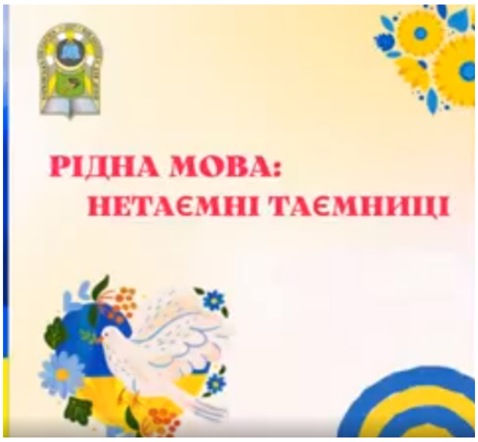
[162]Читаємо книжку Шеррі Даскі Рінкер… // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (4:57 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=408749904429220 (дата зверненняя: 26.12.2022). Опубл.: 11 травня 2022 р., 17:08.

[163]Зовсім скоро літо // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (3:51 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=553221039737451 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 29 травня 2022 р.

[164]Читаємо оповідання «Я теж умію кататися на велосипеді» Астрід Ліндгрен // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (3:51 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=5129252683790296 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 25 травня 2022 р., 19:48.

харківської молодої письменниці та вчительки молодших класів Анни Должек (Anna Dolzhek) для самостійного домашнього читання[165].

«Рідна мова: нетаємні таємниці» – *«…не апробований проєкт бібліотеки, покликаний допомогти усім, хто надихається рідною мовою й бажає щораз розкрити її таємниці»*[166]. У травні вийшло чотири випуски, кожен з яких був присвячений цікавинкам української мови: улюблений читачами вірш Юрія Рибчинського «Наша мова»[167], тест на володіння українською мовою[168], інформація про фразеологізми[169].

Рубрика «Харків очима видатних особистостей» : Леся Українка. Давня весна : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/watch/?v=561124915363968

У травневі дні відбулася презентація рубрики «Харків очима видатних особистостей»: *«Сьогодні, у час, коли наше рідне місто Харків піддається нещадним обстрілам, а деякі райони стоять у*

---

[165]Сьогодні 4 травня у межах вечірніх читань… // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5490204977656574 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 4 травня 2022 р., 9:49.
[166]«Рідна мова: нетаємні таємниці» – це ще не апробований проєкт… Вип. 1 // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (1:07 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=2323860957793311 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 11 травня 2022 р., 17:50.
[167]Бібліотека на Алчевських презентує «Рідна мова: нетаємні таємниці». Випуск 2 // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (0:41 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=291427396538966 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 15 травня 2022 р., 13:09.
[168]Бібліотека на Алчевських презентує «Рідна мова: нетаємні таємниці». Випуск 3 // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (1:26 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=377010261144998 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 18 травня 2022 р., 18:26.
[169]Презентуємо «Рідна мова: нетаємні таємниці». Випуск 4. Фразеологізм // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (1:13 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=1120492952010104 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 23 травня 2022 р., 10:10.

руїнах, ми не перестаємо пишатися його красою і величчю. Є чимало видатних особистостей, які мешкають чи побували свого часу у місті, на яких наш красень Харків справив незабутнє враження»[170]. Перший випуск – вірш української поетеси Лесі Українки «Давня весна». У юності, в 1889 р., письменниця разом з матір'ю побувала на Харківщині задля лікування. Поезію прочитала бібліотекарка Світлана Закревська.

Акція «Дякуємо захисникам!» : скріншот екрана. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5567336769943394

В останні дня травня бібліотекарі обласної дитячої книгозбірні запросили своїх читачів відзначити Міжнародний день захисту дітей, долучившись до акції «Дякуємо захисникам!». З вдячністю до ЗСУ запропонували писати SMS-повідомлення, листи та обіцяли передати їх воїнам і розмістити на сайті бібліотеки та в соціальних мережах[171].

---

[170]Презентуємо рубрику «Харків очима видатних особистостей» : Леся Українка. Давня весна / читає Світлана Закревська // Facebook. Watch. Харківська обласна бібліотека для дітей. 1 відеофайл (1:30 хв.). URL: https://www.facebook.com/watch/?v=561124915363968 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 10 травня 2022 р., 9:08.

[171]Акція «Дякуємо захисникам!» // Facebook. Харківська обласна бібліотека для дітей. URL: https://www.facebook.com/bibl.kharkiv.ua/posts/5567336769943394 (дата звернення: 26.12.2022). Опубл.: 30 травня 2022 р., 10:49.

2.2.5 Комунальний заклад культури «Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К. С. Станіславського»

Facebook. Музично-театральна бібліотека ім. Станіславського

Facebook. Stanislavskiy Library

Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library)

Доповідь методиста Ніки Хворостенко на науковій конференції ХДАК «Я обираю "Березіль"» : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Kll2cCFYLLo

У важкій ситуації, яка склалася через збройну агресію РФ, кожен проведений культурний захід – це «*…крок до миру, на який усі ми чекаємо*»[172]. На початку квітня було відновлено роботу комунального закладу культури «Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К. С. Станіславського» (КЗК «ХСМТБ ім. К. С. Станіславського») в режимі онлайн у мережевих спільнотах «Фейсбук» та «Інстаграм», на авторських ютуб-каналах. У першому дописі після вимушеної паузи в мережі «Фейсбук» читачів запросили прослухати на ютуб-каналі доповідь методиста Ніки Хворостенко на науковій конференції «Я обираю "Березіль"»[173], організованій професором ХДАК Ігорем Борисом.

Бібліотекарі нотно-музичного відділу в соціальних мережах запрошували користувачів переглянути відеонариси музичного циклу «Історія одного твору», буктрейлери, ознайомитися з віртуальними портретами музичних діячів, перегорнути листки мистецького календаря.

---

[172]Дорогі наші користувачі і друзі! Від сьогодні ми відновлюємо роботу нашої бібліотеки! // Facebook. Музично-театральна бібліотека ім. Станіславського. URL: https://www.facebook.com/MuzykalnoTeatralnajaBibliotekaImStanislavskogo/posts/5110731352322640 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 1 квітня 2022 р. 09:33.

[173]Хворостенко Ніка. Доповідь для конференції 31.03.2022 «Я обираю “Березіль”» від методиста Харківської спеціалізованої музично-театральної бібліотеки ім. К. С. Станіславського // Youtube. Ника Хворостенко. 1 відеофайл (16:11 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=Kll2cCFYLLo (дата звернення: 07.07.2022). Опубл.: 30 березня 2022 р.

Листок до дня народження українського письменника, літературного критика, громадського діяча Олеся Гончара : рубрика #книжковий_квілт. URL: https://www.instagram.com/p/CcNtqMRt2-S/

У стрічці акаунту **Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library)** в соціальній мережі «Інстаграм» публікувалися дописи нотно-музичного відділу про знаменні події; з нагоди ювілейних дат повідомлялися цікаві факти з життя та творчості видатних діячів культури і мистецтва[174]; пропонувалися інформаційні матеріали з ідеями втілення в практику бібліотерапевтичних технологій[175]. Продовжено публікацію матеріалів в улюбленій читачами рубриці #книжковий_квілт під заголовком #творчій_іменниник_сьогоднішнього_дня[176].

---

[174]290! Вважається, що датою народження композитора є 31 березня // Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library). URL: https://www.instagram.com/p/CbzaoiMtjSq/ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 1 квітня 2022 р.

[175]Колега з Естонії Olga Einasto повідомила, що в бібліотеці Тартуського університету відкрили український інфоцентр для допомоги біженцям… // Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library). URL: https://www.instagram.com/p/Cb2hj8vtrcK/ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 2 квітня 2022 р.

[176]Сьогодні #StanislavskiyLibrary продовжуючи постити матеріал під заголовком… // Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library). URL: https://www.instagram.com/p/CcNtqMRt2-S/ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 11 квітня 2022 р.

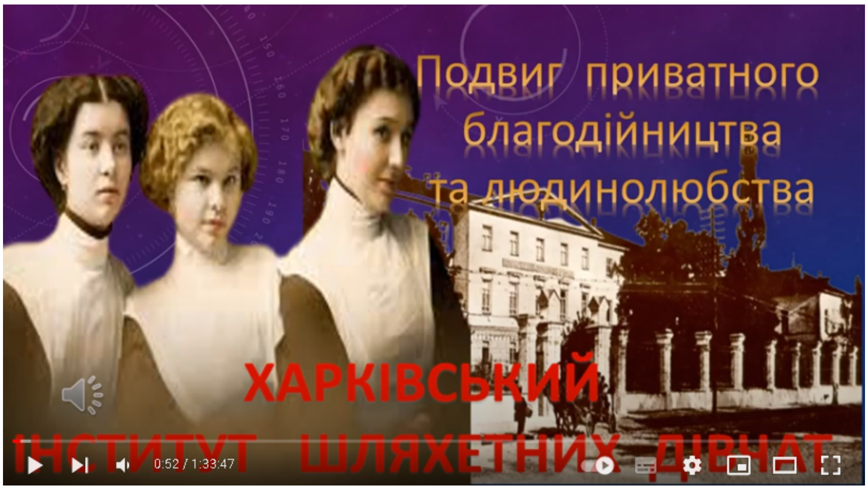
Інфомандрівка «Джаз крізь час». URL: https://www.instagram.com/p/Cc7ljPhFZvy/

Відеонарис «Улюбленець долі Жуль Массне». URL: https://www.instagram.com/p/CddxgKWFSfE

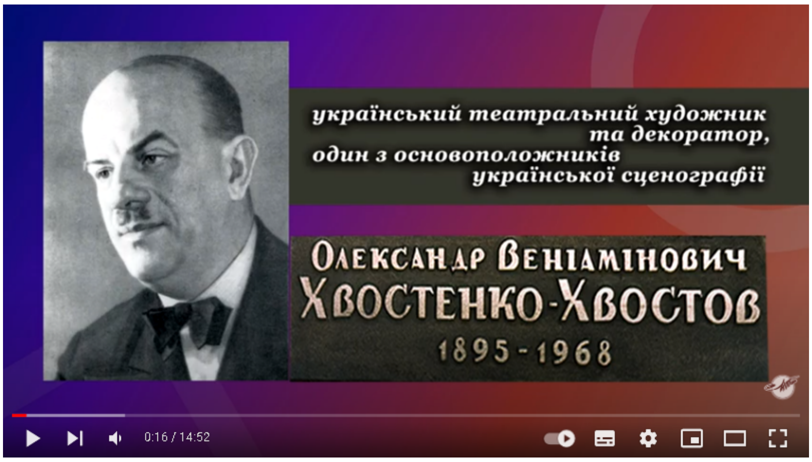
Співробітники бібліотеки презентували інфомандрівку «Джаз крізь час», присвячену Міжнародному дню джазу (International Jazz Day)[177]; відеонарис «Улюбленець долі Жуль Массне», підготовлений з нагоди 180-річчя від дня народження видатного французького композитора[178] та ін.

[177]Співробітники нотно-музичного відділу презентують Інфомандрівку… // Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library). 1 відеофайл (2:39 хв.). URL: https://www.instagram.com/p/Cc7ljPhFZvy/ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 29 квітня 2022 р.
[178]Пропонуємо переглянути відеонарис… // Instagram. Бібліотека Станіславського (@stanislavskiy_library). 1 відеофайл (2:28 хв.). URL: https://www.instagram.com/p/CddxgKWFSfE/ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 12 травня 2022 р.

Харківський інститут шляхетних дівчат. Подвиг благодійництва і людинолюбства : лекція Тетяни Бахмет : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=HrDR3xZXBDw&t=52s&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B0%D0%91%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B5%D1%82

Бібліотекарі на авторських каналах запропонували користувачам долучитися до просвітницьких онлайн-лекцій, переглянути відеоролики. У межах проєкту «Я люблю Харків» провідний методист Тетяна Бахмет прочитала лекції на авторському ютуб-каналі[179]: «Харківський інститут шляхетних дівчат. Подвиг благодійництва і людинолюбства» (опубліковано 14 квітня); «Микола Коляда. зірка і смерть композитора» (опубліковано 18 травня), «Микола Лисенко – гетьман української музики» (опубліковано 31 травня) та інші.

Художник та сценограф Олександр Веніамінович Хвостенко-Хвостов : огляд Ніки Хворостенко : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=5ku1GaSw00o

З нагоди відзначення 127-ї річниці від дня народження українського театрального художника та декоратора, одного з

[179]Тетяна Бахмет. Канал Youtube / підписалося 55 користувачів ; 4 939 переглядів. URL: https://www.youtube.com/channel/UC8xmNPFAzxigjuggLayFUHg (дата звернення: 07.07.2022). Канал створено 10 черв. 2017 р. *Уривки з заходів, що відбувалися в Харківській спеціалізованій бібліотеці ім. К.С. Станіславського*

основоположників української сценографії Олександра Веніаміновича Хвостенко-Хвостова методист Ніка Хворостенко підготувала огляд-присвяту[180]. Розповідь про найвідоміші твори митця створено у межах бібліотечного проєкту «Різнобарвна Україна».

«Хроніки військового часу» – «Вітражний щоденник» : скріншот екрана. URL: https://www.youtube.com/watch?v=xJ6VdgaL5AM

Ніка Хворостенко – не тільки бібліотекар, вона відома у мистецькому колі Харкова як театрознавець, художник. Майже щодня з 24 лютого Ніка веде власний літопис війни «Хроніки військового часу» – «Вітражний щоденник»[181] у соціальних мережах «Фейсбук» (https://www.facebook.com/NikaArtLibrary), «Інстаграм» (https://www.instagram.com/khvorostenkonika/), на ютуб-каналі (https://www.youtube.com/watch?v=xJ6VdgaL5AM) та на сторінці сайту КЗК «ХСМТБ ім. К. С. Станіславського» – «Ukraine asks for help!» (https://mtlib.org.ua/ukraine-asks-for-help/). День у день, крокуючи до Перемоги разом, із завмиранням серця чекаємо на унікальні роботи «Ukraine asks for help» #Ukraine_asks_for_help, виконані в авторській техніці «вітражного живопису», читаємо щоденні відверті емоційні коментарі митця.

[180]Художник та сценограф Олександр Веніамінович Хвостенко-Хвостов // Youtube. Ніка Хворостенко. 1 відеофайл (14:52 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=5ku1GaSw00o (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 14 квіт. 2022 р.
[181]Вітражний щоденник Ніки Хворостенко // Youtube. Театральна риболовля | T-fishing. 1 відеофайл (2:53 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=xJ6VdgaL5AM (дата звернення: 07.07.2022). Опубл.: 5 квітня 2022 р.

«Роботи, що було створено за цей воєнний березень 2022 року» : скріншот екрана[182]

СВІДОК, Ніка Хворостенко, методист КЗК «ХСМТБ ім. К. С. Станіславського», театрознавець, художник:

28 лютого. *«З першого дня 2022 року я знаходила в собі сили малювати по 1 роботі в день для свого інстаграму вітражні натюрморти. І я окупанту це не подарую, поки можу фізично це робити – буду це робити!»*[183].

18 березня. «Я залишаюся у своєму місті і вірю, що Харків витримає і переможе разом з Україною!»[184]

Роботи серії «Ukraine asks for help» за квітень 2022 : скріншот екрана[185]

[182]Роботи, що було створено за цей воєнний березень 2022 року // Facebook. Nika Khvorostenko. 1 відеофайл (2:40 хв.). URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/534250488323014 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 31 березня 2022 р., 19:23.

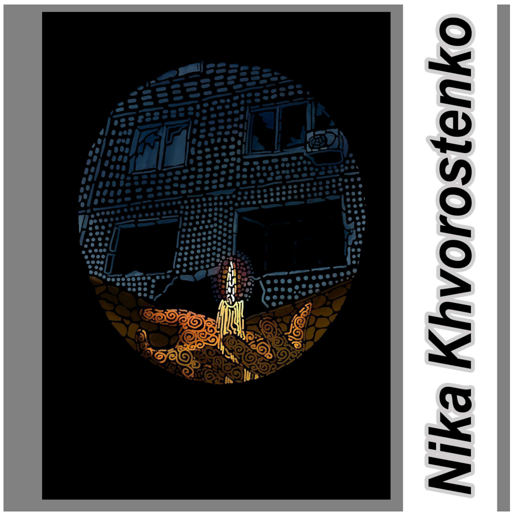
[183]З першого дня 2022 року… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/513760640371999 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 28 лютого 2022 р., 18:44.

[184]Я залишаюся у своєму місті… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/525515592529837 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 18 березня 2022 р., 17:20.

[185]Роботи серії «Ukraine asks for help» за квітень 2022 // Youtube. Ніка Хворостенко. 1 відеофайл (2:30 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=-v1ea96mWiU&list=PLQIl8s2hs5EekEAZEPL6uUYObLUoREP3M &index=55 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 1 трав. 2022 р.

10 квітня. *«Коли мене зараз питають нашо ті всі щоденникові зараз малюнки, оті всі бібліотечні огляди, шоу-класи дистанційні та таке інше (бо типу ж війна, все вкрай серйозно і не до тих ваших прикрас та забавок), то мені іноді важко щось відповісти, бо бувають дні, коли я і сама для себе не повністю впевнена, чому саме це все роблю і заради чого... Але ми всі так чи інакше впливаємо одне на одного і може комусь оті мої «забавки» і допомагають, надають ковток натхнення, є отим символом мистецької незламності (як той півник з полички, що йой як гарно привісили, що й русня не збила, збила, правда, три інші стіни, але то вже інша сумна історія)»*[186].

Робота за 21.04.2022 ***Робота за 18.04.2022***

URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/547680473646682 ;
URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/545889930492403

18 квітня. *«Я поступово починаю звикати до звуку повітряної тривоги, навіть до гуркоту, але я не можу не нервувати і спокійно дивитись на світлини вбивства свого міста, своєї країни. Я знаю те, що я слабка та певною мірою безпомічна, але при тому сильніша аніж думала і поруч є ті, хто не дає мені зламатись»*[187].

---

[186]Коли мене зараз питають… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/540758514338878 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 10 квітня 2022 р., 21:42.

[187]Мій дім, що був мені і за майстерню, і за творчу лабораторію і за міні-філіал бібліотеки був і є… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/545889930492403 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 18 квітня 2022 р., 22:30.

19 квітня. *«Сьогодні я вперше за 47 днів переступила на півгодини поріг рідного дому. Він зустрів мене запахом гару та кіптявою. Дорога по сходах до 8 поверху по склу та обгорілих речах здавалась вічною. І от нарешті дім. А за вікном чутно знову звуки війни… Моя оселя зосталася без скла у всіх вікнах. У будинку навпроти діра від влучання…»*[188]*.*

21 квітня. *«Сьогодні Чистий четвер – у цей день згадується Таємна вечеря Ісуса з учнями, а ввечері – Страсті Христові… День, що завжди був особливим. І тут мали б бути писаночки, а у хатиночці мав бути запах великодніх смаколиків. Та у моєму рідному будинку запах гару та через вибиті шибки гуляє вітер… Якою хусткою закрити те найдорожче, що залишилось з мирного життя?»*[189]*.*

27 квітня. *«Для багатьох у період війни соціальні мережі стали віконечком в мирний світ, єдиною змогою спілкування з ближнім колом. І розмови стали іншими… Буває іноді від близької тобі по духу людини достатньо декілька слів, лайк – і ти розумієш, що ти не один в своїй боротьбі…»*[190]*.*

29 квітня. «*Іноді мені здається, що сил вже нема ні на що, але навіть під час війни мій перелік завдань на день стає все більшим (як і відповідальність)...*»[191]*.*

17 травня. *«Вже більше 80 днів ми взрощуємо в собі українську першоджерельність. Те, на що ми не звертали уваги у мирний час – стає важливим і вже «какая разница» не працює... Ми поступово починаємо цінувати свої звичаї, свою культуру, свою сутність ледь її не втративши, ціною зруйнованих будинків, міст,*

---

[188]Сьогодні я вперше за 47 днів… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/546530077095055 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 19 квітня 2022 р., 23:29.

[189]Сьогодні Чистий четвер… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/547680473646682 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 21 квітня 2022 р., 22:12.

[190]Сьогодні буде не зовсім про війну, але вона як завжди в ці дні - близько на задньому плані… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/551375669943829 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 27 квітня 2022 р., 22:51.

[191]Не знаю як у кого, а в мене уся творчість, що від мене виходить - вона все одно або про Україну, або про місто… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/552590059822390 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 29 квітня 2022 р., 23:29.

родин, життів... Але ми вистоїмо і перемога буде Україною здобута!»[192]

22 травня. *«Сьогодні подумалось, що найвищий прояв любові – коли навіть у складні часи ти не втрачаєш зв'язок з коханими та близькими людьми, містами, речами, ідеями тощо... Коли ти сам для себе обираєш шлях залишатись у цьому взаємозв'язку... Так і зараз, після стількох днів війни вже в кожного з нас є власний цвинтар тих, з ким емоційно попрощалися навіки (хоч навіть коли людина і жива, але ти відчуваєш лише пустку). Всі ми реагуємо по-своєму. Хтось починає лише з вказання своїх потреб, ніби ти зобов'язаний і навіть забувають привітатися та й взагалі дізнатись, як людина є... Хтось має сили лише на залишання смайлику чи вподобайки, але ти розумієш що людина все одно емоційно поруч... Чужі стають рідними, рідні – чужими... Війна все перемішала…»*[193].

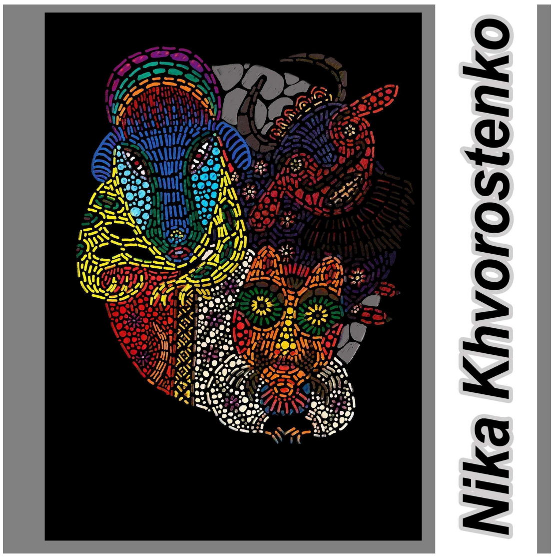
Робота за 27.05.2022 ***Робота за 29.05.2022***
URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/571149004633162 ;
URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/572555824492480

27 травня. *«Кожна позитивна думка про перемогу України – найкращий оберіг для нашої держави!»*[194]

[192]Вже більше 80 днів… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/564585948622801 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 17 травня 2022 р., 23:20.
[193]Сьогодні подумалось… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/567894541625275 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 22 травня 2022 р., 23:34.
[194]Кожна позитивна думка… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/571149004633162 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 27 травня 2022 р., 23:11.

29 травня. *«Харків знову чує звуки війни. Але ми не перестаємо вірити в перемогу України! Маленька віра та маленький крок кожного дня переростає у велику віру та пройдений шлях. Тримаємось!»*[195]

Робота за 31.05.2022 ***Робота за 02.05.2022***

URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/573574677723928 ;
URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/554530039628392

31 травня. *«Ось і скінчилася календарна весна... Харківська воєнна весна. На що вона була схожа? а звуком – шум вибухів та зброї поєднався з весняним співом пташок, а в травні місто згадало і про гуркіт трамваїв і сміх дітей на майданчиках... За відчуттями – наша країна стала мов смачна страва, яку вживають кожен зі своєю спецією: в когось це милосердя, в когось – патріотизм, а в когось і перець розчарувань... Але ми всі вижили і живемо, радіємо з того, що попереду буде перемога, лише Перемога. Україна зможе!»*[196]

---

[195]Харків знову чує звуки війни // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/572555824492480 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 29 травня 2022 р.,

[196]Ось і скінчилася календарна весна… // Facebook. Nika Khvorostenko. URL: https://www.facebook.com/NikaArtLibrary/posts/573574677723928 (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 31 травня 2022 р., 14:34.

Добірка робіт за травень 2022 року : скріншот екрана[197]

[197]Підбірка робіт за травень 2022 року // Youtube. Ніка Хворостенко. 1 відеофайл (4:19 хв.). URL: https://www.youtube.com/watch?v=Svj3Fiq9miQ (дата звернення: 24.12.2022). Опубл.: 31 травня 2022 р.

СПИСОК АБРЕВІАТУР ТА УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ[198]

БТР – Бронетранспортер
ВГ «Основа» – Видавнича група «Основа»
ВГО УБА – Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація
ВІП – Відділ науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів
ВРУ – Верховна Рада України
ВСК – Відділ наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів
ВСП – Відокремлений структурний підрозділ
ВУ ім. Т. Г. Шевченка – Відділ «Україніка» імені Т. Г. Шевченка
ВУМ – ГО «Відкритий Університет Майдану»
ГО – Громадська організація
Держмистецтв – Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ДОБМ ім. М. Свєтлова – Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді імені М. Свєтлова
ДСТУ – Державний стандарт України
ЄС – Європейський Союз
ЗВО – Заклади вищої освіти
ЗМІ – Засоби масової інформації
ЗСУ – Збройні Сили України
Іл. – Ілюстрація, ілюстрації
Ім. – Імені
КЗК «ХСМТБ ім. К. С. Станіславського» – Комунальний заклад культури «Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського»
ККІ – Культурні та креативні індустрії
КМУ – Кабінет Міністрів України
МЗС – Міністерство закордонних справ України
Мінреінтеграції – Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
Мінцифри – Міністерство цифрової трансформації України
МКІП – Міністерство культури та інформаційної політики України
НАПН України – Національна академія педагогічних наук України

---

[198] До випуску 1, частини 1.

НБУ ім. Ярослава Мудрого – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
НВВ – Науково-видавничий відділ
НМР – Відділ науково-методичної роботи
НПП – Національний природний парк
НУЦЗУ – Національний університет цивільного захисту України
ОДА – Обласна державна (військової) адміністрація
ОКЗ «ХОБД» – Обласний комунальний заклад «Харківська обласна бібліотека для дітей»
ОКЗ «ХОБЮ» – Обласний комунальний заклад «Харківська обласна бібліотека для юнацтва»
ОКЗ «ХОУНБ» – Обласний комунальний заклад «Харківська обласна універсальна наукова бібліотека»
ОНМЦПК – Обласний навчально–методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів
ООН – Організація Об'єднаних Націй
Опубл. – Опубліковано
ОУНБ – Обласна універсальна наукова бібліотека
ПТСР – Посттравматичний стресовий розлад
РФ – Російська Федерація
РЦІ «Харківщина» – Регіональний інформаційний центр «Харківщина»
Смт - Селище міського типу
СЦ – Соціокультурний центр
УІК – Український інститут книги
УІНП – Український інститут національної пам’яті
УКФ – Український культурний фонд
УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка
ФОП – Фізична особа – підприємець
Фот. – Фотографія, фотографії
ХДНБ ім. В. Г. Короленка – Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
ХНУ ім. В. Н. Каразіна – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
ХОВ УБА – Харківське обласне відділення (філія) ВГО Українська бібліотечна асоціація
ХОВА – Харківська обласна військова адміністрація
ЦБС – Централізована бібліотечна система
ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питаннях освіти, науки і культури
ALIPH – The international alliance for the protection of heritage in conflict areas

Dr. – Doctor
ICDS – The Integrated Child Development Services
IT – Information Technology
LRT – Lithuanian National Radio and Television
OSINT – Open-Source INTelligence
PhD – Philosophiæ Doctor
CENL – The Conference of European National Librarians
SMS – Short Message Service
SUCHO – Saving Ukrainian Cultural Heritage Online
SJSU iSchool – San Jose State University School of Information
UNESCO – The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Науково-інформаційне видання

БІБЛІОТЕКИ ХАРКІВЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:

OSINT-розвідка на основі відкритих джерел

Випуск 1: зима-весна, частина 1

електронне видання

Автор-упорядник Ірина Анатоліївна Карнаух

Дизайн, верстка віртуального проєкту
Катерина Миколаївна Вірютіна

Редактор Світлана Михайлівна Миценко

Відповідальні за випуск: Наталя Валентинівна Петренко,
Людмила Володимирівна Глазунова

Видавець і виготовлювач ХДНБ ім. В. Г. Короленка
пров. Короленка, 18, м. Харків-3, 61003
E-mail: how.uba.proekt@gmail.com